

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ułma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 535 A

Poznań, środa dnia 19 listopada 1930

Rok XXV

Jak wyglądają twierdzenia konserwatystów o Stronnictwie Narodowym

Ze strony B. B., a w szczególności jego skrzydła konserwatywnego od pierwszej chwili po rozpisaniu wyborów rzucono hasło: Wybory rozgrywają się tylko między B. B. a „centrolewem”, a wszystko inne będzie starte w wyborach i szkoda tracić głosy na te listy.

M. in. prezes jednej z grup konserwatywnych, p. Józef Wielowiejski, w oświadczeniach ogłoszonych w pismach tego odcisku („Dzień Pozn.” z 28 ub. m. i „Dzień Polski” z 29 ub. m.) twierdził:

„Przeważająca większość kraju zajęła już dziś pozycję, dzieli się na dwa przeciwne obozy, oparte na dwóch zasadniczo przeciwnych koncepcjach ustrojowych: koncepcji socjalistycznej i koncepcji kapitalistycznej. Jedna zdąża do państwa, opartego na zasadach marksizmu, druga do państwa silnego, opartego na zdrowych zasadach gospodarczych i finansowych. Syntetyzują je i symbolizują w tej chwili dwie osoby: towarzysz Daszyński i marszałek Piłsudski. Wszystkie inne listy odgrywają w rezultacie tylko drugorzędną rolę i zasadniczo nie wchodzi w grę. Każdy głos, który padnie na te listy, będzie wystrzałem w próżnię.”

Jak dzisiaj wygląda p. Józef Wielowiejski jako przewidujący polityk? Czy 65 głosów w Sejmie to jest próżnia? Czy nie lepiej było zachować więcej powściągliwości?

Na tę samą drogę wszedł wiceminister oświaty ks. Żongolłowicz, który w ogóle w swych mowach wyborczych znacznie przekroczył granice, któreby mu wskazywało jego stanowisko jako duchownego, a który m. in. oświadczył także („Słowo” z 12 b. m.) o odciskach politycznych, wchodzących w rachubę:

„Jednym będzie Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem marszałka Piłsudskiego, stojący na stanowisku Polski monarchistycznej, drugim blok „centrolewu”. Te dwa obozy stoczą walkę, która zadecyduje, jaką przyszła Polska ma się stać. Wszystkie inne stronnictwa polityczne, występujące w konkurencji wyborczej, jeśli się znalazły w przyszłym Sejmie, stanowią będą jedynie drobne jego fragmenty, jedynie małe grupki, którym w walce zasadniczej, walce tych dwóch sił, które wymieniam, żaden udział nie przypadnie, bo starte zostaną w tej walce, bo niczem nie będą nie będą w stanie na jej tle się zaakcentować.”

Jakże znowu wygląda teraz ks. Żongolłowicz ze swymi twierdzeniami o starciu Stronnictwa Narodowego?

Twierdzenia te nieprawdziwe miały... szlachetny cel odrywania głosów Stronnictwu Narodowemu. Trudno było zwalczać jego dążenia i trudno było p. Wielowiejskiemu twierdzić, że pp. Burda i Sanojca i Stapiński są bardziej umiarkowane usposobieni, niż Stronnictwo Narodowe, a ks. Żongolłowiczowi trudno było twierdzić, że innowiercy i jawni wrogowie Kościoła na liście B. B. są lepsi, niż przedstawiciele Stronnictwa Narodowego. Więc ci gracze wybrzy omijali sobie tę trudność twierdzeniem, że w ogóle nie warto głosować na Str. Nar., gdyż jest ono w zaniku.

A teraz przyszła chwila przypomnienia tych twierdzeń. Lepiej zawsze szanować starannie i swoje słowo i swoje nazwisko.

PAMIĘTAJMY: Wszyscy, jak jeden mąż, głosujemy w niedzielę NA LISTĘ nr. 4, by stworzyć rozumny hamulec na polityczne, finansowe i gospodarcze eksperymenty „sanacji”.

Nowy Sejm

Piszę nam z Warszawy co następuje:

Dnia 2 grudnia jako w trzeci wtorek po wyborach sejmowych musi się odbyć posiedzenie pierwsze nowego Sejmu. Nie zjawi się w nim wielu z dotychczas znanych postaci sejmowych. Z Klubu Narodowego nie będzie pos. dra Pierackiego, przedstawiciela Lwowa, który jako prezes komisji prawniczej zapisał się świetnie w pracach Sejmu, z którego ramienia stał przed Trybunałem Stanu jako oskarżyciel.

Na ławach B. B. braknie Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast. Zatrzymano tylko dwu braci Lechnickich, z których jeden uzyskał mandat w Lublinie, a drugi wchodzi z listy państwowej, lecz usunięto całą grupę „Przełomu”, a więc prezesa Zjednoczenia Stypińskiego, Kierzkowskiego, Sroczkiego itd. Szereg konserwatystów towarzyszyć będzie p. Radziwiłłowi, lecz braknie dawnego sekretarza klubu B. B. p. Piaseckiego Adama (obecnie w „Dzienniku Pozn.”), którego nie chciano postawić na liście.

Na ławach „centrolewu” szczyrbę są największe. Wśród socjalistów nie zdobyli mandatu: prezes centrali Związków Klasowych J. Kwapiński, jej sekretarz generalny Z. Żuławski, który wejdzie jednak do sejmu, gdyż p. Daszyński zatrzyma mandat z listy państwowej, a krakowski odstąpi p. Żuławskiemu; prezes Związku Górników J. Stańczyk, prezes Związku Kolejarzy Kuryłowicz; stary parlamentarzysta dr. Diamand zapewne otrzyma mandat z listy państwowej.

Wśród „piastowców” upadł b. marszałek Rataj, a na liście państwowej posiada dalekie miejsce. Upadł też ks. Panaś, kandydujący w okręgu morskim.

Z „Wyzwolenia” nie wejdą pp. Pułtek, Bagiński, profesor Kalinowski, I. Kosmowska, Karnicka, b. prezes stronnictwa Stolarski, dr. Graliński — sam kwiat inteligencji tej partii.

Dla N. P. R. najdotkliwszą stratą jest niedopuszczenie do mandatu prezesa komitetu centralnego p. Popiela.

Sporo pomiędzy nimi jest więźniów brzeskich. Cóż się z nimi stanie? Czy po uzyskaniu mandatu zostaną wypuszczeni z Brześcia, względnie z św. Krzyża? W kołach „sanacyjnych” opowiadają, że w tej sprawie potrzebna będzie uchwała sejmowa, a pono istnieją w kołach „sanacyjnych” tendencja, by w „wielkoduszności” po zwycięstwie „jedynek” uchwalić — ustawę o abolicji.

Jest rzeczą bardzo ciekawą, że obie frondy dywersyjne wytworzone przez grupę pułkownikowską, a mianowicie B. B. S. oraz Niezależne Stronnictwo Chłopskie nie otrzymały żadnego mandatu w okręgach. Padł główny

promotor B. B. S. p. Jaworowski, który nie znalazł żadnego schronienia na listach B. B., jak inni jego towarzysze, jak pp. Burda, Bobrowski, Moraczewska. Użyci w sierpniu do rozwiązania Stronnictwa Chłopskiego dawni działacze tej partii, jak Halko, Ledwoch, Adamowicz, Makarczyk — zrobili swoje, wytworzyli dywersję w partii, odebrali jej własną gazetę, a teraz zostali wykwitowani zupełnie. Widocznie zadanie swoje spełnili...

Z Białorusinów przeszedł jedynie p. Jeremiec, i to z listy państwowej nr. 11.

Kto będzie marszałkiem? „Sanacja” rozporządzająca absolutną większością, już teraz nie ma powodu boryczyć się na władze sejmowe. Już dawniej wspomniano o kandydatach na marszałka i wymieniano p. Cara, Radziwiłła lub Świtalskiego. W ostatnich czasach najczęściej spotyka się nazwisko p. Jana Piłsudskiego, któremu już dawniej chciano powierzyć wicemarszałkostwo, ale po przegranej kandydaturze p. Bartla postanowiono wycofać wszelkie swe kandydatury.

Po zawarciu umowy zapalczanej

W tych dniach podpisana została, jak donosiliśmy, umowa pomiędzy ministerstwem skarbu a spółką eksploatacyjną monopolu zapalczanego w Polsce i szwedzką spółką zapalczaną Kreugera, jako gwarantką spółki eksploatacyjnej. Umowa dotyczy przedłużenia terminu dzierżawy monopolu, który kończy się za lat 15, o dalsze 20 lat, t. j. do 1965 r., przyczem warunki dzierżawy mają być zmienione. W zamian za te koncesje szwedzki koncern zapalczany ma udzielić Polsce pożyczki w wysokości 32,4 milj. dolarów nominalnie, a uwzględniając kurs emisyjny 93 na sto, właściwie niewiele ponad 30 milionów dol. przy efektywnym oprocentowaniu około 7 proc. Jeżeli chodzi o stronę kredytową transakcji, to pożyczka ta zawarta jest na względnie korzystnych dla nas warunkach. Należy jednakże pamiętać, iż postanowienia o pożyczce stanowią tylko część umowy i korzyści z niej wypływające opłacane są pewnymi ekwiwalentami z naszej strony, które wyrównują tamte korzyści. Jeśli bowiem koncern Kreugera zabiegał już teraz, na 15 lat przed upływem terminu dzierżawy, o przedłużenie tego terminu o dalsze 20 lat i w tym celu ofiaruje pożyczkę, to wnosić z tego należy, iż: 1) dzierżawa monopolu zapalczanego jest interesem nadzwyczaj rentownym, 2) nowe wa-

runki umowy zawierają prawdopodobnie postanowienia, rozszerzające zakres korzyści finansowych dla spółki eksploatującej monopol zapalczany. W świetle finansowym bowiem nie świadczy się usług za darmo i wszelkie koncesje z jednej strony muszą znaleźć odpowiednik w koncesjach drugiej strony.

Co do punktu pierwszego, t. zn. rentowności dzierżawy monopolu zapalczanego, dysponujemy pewnymi materiałami cyfrowymi, które potwierdzają nasze przypuszczenia. Monopol zapalczany został wprowadzony ustawą w 1925 r. i oddany w dzierżawę szwedzkiej spółce akcyjnej, za którą stoi król zapalczany Iwar Kreuger. W umowie z spółką ustalono, że roczny czynsz dzierżawny nie może wynosić mniej niż 5 milionów zł., że cenę zapalek reguluje ministerjum skarbu na podstawie wskaźnika cen hurtowych, i że produkcja zapalek powinna pokryć całe zapotrzebowanie krajowe a ponadto począwszy od drugiego roku dzierżawy spółka zobowiązana jest eksportować swe wyroby w ilości co najmniej jednej trzeciej części zbytu krajowego.

W związku z tą pierwotną umową uzyskaliśmy niewielką zresztą pożyczkę. Spółka dla eksploatacji monopolu odrzuca, jak wynika z ogłoszonych bilansów, wcale pokątne zyski. W 1923

r. zysk netto wynosił 4,36, a w 1929 r. 3,55 milionów złotych, przyczem odpisy na amortyzację były szczególnie znaczne. Zysk brutto ze sprzedaży zapalek wynosił w 1928 r. — 26,52 milj. zł., a w 1929 r. — 25,76 milj. zł. Za ostatni rok spółka wypłaciła skarbowi państwa tytułem czynszu dzierżawnego 9,59 milj. zł.

Udzielenie Polsce nowej pożyczki przez koncern zapalczany Kreugera warunkowane jest przedłużeniem terminu dzierżawy i zmianą postanowień samej umowy dzierżawnej. W jakim kierunku pójdą te zmiany, o tem milczą czynniki rządowe. Minister skarbu, p. Matuszewski w wywiadzie, udzielonym prasie „sanacyjnej” nie podał żadnych zgoda konkretnych szczegółów o nowych warunkach umowy i zadowolili się namiętami wybieżkami przeciwko prasie opozycyjnej, która próbowała uchylić rąbka tajemnicy, jaką są otoczone pertraktacje o pożyczkę zapalczaną. Trudno nam zatem ocenić, czy pożyczka będzie „parszywą”, i czy, jak utrzymuje p. Matuszewski, nowy kontrakt będzie „lepszy i rozsądniejszy” od poprzedniego.

Szkoda tylko, że opinia publiczna nie dowiedziała się, czy cena zapalek nie dozna podwyższenia. Niestety, należy wyrazić obawę, że właśnie w tym kierunku idą zmiany w umowie.

Dotąd minister skarbu zobowiązany był stosować cenę zapalek do wskaźnika cen hurtowych. Jeśli ten przepis ma być zniesiony, konieczną jest nowelizacja ustawy o monopolu zapalczanym z 15 lipca 1925 r., i dlatego sprawa ta znaleźć się musi na forum sejmowym. Coprawda, rząd, mając zapewnioną większość w Sejmie, nie napotka na trudności przy ratyfikacji umowy i zmianie ustawy o monopolu zapalczanym i będzie mógł nałożyć nowy ciężar na społeczeństwo w postaci podwyższenia ceny zapalek. Jesteśmy przecież już przyzwyczajeni do paradoksalnego z punktu widzenia ekonomicznego zjawiska, że w okresie obniżania się ogólnego poziomu cen podnoszą się ceny artykułów monopo-

lowych. Wyjaśnienia tego punktu umowy domaga się zaniepokojona opinia społeczeństwa, nękanego tyłu przeciwnościami gospodarczymi.

„Puste” urny z jedyneką

„Gazeta Warszawska” donosi z Siedlec:

W biurze obwodu 6 przed godziną 9 rano członkowie komisji przed rozpoczęciem urzędowania mieli opieczkować urnę. Jedną z członkiń komisji, podobno p. Niedzielska, uchodzącą za siostrę jednego z ministrów, wzięła urnę i przechylwszy ją lekko zwróciła się do obecnych członków komisji i mężów zaufania ze słowami: „Urna, jak widzicie panowie jest w porządku, nic w niej niema, więc możemy pieczętować”. Jeden z mężów zaufania, p. Pierzchała, oświadczył jednak: „Ja nie widziałem, proszę pokazać” — i przystąpił z innymi do urny. Okazało się, że na dnie urny jest paczka kopert (około 700) z numerkami jedynek. Na żądanie męża zaufania spisany został odpowiedni protokół.

W innym obwodzie (nr. 26) w Siedlcach na stole leżały numerki do głosowania jedynek na białym papierze i czwórki — czerwone (nieważne). Przychodzącym bez numerków proponowano „wybranie sobie” numerku z tego stołu.

W obwodzie nr. 4 policjant Jurek, w biurze komisji rozdawał numerki z jedyneką.

Żydzi w Rosji sowieckiej

(KAP) Według oficjalnej statystyki sowieckiej, Rosja bolszewicka posiada obecnie 2 800 000 Żydów; z tego 21 proc. to urzędnicy, 25 proc. robotnicy, 21 proc. rzemieślnicy, 12 proc. przemysłowcy i 8 proc. rolnicy. W szkolnictwie Żydzi stanowią 14,7 proc. słuchaczy wyższych uczelni technicznych, 17,7 proc. uczniów wyższych szkół handlowych, 15 proc. studentów wydziałów medycznych, 11,5 proc. słuchaczy instytutów pedagogicznych i 21,3 proc. studentów w szkołach sztuk pięknych.

Wśród 417 członków centralnego komitetu partii komunistycznej jest 127 Żydów; 46 wśród 883 członków komitetu wykonawczego U. R. S. S. i jeden w radzie komisarzy ludowych. W wojsku lądowym i w marynarce Żydzi stanowią 2 proc. Wszędzie jednak Żydzi zajmują kierownicze stanowiska.

Aresztowanie adwokata warszawskiego

Warszawa, 19. 11. (PAT) Prasa donosi o aresztowaniu wczoraj w Warszawie na polecenie prokuratora Sądu Okręgowego Sieroszewskiego adwokata Jerzego Fiedorowicza pod zarzutem dokonania nadużyć pieniężnych na szkodę firmy General Motors, której był doradcą prawnym.

O rozwiązaniu Rady m. Łodzi

Warszawa, 19. 11. (Tel. wł.) — Prezydent miasta Łodzi Ziemiński konferował z wojewodą Jaszczółtem na temat rozwiązania rady miejskiej w Łodzi. Jaszczółt oświadczył, że kadencja rady trwać będzie do ustalenia ustawy samorządowej. Wobec tego P. P. S. zapowiedziała zgłoszenie na najbliższe posiedzenie Rady miejskiej wniosku o rozwiązanie Rady. P. P. S. posiada w radzie większość, ale nie może wybrnąć z trudności finansowych. (w)

Samobójstwo oficera

Warszawa, 19. 11. (Tel. wł.) — W Stanisławowie zastrzelił się komendant wojskowego szpitala, major Świętochowski. (w)

Stronnictwo Narodowe

Zebrań członków i pp. obwodowych odbędzie się dziś, we środę, dnia 19 bm. w sali Stronnictwa Narodowego przy św. Marcinie 65 o godz. 19.30. Na porządku obrad referat:

Stronnictwo Narodowe w kwiecie wyborów sejmowych oraz sprawy wyborów do Senatu

Udział wszystkich pp. dzielnicowych i obwodowych niezbędny.

Zarząd.

Postulaty Indyi na konferencji „Okrągłego stołu“

Przedstawiciele państw indyjskich domagają się ustroju opartego na zasadzie federacji

Londyn, 19. 11. (Tel. wł.) Obrady konferencji „Okrągłego Stołu“ wysunęły na pierwszy plan zagadnienia konstytucyjne Indyi. Ożywiona dyskusja wywiązała się nad zaleceniem Komisji Głównej, aby konferencja dyskutowała nad pytaniem, czy przyszła konstytucja Indyi ma opierać się na zasadzie federacji, czy też na zasadzie jednolitości.

W odpowiedzi na to pytanie zasadnicze zabierało głos szereg mówców. M. in. Sir Tej Bahadur Sapru podkreślił, iż jest rzeczą naturalną, że taki kraj, jak Indie, stykając się równocześnie z prądami zachodniej Europy oraz z nowoczesnym ruchem na wschodzie azjatyckim, dziś domaga się wolności w swych własnych granicach oraz postawienia go na równi z trzema innymi członkami Imperjum, posiadającymi tam samorząd.

Indie chcą mieć rząd, któryby nie tylko był rządem odpowiedzialnym, lecz któryby także odpowiadał pragnieniom i ideałom narodowym. Mówca osobiście jest zdania, że nie można nadać poszczególnym państwom indyjskim autonomii prowincjonalnej bez przeprowadzenia stanowczych i jasnych zmian w rządzie centralnym Indyi, który winien być odpowiedzialny przed ogólno-indyjskimi ciałami ustawodawczymi. Jedynie w systemie federacyjnym — zdaniem mówcy —

leży zbawienie Indyi. Zjednoczenie autonomicznych państw indyjskich z Indiami brytyjskimi jest pożądane z trzech względów: po pierwsze będzie ono czynnikiem stabilizacyjnym przy tworzeniu konstytucji Indyi, po drugie proces unifikacji wewnętrznej rozpocznie się bezzwłocznie i wreszcie po trzecie, co się tyczy zagadnień obrony, dostarczy ono poważnych praktycznych doświadczeń, których obecnie brak w Indiach brytyjskich.

Na specjalne również podkreślenie zasługuje przemówienie maharadży Alvaru.

Mówiąc o zasadzie federacji, którą określa raczej jako utworzenie stanów zjednoczonych Indyi, mówca wyraża zapatrywanie, iż właśnie zastosowanie tej zasady uprosi pracę prawodawców. Jest ona bowiem najlepszą drogą do opracowania konstytucji dominjalnej. Mówca jest zdania, iż Indie winny zająć stanowisko równorzędne ze stanowiskiem innych dominjów wewnątrz imperjum i to możliwie rychło. Zuniifikowane Indie będą dla Anglii cennym skarbem i wielką siłą. Indie przyszły Anglii z pomocą w okresie wojny, nie otrzymując żadnego zadośćuczynienia. Jest więc rzeczą sprawiedliwą, aby dzisiaj Anglia udzieliła Indiom pomocy w ich dążeniach do ustalenia organizacji wewnętrznej.

Piłsudski ustępuje z rządu?

Warszawa, 19. 11. (Tel. wł.). W kołach politycznych rozeszła się wieść, że w niedługim czasie, a w każdym razie przed pierwszym posiedzeniem Sejmu, należy oczekiwać zmiany rządu. Mówią, że Piłsudski usunąłby się

od bezpośredniego kierownictwa rządu i oddałby premierostwo obecnemu wicepremierowi pułkownikowi Beckowi. Poza tym skład gabinetu pozostałby ten sam (w).

Likwidacja Brześcia?

Warszawa, 19. 11. (Tel. wł.). W ciągu dnia kursowały w kołach politycznych pogłoski na temat likwidacji Brześcia. Z jednej strony mówiono, że dyrekcja kolejowa wileńska przygotowała w Brześciu wagony do odwiezienia uwięzionych do Świętego Krzy-

ża, z drugiej zaś mówiono, jakoby już więźniowie zostali rozwiezieni samochodami po więzieniach przy sądach okręgowych. Jedno zdaje się nie ulegać wątpliwości, że w tych dniach nastąpi jakaś zmiana w sytuacji uwięzionych. (w)

Włochy pokonają kryzys bez pożyczek zagranicznych

Rzym, 19. 11. (PAT). Duże wrażenie wywołała decyzja włoskiej Rady ministrów, obniżająca od 1 grudnia pobory wszystkich urzędników państwowych o 12 proc. Decyzja umotywowana jest koniecznością utrzymania budżetu w dotychczasowych granicach bez nakładania nowych ciężarów podatkowych oraz zniżką cen hurtowych, jak również zniżką czynszów mieszkal-

nych. Uchwała Rady ministrów wiąże się logicznie ze zniżką chleba, która została dokonana po energicznej kampanii prasowej. Widoczną jest tendencja rządu do przezwyciężenia trudności ekonomicznych przez oszczędności oraz przystosowania gospodarki państwowej i prywatnej do wartości lira bez uciekania się do pożyczek zagranicznych.

„Nieoficjalna ambasada“ rosyjska w Paryżu

działa, zdaniem Sowietów, na ich szkodę w porozumieniu z rządem francuskim

Moskwa, 19. 11. (PAT). (Tass). „Izwestia“ podkreśla, iż bankiet b. przemysłowców i generałów rosyjskich w Paryżu jest nowym dowodem „poprawnego stanowiska“, zajętego przez Francję wobec ZSRR, o którym ostatnio Briand wspominał w Izbie. Oświadczenia rosyjskich białogwardzistów na bankiecie zgadzają się całkowicie z zeznaniami kontrrewolucjonistów partii przemysłowej. Poprząsili oni, iż komitet przemysłowo-han-

dlowy, reprezentujący w Paryżu „nieoficjalną ambasadę“ białogwardzistów rosyjskich i utrzymujący stosunki z kompetentnymi czynnikami rządowymi, prowadzić będzie jak przedtem swą działalność kontrrewolucyjną na obszarach ZSRR i współdziałać będzie w przygotowaniu zbrojnej interwencji. Francja — kończą „Izwestia“ — zorganizowała już w tym celu siłę zbrojną, liczącą około 60.000 białogwardzistów rosyjskich.

Przeciw brataniu się austriackiej „Heimwehry“ z faszystami włoskimi

Związek chłopów tyrolskich potępia politykę „Heimwehry“ i jej przywódców

Wiedeń, 19. 11. (PAT). Rozłam między stronnictwem chrześcijańsko-społecznym i Heimwehrą pogłębia się coraz bardziej. Przywódca Heimwehry tyrolskiej dr. Steidler — ogłosił w swoim organie artykuł, w którym

wzywa kanclerza Vaugoin, aby bez oglądania się na parlament, przeprowadził niezwłocznie reorganizację państwa. Jeżeli kanclerz tego nie uczyni, wówczas zupełnie rozbicie Heimwehry będzie nieuniknione. W

odpowiedzi na te zamierzenia, rada wykonawcza związku chłopów tyrolskich uchwaliła wykluczyć dr. Steidlera ze swej organizacji, ponieważ w czasie walki wyborczej działał on na szkodę stronnictwa chrześcijańsko-społecznego. Jednocześnie uchwalona rezolucja wzywa Heimwehrę, aby wróciła do swego pierwotnego programu i zaniechała mieszaniny do polityki dnia. Rada potępiła ostro bratanie

się majora Pabsta z faszystami włoskimi, oświadczając, że chłopci tyrolscy, którzy walczyli przeciwko Włochom, nie dadzą się wciągnąć do obozu faszystów i nacjonalizmu. Chłopi tyrolscy odrzucają wszelki pucz, prowadzący do dyktatury, i pragną dalej pozostać na gruncie demokracji. Z południowego Tyrolu napływają na ręce naczelnika Tyrolu liczne protesty przeciwko zachowaniu się majora Pabsta.

Powrót liberalów rumuńskich do parlamentu

Zapowiedź walki z rządem — Deklaracja młodzieży liberalnej

Bukareszt, 19. 11. (PAT). Na posiedzeniu Izby p. minister spraw wewnętrznych Duca odczytał deklarację partii liberalnej, w związku z jej powrotem do prac w parlamencie. Partia liberalna stwierdza, że w myśl orędzia królewskiego wraca do parlamentu, zachowując stanowisko, na którym stała, kiedy go opuściła, że będzie walczyć przeciwko systemowi nadużyć i przeciwko obecnemu rządowi, a także że domaga się zaspokojenia opinii narodu. Podobną deklarację odczytał w senacie b. minister Oświaty Angelesco.

W imieniu młodzieży liberalnej wystąpił Jerzy Bratianu, syn Jana Bratianu, odczytując deklarację, w której młodzież liberalna zapowiada, że będzie z całą uwagą śledzić posunięcia rządu, ażeby uniknąć na przyszłość błędów, które doprowadziły do obecnego kryzysu, i że będzie pracować nad zmianą obecnej sytuacji, usuwając te czynniki polityczne, które ją wywołały. Taką deklarację odczytał w senacie b. premier Waitoiano.

Wodnopłatowiec DO. X odroczył swój lot

Londyn, 19. 11. (PAT) Prasa dowiaduje się, że wodnopłatowiec niemiecki DO. X odroczył swój lot transatlantycki do czasu zastąpienia obecnych 12 motorów o sile 600 HP każdy ośmioma motorami brytyjskimi Rolls-Royce'a 900-konnymi.

Republikańscy „Reichsbannerowie“ przeciwko Hitlerowcom

Berlin, 19. 11. Wczoraj wiecz. odbyło się wielkie zebranie protestacyjne republikańskich Reichsbannerów przeciwko wystąpieniom narodowych socjalistów. Krótkie przemówienie wygłosił min. Severing, podkreślając, że rząd pruski przygotowany jest w każdej chwili na atak ze strony prawicowych i lewicowych radykałów i odeprze wszelkie zakusy z tej strony idące. Następnie odbył się pochód, w czasie którego doszło do kilkakrotnych starć z hitlerowcami. Policja przedsięwzięła szereg aresztowań. Kilka osób zostało ciężko rannych.

Urzędowa ceduła Giełdy Żywności i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 19. 11. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, paritet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy: a żyta 694,5 gr (118,2 f w h.); b pszenicy 744 gr (126,4 f w h.); c jęczmienia przemiałowego 667 gr (113,1 f w h.); d owsa 568,5 gr (78,1 f w h.)

„Ceny orientacyjne“ paritet Poznań

Zyto	17,75—18,25
Uspokobienie spokojne.	
Pszenica	24,25—25,75
Uspokobienie słabsze.	
Jęczmień przemiał. wy.	19,00—21,50
Uspokobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25,00—27,00
Uspokobienie spokojne.	
Owies	18,00—19,25
Uspokobienie spokojne.	
Mąka żytnia w work 65%	29,50
Uspokobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% w work.	43,00—46,00
Uspokobienie spokojne.	
Otręby żytnie	10,50—11,50
Otręby pszenne	12,00—13,00
Otręby pszenne (grube)	14,00—15,00
Rzepak	42,00—44,00
Groch Victoria	27,00—32,00
Ziemniaki jadalne	2,00—2,30
Słoma prasowana	2,10—2,50
Siano luzne	7,00—7,40
Siano pras. nadnoteczk.	7,80—8,40

Ogólne uspokobienie spokojne.

Ziemniaki fabryczne bez obrotów. Sytuacja na rynku wewnętrznym nie uległa zmianie.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19. 11. 1930 r.

Na dzisiejszej giełdzie nie zaszła żadna zasadnicza zmiana, jakkolwiek ruch był dość ożywiony.

Z papierów państw. zwykłała 5 proc. pożyczka konwersyjna, notując 50 proc. w oddaniu, zaś za 100. — Z papierów lokacyjnych płacono za 8 proc. obligacje m. Poznania z 1929 r. 92 proc., za 4 proc. listy konwert. ziemskie 38 proc., a za 6 proc. listy żytnie 17,50 (za 1 ctr. mtr.), natomiast oddawano 8% listy dolarowe amortyzacyjne po 88 proc. i robiono transakcje 8 proc. listami dola-

rowemi (staremi) po 91½ proc. (przy dew. 8,90).

Akcje bankowe bez kursu. Dopytywano się o Bank Polski po 159.—, jednakże nie było oddawców.

Z akcji przemysłowych płacono za Herzfelda 24—25.—, zaś R. Maya oddawano po 55.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 50% O.
8% oblig. m. Poznania z 1929 r. 92% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 91½% +
8% listy dolarowe w złocie amortyzacyjne 88% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38% P.

(Kurs w złotych).
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 17,50 P.
4% Premj. Pożyczka Inwestyc. 100.— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję).
Herzfeld-Victorius I—II em. zł. 24—25 P.
Dr. Roman May I em. zł. 55.— O.
Tendencja bez zmiany.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,93½ zł; w Gdańsku na Warszawę 8,92½ zł.

Kurs marki niem. i auld. od. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać: dziś za 100 marek niem. w dewizach 212,19 do 212,49 zł. gotówka 211,79 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172,90 zł do 173,16 zł, gotówka 172,56 zł.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 19. 11. 1930 r.

Waluty **Gotówka**
Dolar St. Zjedn. tr.: 8,92½, sp.: 8,94½, kup.: 8,90½.

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,40	124,71	124,03
Gdańsk	173,24	173,67	172,81
Holandia	359,00	359,90	358,10
Nowy Jork	8,915	8,935	8,895
Londyn	43,32½	43,43	43,22
Pariz	35,74	35,13	34,95
Praga	26,45	26,51	26,35
Szwajcaria	172,95	173,38	172,52
Wiedeń	125,59	125,90	125,28
Berlin	212,52		

Tendencja nieco słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje.
4% poź. inwest. 100,00
3% poź. bud. 50,00
5% poź. konw. 50,00
10% poź. kol. 104,00

Akcje w złotych:
Bank Polski 162,00—163,00
Polskie Tow. Elektr. bez kuponu
W. T. F. Cukru 0,00—35,50
W. T. Wegla 0,00—36,00
Cegielski 0,00—40,00
Modrzejów 11,50—12,50
Ostrowieckie Zakłady 0,00—47,00
Starachowice 0,00—16,75
Haberbusch 116,00—117,00

Tendencja mocniejsza.

Komentarz.

Z papierów państw. słabsza 7 proc. stabilizacyjna, inne utrzymane. Dla listów zast. i akcji tendencja mocniejsza. Z bankowych Bank Polski mocniejszy, Cukier mocniejszy, Węgiel utrzymany, z metalurgicznych utrzymany Cegielski, a mocniejszy Modrzejów, Ostrowiec i Starachowice, ze spożywczych mocniejszy Haberbusch.

Komunikat.

Z powodu święta w Niemczech wszystkie giełdy niemieckie nieczynne, wobec tego żadnych notowań dziś niema.

Jeszcze o wyborach w Warszawie

Wynik wyborów w stolicy zawiódł nieco nasze oczekiwania. Wprawdzie utrzymaliśmy swój stan posiadania, a razem z głosami Ch. D., która przy poprzednich wyborach szła na liście nr. 24 z obozem narodowym, utrzymaliśmy także ilość głosów (98.000). Jednak wynik ten nie odpowiada rezultatom ogólnym. Gdyby Warszawa miała wyrażać to, co zaszło w całym kraju, lista nr. 4 powinna była uzyskać 150.000 głosów i 5 mandatów. Tak obliczali jej szanse nawet przeciwnicy.

Ogólna sytuacja przedstawia się w ten sposób, że „sanacja” i Żydzi „sanacyjni” (Aguda) zyskali po 1 mandacie kosztem komunistów i Chadejki. Stronnictwo Narodowe i P. P. S. utrzymały stan dotychczasowy.

Ten niepomysłny dla nas wynik pochodzi z nader małego udziału głosujących. Na 710.000 uprawnionych głosowało zaledwie 466.000, czyli niespełna 66 proc. Około 250.000 wyborców wstrzymało się od głosowania. Niewiele między tymi abstynentami było z pewnością Żydów i komunistów, a jeszcze mniej zwolenników „jedynki”, którzy podlegali silnej agitacji i kontroli. Ogromna większość wstrzymujących się to niedość zdecydowani narodowcy i „bezpartyjni” katolicy.

Katolików, niedość uświadomionych pod względem politycznym, powstrzymała od głosowania z jednej strony naga, choć podejrzana gorliwość religijna, okazywana w ostatnich czasach przez „sanację”, z drugiej zaś niepotrzebne zamieszanie, wprowadzone wystawieniem listy chadeckiej nr. 19. Kierownicy tej listy, zamiast agitować w kołach robotniczych i wśród bezpartyjnych kół ludności katolickiej, uderzyli — jak zwykle zresztą — na obóz narodowy, wydając niesłychaną ulotkę, której potem sami się wyparli. Nie pomogli perswazje, że lista chadecka nie ma żadnych szans i że powinna być wycofana. Rezultat był ten, że Ch. D. zamiast potrzebnych 25.000 głosów otrzymała 14.000, nie zyskując mandatu, a osłabiła obóz katolicko-narodowy.

Nie ukrywając prawdy pod korcem, trzeba otwarcie powiedzieć, że i akcja agitacyjna ze strony „czwórki”, początkowo doskonale rozpoczęta, pod koniec znacznie osłabła.

Przechodząc z własnego terenu na obcy, podkreślamy, że kluczem sytuacji wyborczej spoczął w ręku Żydów i tej części proletariatu miejskiego, która określa się mianem mętów społecznych, a której w Warszawie jest bardzo dużo. Żydzi tym razem rozegrali swą partię po mistrzowsku. Nietylko podzieliли się tak dobrze między dwie własne listy, że każda z nich dostała akurat po 30.000 głosów i po 1 mandacie, ale nadto zbywającą, bardzo poważną resztą wsparli skutecznie „jedynkę”. O ile w dzielnicach czysto żydowskich głosowali na własną listę, o tyle w mieszanych szli ławą na „jedynkę”.

Tym sposobem „jedynka” w porównaniu z poprzednimi wyborami zyskała nowych 18.000 głosów i siódmy mandat.

Kompromitującą klęskę poniosła Frakcja Rewolucyjna czyli B. B. S. Zyskała ona zaledwie 17.000 głosów, co stanowi mniej, niż wynosi liczba członków związków zawodowych tej partii, jak to stwierdza wyrażnie jej organ „Przedświt”. Przepadł w Warszawie szef B. B. S. p. Jaworowski, przepadli na prowinii wszyscy inni jej liderzy. Ocalało tylko 3, asekurowanych na „jedynkę”. Jak się nadal ułożą stosunki tej partii do obozu „sanacyjnego”, okaże się. Kto wie, czy 16 listopada nie urodziła się nowa grupa opozycyjna...

Socjaliści z P. P. S. uratowali swój honor i mandat dla jednego z więźniów brzeskich p. Barlickiego.

Tak przedstawia się wynik wyborów w Warszawie. Dalsze wnioski nasuną się po wyborach do Senatu.

M. K.

Kaszuby ławą głosowały za listą narodową nr. 4

Lista narodowa zdobyła tu o 75 procent głosów więcej niż poprzednio — Niemcy stracili mandat. Chlubne świadectwo polskości Kaszub

Obóz narodowy odniósł na Kaszubach imponujące wprost zwycięstwo. Oto wyniki z poszczególnych powiatów:

Powiat tczewski: nr. 1 — 5124, nr. 4 — 8106, nr. 7 — 4251, nr. 12 — 2655.

Powiat kartuski: nr. 1 — 4527, nr. 4 — 16354, nr. 7 — 5524, nr. 12 — 2255.

Powiat kościerski: nr. 1 — 3329, nr. 4 — 10692, nr. 7 — 6274, nr. 12 — 2970.

Powiat morski: nr. 1 — 7784, nr. 4 — 15591, nr. 7 — 8490, nr. 12 — 4758.

Powiat starogardzki: nr. 1 — 3991, nr. 4 — 13315, nr. 7 — 11775, nr. 12 — 2019.

Powiat gnieński: nr. 1 — 1830, nr. 4 — 5101, nr. 7 — 4917, nr. 12 — 1094.

W miastach i większych miejscowościach wyniki są następujące:

M. Tczew: nr. 1 — 2728, nr. 4 — 4865, nr. 7 — 1392, nr. 12 — 1820.

Pelplin: nr. 1 — 498, nr. 4 — 1174, nr. 7 — 550, nr. 12 — 109.

M. Kartuszy: nr. 1 — 517, nr. 4 — 1197, nr. 7 — 252, nr. 12 — 205.

M. Kościerzyna: nr. 1 — 533, nr. 4 — 1553, nr. 7 — 972, nr. 12 — 141.

M. Wejherowo: nr. 1 — 1680, nr. 4 — 1539, nr. 7 — 1006, nr. 12 — 1468.

M. Gdynia: nr. 1 — 4630, nr. 4 — 2112, nr. 7 — 1438, nr. 12 — 118.

Biorąc pod uwagę, że w mieście Gdyni większą część ludności stanowią urzędnicy i ludzie zależni od czynników „sanacyjnych”, wynik wyborów należy uznać i tam za korzystny dla listy narodowej.

W całym okręgu tczewskim lista nr. 1 uzyskała 30 970 głosów i 1 mandat, lista nr. 4 — 68 088 głosów i 3 mandaty (poprzednio 39 810 gł. i 2 mandaty), nr. 7 — 42 799 głosów i 1 mandat, nr. 12 (Niemcy) 15 740 głosów, bez mandatu (poprzednio 17 761 gł. i 1 mandat). Przyrost głosów narodowych wynosi 75 procent.

Zwycięstwo obozu narodowego i klęska Niemców na Kaszubach, którzy utracili posiadany tam mandat — stanowi najlepszą odpowiedź na bezczelne zakusy krzyżackie na tę prastarą ziemię polską.

— 14. Lista narodowa znakomicie powiększyła swój stan posiadania i uzyskała 55 proc. ogólnej liczby głosów.

Kórnik: nr. 1 — 291, nr. 4 — 844 (poprzednio 532), nr. 7 — 50, nr. 12 — 44. Lista narodowa odniosła świetne zwycięstwo, zdobywając 70 proc. ogólnej liczby głosów.

Książ: nr. 1 — 140, nr. 4 — 241 (poprzednio 145), nr. 7 — 29, nr. 12 — 21.

— 21. Lista nr. 4 uzyskała 60 proc. ogólnej liczby głosów.

Dolsk: nr. 1 — 100, nr. 4 — 490 (poprzednio 318), nr. 7 — 178, nr. 12 — 7.

Lista narodowa zdobyła dwie trzecie ogólnej liczby głosów.

Puszczykowo: Uprawnionych do głosowania 316, złożono głosów 260. Lista nr. 1 — 77 głosów, nr. 4 — 153, nr. 7 — 3, nr. 12 — 27. Lista nr. 4 uzyskała więc absolutną większość.

Puszczykowo Stare: nr. 1 — 110, nr. 4 — 144, nr. 7 — 8, nr. 12 — 4. I tu lista narodowa uzyskała większość absolutną.

Puszczykowo: Uprawnionych do głosowania 212, złożono głosów 166, unieważniono 2. Lista nr. 1 — 38, nr. 4 — 119, nr. 7 — 4, nr. 12 — 3. Lista nr. 4 uzyskała więc prawie 70 proc. ogólnej liczby głosów.

Powiat rawicki

Rawicz: Lista nr. 1 — 1633, nr. 4 — 1802 (poprzednio 692), nr. 7 — 326, nr. 12 (Niemcy) — 770. Wynik wyborów oznacza znakomite zwycięstwo listy narodowej nr. 4, która prawie potroiła liczbę swych głosów od poprzednich wyborów.

Miejska Górka: nr. 1 — 425, nr. 4 — 540 (poprzednio 184), nr. 7 — 256, nr. 12 — 138.

Sarnowa: Uprawnionych do głosowania 829, złożono głosów 741. Lista nr. 1 — 324, nr. 4 — 210 (poprzednio 68), nr. 7 — 143, nr. 12 — 74. Znaczący należy, że Sarnowa była do niedawna wyłączną domeną Ciszakowców i przy ostatnich wyborach do Sejmu lista narodowa uzyskała tam zaledwie 10 proc. ogółu głosów. Obecna liczba głosów narodowych wzrosła trzykrotnie.

Cały powiat rawicki: Ogólna liczba głosów, które padły na listę nr. 4 w powiecie rawickim wynosi 5.999, to jest trzy razy tyle, co przy wyborach w r. 1928.

Relacje „Timesa” a „sprostowanie” amb. Skirmunta

Warszawa, 19. 11. (Tel. wł.) Niedawno podaliśmy wiadomość o sprostowaniu, jakie ambasador polski w Londynie zamieścił w „Timesie” z powodu artykułu zamieszczonego w tym piśmie przez jego korespondenta paryskiego. P. Skirmunt stwierdził, że „Miarodajne sfery polskie w żadnym razie nie dadzą posłuchu argumentom niemieckim co do Pomorza i nie zgodzą się na otwarcie dyskusji w tej sprawie”.

Dla informacji podajemy poniżej — w ślad za „Gazetą Warszawską” — tłumaczenie odpowiedniego ustępu z korespondencji „Timesa”:

„Quai d'Orsay od dłuższego czasu było czynne celem doprowadzenia do porozumienia między Polską a Niemcami i służyło swemu pośrednictwem. Czynniki dobrze poinformowane mówią, że gdyby Niemcy zachęciły Litwę do porozumienia z Polską w sprawie Kłajpedy, to Polska — według wszelkiego prawdopodobieństwa byłaby gotowa wysłuchać życzliwie argumentów niemieckich, dotyczących korytarza gdańskiego. Lecz taka akcja dziś się nie zapowiada. Trzeba przyznać, że pozycja p. Brianda szukającego porozumienia z Niemcami jest bardzo delikatna. Traktat Wersalski, a zwłaszcza sojusz Francji we wschodniej Europie stoją na przeszkodzie i p. Brianda łatwo oskarżyć, że dąży li tylko do zachowania status quo. Za sojusz p. Briand nie jest odpowiedzialny.”

Powiat leszczyński

Leszno: nr. 1 — 4.138, nr. 4 — 3.449 (poprzednio 1.411), nr. 7 — 193, nr. 12 — 887. Liczba głosów listy narodowej wzrosła więc trzykrotnie.

Okręg gnieźnieński

Powiat średzki

Środa: nr. 1 — 1797, nr. 4 — 1742 (poprzednio 1401), nr. 7 — 132, nr. 12 — 87.

Kostrzyn: nr. 1 — 528, nr. 4 — 729, nr. 7 — 140, nr. 12 — 82.

Zaniemyśl: nr. 1 — 216, nr. 4 — 334, nr. 7 — 49, nr. 12 — 31.

Okręg szamotulski

Powiat chodzieski

Chodzież: nr. 1 — 462, nr. 4 — 1091, nr. 7 — 1490, nr. 12 — 700. Wynik wyborów oznacza silny przyrost głosów listy narodowej. Znaczna liczba głosów, które padły na listę nr. 7, tłumaczy się tem, że do tej pory wśród robotników chodzieskich posiada duży wpływ P. P. S.

Okręg ostrowski

Powiat gostyński

Krobia: nr. 1 — 200, nr. 4 — 758, nr. 7 — 191, nr. 12 — 28. Lista narodowa uzyskała świetne zwycięstwo, zdobywając zgórą dwie trzecie wszystkich głosów.

„Co się tyczy rewizji traktatów pokojowych, to kierownicy polityki francuskiej są przekonani, że dokona się ona sama przez się we właściwym czasie, jeżeli tylko polityka porozumienia będzie prowadzona dalej, krok za krokiem, w duchu praktycznym, bez niewłaściwego pośpiechu. Quai d'Orsay nie obawia się stałej kombinacji niemiecko-włoskiej na tej lub innej podstawie”.

P. Skirmunt — dodaje „Gaz. Warszawska” — miał tedy, jak widzimy, dostateczny powód do przestania natychmiastowego sprostowania i stwierdzenia, jakie jest stanowisko rządu polskiego w sprawie Pomorza. Nie pojawiłyby się podobne artykuły i nie byłoby potrzeba robienia podobnych sprostowań, gdyby stanowisko Polski było dostatecznie i dość powszechnie znane.

Chorą cerę pielęgnuj skutecznie!

Miaflor Krem Puder Mydło

Oryginalne tylko z firmą:
HENRYK ŻAK-POZNAŃ

Pw 6416/192-1008/7

Szczegółowe wyniki wyborów w Wielkopolsce

Okręg poznański wiejski

Powiat poznański

Pobiedziska: nr. 1 — 589, nr. 4 — 859, nr. 7 — 79, nr. 12 — 86. Lista nr. 4 uzyskała absolutną większość głosów.

Powiat śremski

Śrem: nr. 1 — 1.310, nr. 4 — 1.735 (poprzednio 1.169), nr. 7 — 155, nr. 12 — 109.

— 14. Lista narodowa znakomicie powiększyła swój stan posiadania i uzyskała 55 proc. ogólnej liczby głosów.

Kórnik: nr. 1 — 291, nr. 4 — 844 (poprzednio 532), nr. 7 — 50, nr. 12 — 44. Lista narodowa odniosła świetne zwycięstwo, zdobywając 70 proc. ogólnej liczby głosów.

Książ: nr. 1 — 140, nr. 4 — 241 (poprzednio 145), nr. 7 — 29, nr. 12 — 21.

Z posiedzenia międzynarodowej konferencji gospodarczej

Genewa, 19. 11. (PAT). Na wczorajszym posiedzeniu międzynarodowej konferencji gospodarczej delegat włoski De Michelis ostrzegł przed zbyt pośpiesznymi decyzjami. Delegat polski Dołężal zwrócił uwagę na wielkie znaczenie stabilizacji i redukcji celów na produkty rolnicze. Na wniosek Colijna postanowiono utworzyć komisję, mającą zbadać projekty angielskie co do zbiorowych narad nad sprawą zniżek celnych na maszyny i na produkty włókiennicze.

Rozdział mandatów we Lwowie

Warszawa, 19. 11. (Tel. wł.) Wczoraj przez cały dzień toczyły się we Lwowie obrady komisji okręgowej, która unieważniła 418 głosów Sjonistów i przyznała jedynie trzeci mandat we Lwowie. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chruli

Nowa taryfa celna

W momencie organizacji Rzeczypospolitej z trzech, a właściwie czterech dzielnic (b. Królestwo, Kresy Wschodnie, b. zabór austriacki, b. zabór pruski), znajdujących się w różnych warunkach prawnych, administracyjnych i gospodarczych, można było i nawet trzeba było w różnych dziedzinach państwowych pozostawić nawet na dłuższy przeciąg czasu stan rzeczy poprzedni, t. j. uznać działające na danych obszarach ustawy i przepisy za nadal obowiązujące.

Inaczej stała sprawa w dziedzinie celnej. Fakt wykreślenia granic wymagał niezwłocznego wprowadzenia ochrony celnej, na razie w ten monstrialny sposób, że na nowych granicach b. zabórów obowiązywały taryfy celne państw zaborczych, z łatwo zrozumiałych względów trwanie takiego prowizorium musiało być krótkie; należało jak najprędzej wprowadzić w życie jednolitą taryfę celną. Cel ten został osiągnięty w drodze opracowania i wydania taryfy celnej z dnia 4 listopada 1919 r.

Pierwowzorem tej pierwszej polskiej taryfy była rosyjska taryfa celna z r. 1903. Od daty wydania, t. j. od 1919 r. taryfa celna została wielokrotnie zmieniana i uzupełniana, co m. i. znalazło swój wyraz w zwiększeniu ilości stawek taryfy celnej z 1.063 w r. 1919 do 1.596 w r. 1924, do 1.847 w r. 1925 i do 1.879 obecnie.

Mimo tych częstych i licznych poprawek istnieje potrzeba zmiany naszej obecnej taryfy. Czem potrzeba ta się tłumaczy?

Przedewszystkiem pamiętać musimy, że opieramy się na pierwowzorze rosyjskim z r. 1903, a więc na taryfie, wydanej dla państwa o obcej, zgola strukturze gospodarczej oraz w czasie stosunkowo bardzo odległym. Stąd wszystkie korektury, podejmowane w pewien czas mogły wprowadzić zmniejszyć ujemne skutki stosowania, przestarzałej i niedostosowanej do stosunków polskich taryfy, ale nie były w stanie usunąć samego źródła zła. Zresztą: w taryfie obecnej wiele artykułów jest niejasnych, co powoduje różnice interpretacyjne i wynikające stąd różnice w cenie. Sytuację tę pogarszają niektóre nasze umowy handlowe, które w pewnych wypadkach zmieniają nawet samą taryfikację.

Przed kilku laty przystąpiono do prac nad rewizją taryfy celnej. W pracach tych bierze udział grono wybitnych przedstawicieli kół urzędowych i gospodarczych i — jak łatwo można się przekonać z ogłoszonych wydawnictw — prace są prowadzone bardzo skrupulatnie.

Niestety, trwają one nieco długo... W ostatnich miesiącach byliśmy świadkami fali podwyżek celnych, która objęła wiele państw europejskich i zamorskich. Z uwagi na trudność podnoszenia indywidualnych stawek, zafiksowanych w dwustronnych konwencjach handlowych, imano się generalnej rewizji taryfy celnej, jako środka do zwiększenia ochrony celnej. Fala podwyżek miała swój punkt wyjścia w projekcie rozejmu celnego i „rozbrojenia celnego”. Ten nieoczekiwany i niepożądany skutek dążności państwowości tłumaczy się chęcią państw zabezpieczenia swej ochrony celnej na wypadek ogłoszenia rozejmu celnego. Prostu: państwa mówią: chętnie zgodzimy się na zawieszenie broni, ale dopiero wówczas, gdy będziemy uzbrojeni od stóp do głów!

Polska musi niestety iść za ogólną tendencją, bo jeśli pozostanie w tyle, to narazi swe gospodarstwo na nieobliczalne skutki. Tem właśnie uzasadniony jest postulat rychłego zakończenia prac przygotowawczych i przedkierowania wydania nowej taryfy celnej, zabezpieczającej nas przed możliwościami niespodzianek.

Krótkie informacje gospodarcze

— Związek banków woj. śląskiego uchwalił, że banki, zrzeszone w związku, będą przyjmować do dyskonta weksla, z terminem nie przekraczającym 3 miesięcy.

— W magistracie m. Gdyni odbyła się konferencja w sprawie budowy rzeki ekaportowej i drobiowej z udziałem delegatów min. przemysłu i handlu.

— Lotewska rada ministrów postanowiła zaciągnąć pożyczkę w wysokości 60 milj. franków złotych w Banku Międzynarodowym w Amsterdamie.

Umierające miasto

Królewiec — najdalej na wschód wysunięty w Europie przyczółek niemieczyny, największy ośrodek miejski Prus Wschodnich, ongiś baza niemieckiego handlu zagranicznego na Bałtyku — chyli się dziś do upadku, do ruiny materialnej. Wspaniałe urządzenia portowe świecą pustkami, aparatura pomocnicza rdzewieje i niszczy stopniowo, pozbawiona życiodajnej siły — energii i ruchu.

Depresja moralna, jaka ogarnęła kupiectwo królewieckie, graniczy właściwie z rozpaczą i to jest właśnie powodem, że wśród ogólnie znanych stereotypowych lamentów, dają się czasem słyszeć słowa prawdy i rozsądku: opinie — podyktowane głosem wewnętrzny szczerej troski o los miasta i jego obywateli, których byt materialny został podważony w samej nasady. Zapytany przez bawiącego w Królewcu dziennikarza zagranicznego, wybitny przedstawiciel miejscowego patrycjatu tak mniej więcej charakteryzuje obecne położenie miasta i całej prowincji:

„Kto nie zna sytuacji gospodarczej Prus Wschodnich, niech spędzi kilka godzin w Królewcu, a przekonanie się nacznie, iż to świetnie rozwijające się i tak bogate przed wojną miasto znajduje się w stadium powolnej a nieublaganej agonii.

Królewiec był przed wojną wielkim portem, związanym ściśle przedewszystkiem z Rosją. Dziś utraciliśmy kontakt z tym krajem, a wzajemne stosunki handlowe ograniczają się do niewielkich tranzakcji eksportowych w zakresie owsa i koni rosyjskich. Nie mamy dziś rynków zbytu, nie mamy z kim pracować. Niemcy są za daleko, a otaczająca nas ze wszystkich stron Polska kieruje swe towary wyłącznie na Gdynię. Jedyny z pozostałych przy życiu przemysłów, przemysł celulozowy, przeszedł w ręce kapitalistów angielskich. Sytuacja na rynku pracy staje się z dnia na dzień tragiczniejsza.”

Na zapytanie dziennikarza, czego się spodziewa i na co oczekuje społeczeństwo królewieckie w przyszłości, słyszymy odpowiedź: nawiązanie zerwanych nici handlowych z Rosją, naszym najważniejszym rynkiem naturalnym — oto droga ratunku.

Ze wynurzenia powyższe trafiają w samo sedno sprawy — nie ulega najmniejszej wątpliwości. Należy tylko dorzucić, że „otaczająca Prusy ze wszystkich stron Polska, kieruje swe towary wyłącznie na Gdynię”, bowiem rząd Rzeszy z całą premedytacją nie dopuszcza naszych towarów do portów wschodnio-pruskich i, jak wiadomo, unika od lat pięciu zawarcia traktatu handlowego z Polską. Wystarczy rzu-

cić okiem na przedwojenną mapę Niemiec, by zrozumieć, iż dobrobyt Królewca, położonego na północnym skraju ubogiej, nieurodzajnej i rzadko zaludnionej prowincji pruskiej, czerpał soki odżywcze z zewnątrz. Kierunki handlu europejskiego przed wojną zdecydowały o właściwej roli Królewca, jako ośrodka portowo-gospodarczego; z jednej strony połączenie morskie z przemysłowionym zachodem Europy, zaś lądowo-kolejowe z ogromnym hinterlandem rosyjskim (a obecnie częściowo polskim) ze strony drugiej — uczyniły z Królewca punkt rozdzielczy i przeładunkowy dla wywozu rosyjskich produktów rolnych, oraz przywozu wytworów przemysłowych. Związane z tak szerokim zasięgiem obrotu towarowego czynności handlowo-przetwórcze powołały do życia w Królewcu całe galezie przemysłowców, jak to ma miejsce we wszystkich gospodarczo aktywnych portach świata. Dziś — koleja losu w stosunku do Królewca znalazły szerokie zastosowanie niemieckie metody władania ich przedwojennymi koloniami w Afryce. Jak wiadomo, kolonie niemieckie były dla gospodarki Rzeszy interesem wybitnie deficytowym. Chodziło jedynie o podniesienie prestiżu międzynarodowego, przez zrównanie się z wielkimi potęgami kolonialno — morskimi Anglii, St. Zjednoczonych i Francji. Te wielkie cele polityczne przesłaniały i usuwały w cień kwestję bytu materialnego podległych ludów kolorowych. Historia zatem powtarza się z pewnymi warjantami: dziś miast murzynów, pauperyzuje się ludność Prus Wschodnich.

Niemiec królewiecki, — to murzyn ofiarny wielkie, gry politycznej Rzeszy. A teraz jedno zapytanie pod adresem ludności wschodnio-pruskiej: co uczyniła dla niej wielka macierz — Rzesza Niemiecka, jakie przedsięwzięła kroki dla wskrzeszenia zerwanych przed wojną nici handlowych z Rosją? Czy zdyskontowano choćby w drobnej części zażyte i wielce sympatyczne stosunki polityczne, jakie łączyła oba rządy, z myślą o ratowaniu miasta w agonii — Królewca? Nic o tem nie słyszeliśmy. Przeciwnie — ogromna w swej masie i wartości wymiana towarowa między Sowietami a Rzeszą omija łaknący Królewiec. Okazuje się bowiem, że przemysłowiec z Westfalii, czy Nadrenji oddaje się polityce i uczuciom patriotycznym tylko przy dniu świątecznym; na codzień jest on poprostu businessmanem, kierującym się własnymi „racjami stanu”.

Któż więc ponosi za to odpowiedzialność?

Tadeusz Nowacki.

W sprawie standaryzacji chmielu

W artykule o Targach chmielowych w N. 40 „Rolnika” omawia p. H. Rządziński i to całkiem słusznie, konieczność wprowadzenia standaryzacji chmielu, której brak powoduje zagranicą nadużycia na szkodę polskiego chmielu.

Nasz w kraju wyprodukowany chmiel wywozi się bez selekcji, a zagranicą po przeprowadzeniu selekcji sprzedaje się nasz chmiel jako czeski lub niemiecki, i z tą marką wraca też często do kraju.

Do tych wywodów p. Rz. dodaje jeszcze: Faktem jest, że w okresie po wojnie światowej często zbyt pośpiesznie zakładano nowe plantacje chmielu, względnie uzupełniono braki w istniejących już, bez należytego zróżniczkowania pojedynczych gatunków chmielu w znaczeniu botanicznym.

Wielkie w tym okresie czasu zapotrzebowanie chmielu i wysokie ceny tego produktu miały tu w następstwie, że popyt był przedewszystkiem na ilość, a mniej chodziło wtedy o jakość towaru.

Dziś przeciwnie, przemysł browarniczy kładzie wagę na jakości produktu, i mieszaninę odmian w dostarczoną dla browarów chmielu obniża jego wartość, gdyż chmiel taki do wyrobów wartościowych piw się nie nadaje.

Leży więc w interesie browarów pewność, że dostarczony im chmiel jest jednolity pod względem odmianowym; a pośrednio zyskuje przez to i sam plantator. Jedyną drogą do tego celu prowadzącą jest standaryzacja chmielu jako artykułu handlowego.

To też Związek Producentów chmielu w Nowym Tomysku (WP) — prezesem jest prof. Z. Zieliński — ma w regulaminie swym standaryzację chmielu. W roku 1928 przeprowadzono standaryzację plantacji chmielowych. Komisja ad hoc wyłoniona z producentów i kupców chmielu, pod przewodnictwem wiceprezesa Związku dyr. Neymana, sprawdzała na miejscu u członków Związku, którzy się w tym celu zgłosili czystość odmiany i zdrowotność roślinna plantacji do pojedynczych gospodarzy a Zarząd Związku na tej podstawie miał wydawać „zaświadczenia na prawo sprzedaży sadzonek”.

W należytem zrozumieniu własności takiej standaryzacji dla plantatora, zgłosiło się w r. 1928 7 gospodarzy pow. nowotomyskiego do przeprowadzenia u nich standaryzacji sadzonek chmielu.

Prócz tego zarząd Związku zarządził, by w okresie letnim ta komisja co tydzień badała stan chmielu na miejscu i komunikaty swe ogłaszała w pismach rolniczych.

Były więc w Wielkopolsce już w r. 1928 początki zrobione, by sprawę chmielu skierować na właściwe tory.

Cóż z tego, kiedy na konferencji chmielarskiej w ministerstwie rolnictwa w marcu r. 1928 ustalono opinie, że na razie nie da się jeszcze przeprowadzić standaryzacji chmielu, jako artykułu handlowego.

Wobec tego jest rzeczą zainteresowanych sfer, poruszyć znów tę sprawę we właściwym czasie na właściwym miejscu.

Z WYDAWNICTW

(w) „Przegląd Gospodarczy” zeszyt nr. 22 z 15 listopada, zawiera: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Raport podkomitetu złota” — T. Stawiski; „Drogi rozwojowe portów polskich” — Kazimierz Orthwein; „Gospodarka budżetowa w I półroczu 1930/31 r.” — H. Bronikowska; „Bezrobocie w liczbach” — J. Bolesta; „Drugi rok planu pięcioletniego Z. S. S. R.” — Stanisław Glass. Ponadto zeszyt zawiera: Rvnek pieniężny, rynki towarowe oraz Kronicę.

Nasłona. Sprawozdanie handlowe z dn. 17. 11. 1930 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne w złotych za 100 kg. za jakości przeciętne dominalne. nowego sprzętu, loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 170—235; koniczyna biała 270—400; koniczyna szwedzka 190—215; koniczyna żółta chmielowa odluszczona 85 do 95; koniczyna żółta chmielowa w łuskach 50 — 55; przelot popolity 100—125; rajgras angielski krajowy 100—110; tymoteusz 50—65; seradela 38—42; wyka łatowa 22—25; peluska 23—26; wiczka zimowa 50—60; groch Wiktorja 27—32; groch polny mały 20—25; gorczyca 48—52; rzepik latowy 55—60; rzepak zimowy 42—44; tatarka 22—26; konopie 58—68; siemie lniane 56—63; proso 40—48; mak niebieski 80—88; mak biały 82—92.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Brak kapitałów w spółdzielniach. W istniejących przed wojną spółdzielniach spożywców przeciętny udział na jednego członka w przeliczeniu na złote wynosił zgora 46 zł., fundusz społeczny 21 zł., razem więc fundusze własne wynosiły przeciętnie na jednego członka 67 i pół zł. Tymczasem przeciętny udział w roku ub. wynosił zaledwie niepełne 11 zł., ogólnie zaś fundusze własne w przeliczeniu na jednego członka wynosiły tylko 29 zł., czyli więcej, niż o połowę mniej, jak przed wojną. Fundusze własne spółdzielni odbudowują się zbyt powolnie, bez nich gospodarzyć spółdzielniom jest niezwykle trudno.

(k) Spadek produkcji rowerów w przemyśle prywatnym. Produkcja rowerów, która w ostatnich dwóch latach wynosiła 110 do 120 tys. sztuk, w roku bież. spadła do połowy tej ilości. Wskutek pojawienia się na rynku ofert niskiej wytwórni państwowej, która sprzedaje po znacznie tańszych cenach i daje wielkie ułatwienia kredytowe, rynek rowerowy został zupełnie zdezorganizowany zarówno w dziedzinie produkcji, jak i w handlu. Zwłaszcza kupcy prowincjonalni całkowicie wstrzymują się od zakupu większych partii towaru, a nawet wycofują poprzednio zrobione zamówienia.

Polskie rękawiczki dla Anglii. Obecnie istnieją duże możliwości zbytu w Anglii dla rękawiczek skórkowych, wyrabianych w Polsce. Delegacja rękawiczników wileńskich, która kilka dni temu wróciła z Londynu, zawarła umowę z czterema poważnymi firmami angielskimi na dostawę większej ilości rękawiczek. Ponadto osiągnięto porozumienie z jedną z agencji, która będzie na całym obszarze W. Brytanii i zbierała zamówienia dla związku wileńskich rękawiczników. Również w Warszawie ist-

nieją zamiary podjęcia eksportu rękawiczek do Anglii. W tym celu mają być obniżone ceny na rękawiczki eksportowe w celu skuteczniejszej konkurencji z innymi firmami zagranicznymi na terenie Anglii.

Z ZAGRANICY

(z) Węgiel niemiecki i węgiel polski na rynku austriackim i węgierskim. Tygodnik „Die Börse”, omawiając polsko-niemiecką konwencję węglową wywodzi, że polski Górny Śląsk partycypować będzie w wywozie węgla do Austrii i Węgier w 84%, niemiecki zaś Śląsk w ilości 15 proc. zapotrzebowania. Z obawy przed konkurencją polską w razie dojścia do skutku traktatu handlowego polsko-niemieckiego czyniły kopalnie niemieckie wysiłki, aby uzyskać nowe miejsca zbytu dla swego węgla. Dzięki cenom dumpingowym udało się kopalniom niemieckim uzyskać zbyty w Austrii, na Węgrzech i na Bałkanach. Aby jednak zaniechać kosztownej konkurencji dumpingowej, pisze „Die Börse”, zawarto konwencję z kopalniami polskimi. Mimo konwencji ceny węgla są nadal niskie, a zbyt dość mały. Zarządy kolejowe w Austrii i na Węgrzech ograniczają nieustannie zakupy węgla zagranicznego, podając za powód zmniejszony ruch towarowy. Wielki wpływ na import węgla ma także i przesilenie przemysłowe, panujące w Austrii i na Węgrzech, a w końcu także stosunkowo ciepła pora roku.

(z) Wypowiedzenie umowy w niemieckim przemyśle drzewnym. Związek pracodawców niemieckiego przemysłu drzewnego wypowiedział umowę ramową z dniem 15 lutego 1931 r. Umowa ta objętych jest około 100.000 robotników. Umowa taryfowa w sprawie płac w tym przemyśle wygasa z 1 października r.b. i nie została odnowiona.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wystawa darów misyjnych

Odbędzie się w początkach grudnia staraniem Popieskiego Dzieła Rozkrzewienia Wiary przy parafii św. Marcina.

Zapowiedziana w swoim czasie wystawa darów misyjnych staraniem Papieskiego Dzieła Rozkrzewienia Wiary przy parafii św. Marcina będzie bardzo ciekawa. Urządzająca ją organizacja liczy przeszło 1.100 członków, którzy rozpadają się na t. zw. dziesiątki. Każda posiada swoją przewodniczkę, a zadaniem jej jest zbieranie składki na cele misyjne. Wytwarza się w ten sposób pewnego rodzaju szlachetna rywalizacja w gorliwości gromadzenia potrzebnych funduszy na rozkrzewienie wiary. Dziesiątniczki są w ścisłym kontakcie z kierownictwem P. D. R. W. Wielka ofiarność zaznacza się również wśród nieczłonków, którzy ideę misyjną gorliwie propagują i popularyzują.

Przechodząc do samej wystawy należy zaznaczyć, że protektorem jej jest sam proboszcz ks. prał. dr. Taczak. Komitet honorowy tworzą wybitne osobistości z parafii i z poza niej, o ile są znane z udziału w krajowej akcji misyjnej. M. in. wchodzi do komitetu pp.: ks. rad. Fr. Lewandowski dyrektor archidiecezjaln. P. D. R. W.; prezydentostwo Zychliński, dyr. Edward Pawłowski, rad. L. Cichowicz, rad. A. Smoczyńska, dyrektorstwo P. Nestrypkowie, gen. J. Haller, Sew. hr. Skó-

rzewska, ks. Z. Czartoryska, ks. rad. prof. dr. Noryskiewicz, prof. Kowalski, K. Sokolnicka i t. d.

Otwarcie wystawy darów misyjnych nastąpi 2 grudnia w pięknej sali Domu Amarantowego P. K. E. przy ul. Słowackiego. Aktu otwarcia wystawy dokona ks. prał. Taczak. Atrakcją będzie m. in. również loteria fantowa, która spotkała się z wielką życzliwością i poparciem szerokiego ogółu. Fanty są różnorodne i bardzo wartościowe. Czysty zysk z tej imprezy przeznacza się również na zakup darów misyjnych.

Wystawa misyjna będzie bardzo ciekawa i każdy powinien ją zobaczyć, zwłaszcza, że nie wyznaczono specjalnego wstępu, a pobierać się będzie jedynie dobrowolne datki. Bliższe szczegóły podane będą w specjalnych ulotkach. Jeszcze teraz można składać ofiary na zakup sprzętów misyjnych. Cały płon oddany zostanie do rąk misjonarzy polskich, a pewną część darów wysyłę się również do ubogich kościołów na kresach wschodnich. Każdy więc, kto docenia ważność tej akcji chętnie ją poprze a tem samem spełni wolę Ojca św. Piusa XI, który bardzo żywo interesuje się ruchem misyjnym. (z)

Pod kołami pociągów

Dwa wypadki śmiertelne

Na stacji w Ujeździe (pow. grodziski) podczas przetaczania wagonów został przygnieciony robotnik Wiktor Patulski z folwarku Pantaleonowa. Odnosił on tak ciężkie obrażenia, że zmarł wkrótce po wypadku. Jak się okazuje ś. p. Patulski zawinił wskutek własnej nieostrożności.

W Grodzku (pow. inowrocławski) podczas przejazdu kolejki polnej, natadowanej burakami, usiłował wskoczyć na wagon 11-letni uczeń szkolny Tadeusz Binkowski. Chłopiec stracił jednak równowagę i spadł pod koła pociągu tak nieszczęśliwie, że przeszło przez niego 5 dalszych wagonów, miażdżąc mu obie nogi i łamiąc mu rękę. Binkowskiego w stanie bardzo ciężkim przewieziono do szpitala w Strzelnie.

Na szlaku między Wrześnią a Marzennem przejeżdżając przez pociąg towarowy urzędnik kolejowy Tomasz Konieczny z Gniezna. Nieszczęśliwy poniósł śmierć na miejscu. Zawinił sam zmarły, gdyż usiłował on wskoczyć do wagonu, znajdującego się w biegu.

Na przejeździe pomiędzy Szelejewem a Pogorzłą najechał pociąg na wóz Stanisława Pawłowskiego, natadowany burakami. Podczas zderzenia parowóz został lekko uszkodzony.

Na szczęście obyło się bez wypadku w ludziach. (k)

Za krzywoprzysięstwo

Osiem miesięcy więzienia

Przed wydziałem karnym sądu okręgowego w Poznaniu odbyła się rozprawa przeciwko Bertoldowi Allertowi z Daleszyna (pow. międzychodzki) podającemu się rzekomo za ziemianina, względnie pośrednika w handlu bydłem.

Allert i jego teść Jankowski mieli sporo zobowiązań wekslowych w bec rozmaitych osób m. i. także w stosunku do p. B. Hoppego, mistrza kominiarskiego w Poznaniu. Gdy weksli tych nie wykupili p. Hoppe zaskarżył ich i uzyskał szereg wyroków. Dla uregulowania tej sprawy zjawił się p. Allert u ówczesnego zastępcy prawnego swego wierzyciela adwokata dr. Hoppego i tam wpłacił 1.500 zł oraz zobowiązał się uiszczyć resztę w pewnym określonym czasie. Gdy tego nie uczynił p. Hoppe przystąpił do przymusowej egzekucji wyroku opiewającego przeciwko teściowi Jankowskiemu. Wówczas p. Allert dał do dyspozycji swemu teściowi zapewnienie w miejsce przysięgi, wedle którego owa kwota 1.500 zł uiszczona przez niego w biurze adw. Hoppego była zapłatą długu Jankowskiego.

W postępowaniu dowodowym przedłożył św. Hoppe występujący jako powód cywilny za pośrednictwem swego zastępcy adwokata dr. Ferstena akta adwokata dr. Hoppego, z których wynikało, że Allert składając wobec sądu międzychodzkiego zapewnienie w miejsce przysięgi m. n. ał się z prawdą i złożył to fałszywe zapewnienie celowo, aby pomóc swemu teściowi do uzyskania wstrzymania egzekucji na szkodę mistrza kominiarskiego p. Hoppego. Te okoliczności potw. erdził również słuchany jako świadek sekretarz adwokata dr. Hoppego p. Majchrzak.

Prokurator wniósł o ukaranie Allerta dwuletniem więzieniem. Zastępca powoda cywilnego dr. Fersten przyłączając się do wniosku prokuratora prosił ponadto o zasądzenie oskarżonego na 1 zł odszkodowania. Trybunał wydał wyrok skazujący Allerta na 8 miesięcy więzienia. (z)

KALENDARZYK

Środa, 19 listopada 1930

Słońce: wschód 7.20; — zachód 15.53; — długość dnia 8 godz. 35 min.
Księżyc: wschód 6.05; — zachód 15.08; — przed nowiem;

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 1 st. C., pochmurno, wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 758 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 2 st. C., najniższa — 1 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dzisiaj 2.83 m.

Kal. rz. : Elżbieta Wd; jutro Feliks Wal Kal. słow. : Drogomira; jutro Sędzimir.

Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9 (II piętro). otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. zaopatrzona we wszelkie nowości. Kaucja 3 zł od książki, wpis. 50 gr., abonament mies. 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—13 i od 16—19. w soboty od 12 do 15 Kaucja 3 zł. Abonament 1.80 Wpis 50 groszy

OSOBISTE

— * Srebrne gody obchodzą dnia 22 b. m. pp. P. Głogowscy, ul. Jezuita 9. Msza św. na tę intencję odbędzie się tegoż dnia o godz. 8 rano w kościele farnym.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Walne zebranie Koła Chemików S. U. P. odbędzie się w piątek, dnia 21 b. m. w audytorjum chemicznym Coll. Minus. Porządek obrad obejmuje: mianowanie członków honorowych, sprawozdania ustępującego zarządu i komisji rewizyjnej, zmianę statutu, wybór nowych władz, dezzyderaty dla nowego zarządu, wolne wnioski.

— * Czeladź Piekarska. Zebranie odbędzie się dnia 22 bm w lokalu p. Światalskiego przy ul. Podgórznej 13 o godz. 20. — Równocześnie odbędzie się uroczystość setnej rocznicy Powstania Listopadowego.

WYKŁADY

— * Powszechne wykłady uniwersyteckie. Dzisiaj, w środę o godz. 20 w sali 17 Collegium Minus (I p.) odbędzie się odczyt p. prof. Piotra Zukowskiego pt. „Epoka Mikołaja I” (część II). Jutro, tj. w czwartek, wygłosi p. dr. A. Wojtkowski, dyrektor Biblioteki Raczyńskich, odczyt p. tyt. „Rok 1830-31”.

— * Wykłady „Dom a szkoła”. Zapowiadane przez nas wykłady dla rodziców p. t. „Dom a szkoła” rozpoczną się w najbliższą niedzielę, 23 bm w sali 17 Uniwersytetu (Coll. Minus, Wały Wazów) o godz. 12-tej. Pierwszym z cyklu będzie wykład p. przełożonej dr. K. Swinarskiej „O organizacjach rodzicielskich przy szkołach”. Prelegentka omówi w nim formy organizacyjne współpracy domu ze szkołą w Polsce i zagranicą.

WIECZORY, KONCERTY

— * Staraniem Koła Historyków St. U. P. odbędzie się w dniu 23 bm o godz. 12 w auli Uniwersytetu uroczysta akademja, pod protektoratem J. M. p. rektora prof. dr. St. Kasznicy, celem uczczenia setnej rocznicy Nocy Listopadowej. Szczegóły w programach. — Pilety bezpłatne odebrać można w sekretariacie Koła (Zamek, parter) codziennie od godz. 14—15.

— * Tow. Tyłych Wychodźców pod „Białym Orłem” urządza zabawę jesienną w sobotę, 22 bm u p. Jarockiego, przy ulicy Masztalarskiej 8. Początek o godz. 19.

ŻYCIE SOKOLE

— * Tow. Gimn. „Sokół” w Swarzędzu. Zebranie plenarne połączone z obchodem listopadowym, na którym wygłosi referat dr. Gaszak z Poznania, odbędzie się w sobotę, dnia 22 bm, o godz. 20 w lokalu drh Korcza (Rynek). — Goście mile widziani.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Baczność członkowie „Starego Przemysłu”. Do 25 bm, przyjmując Tow. Przemysłowe (Stary Przemysł) w Poznaniu zapisy członków do Funduszu Zamożowego przy Związku Tow. Członkami „Funduszu” mogą zostać wszyscy członkowie Tow. o ile do niego należeli przed 1 listopada — i to bez względu na wiek. Przy innych — ogranicza się wiek przystąpienia do lat 45. Oprócz członka zapisać może się również żona. Wstępne do „Funduszu” wynosi 1 zł oraz wpłacenie zgóry za 10 wypadków w kwocie 2.50 zł. (Osobno za członka, osobno za żonę). Deklaracyi do podpisu oraz wszelkich informacji w tej sprawie udziela prezes Towarzystwa p. inż. Grzeszkowiak (fa. Kator), św. Marcin 55.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Z targu. Dnia 19 b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wlejskiego 4.40—5.00 zł; masła mleczarskiego 5.20—5.60 zł; twarogu 1.00—1.20

Uderzenie krwi do głowy, ściskanie w okolicy serca, brak tchu, uczucie strachu, przeculenie nerwowe, migrena, niepokój i bezsenność, mogą być łatwo usunięte przy używaniu naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. nw 5248

zł; mendel jaj 3.10—3.30 zł; litr śmietany 1.60—2.00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2.40 do 2.60 zł; słoniny wędzonej 3.40—3.60 zł; wieprzowiny 2.40—2.80 zł; wołowiny 2.40 do 3.20 zł; cielęciny 2.40—2.80 zł; skopowiny 2.60—3.00 zł; koziny 1.40—1.60 zł; smalcu 3.40—4.00 zł; za drób: kura 3.50 do 5.00 zł; perlica 5.00—6.00 zł; kaczka 4.00 do 6.00 zł; 1 kg. tuczej gęsi 3.40 zł; para gołębi 1.30—1.50 zł; sarnina 3.00—5.00 zł za 1 kg.; bażant 5.00—6.00 złotych, królik 3.00—4.00 zł; kurapatwy para 2.50 do 4.50 zł; zając 6—7 zł; za ryby: 1 kg. karpia 4.80—5.20 zł; okonia 2.40—3 zł; suma 4 zł; 1 kg. sandacza 5.00—6.00 zł; mietusa 4.00 zł; szczupaka 4.00—4.80 zł; lina 4.40—5.00 zł; 1 kg. węgorza 5.60—6.40 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10—20 gr; modrej 15—20 gr; 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; 50 kg. 2.50—3.50 zł; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 gr; szpinaku 0.30—0.50 zł za kg; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; pieczek rzodkiewek 10 groszy; mendel ogórków 25 do 60 groszy; 1 kalafior 0.40 do 1.50 zł; 1 kg. fasoli 1.20 do 1.80 zł; 1 kg. pomidorów 40—80 gr; borówek 2—3 zł; ziórawin 1.80 do 2.00 zł; głogu 40 do 60 gr; jabłek 0.30 do 1.00 zł; gruszek 0.40 do 1 zł; jeżyny 1.00 do 1.20 zł; winogrona 3.60—4.40 zł — Masło wskutek dużego dowozu nieco tańsze. — Ruch staby. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Pożary. Na ul. Marsz. Focha 127 z nieustalonej przyczyny wybuchł ogień w fabryce pomp firmy Kopyński. Spaliły się pakule. Poważniejszych strat nie było. — Na ul. Bóżniczej wybuchł ogień, który ugasiła w krótkim czasie miejska straż pożarna. Spaliła się częściowo mała szopa. (k.)

— * Konie z wozem ugrzęzły. Wczoraj wieczorem przywołano straż pożarną na Główną Jadać ul. Gnieźnieńską woznica firmy Wawrzyniak, nie orientując się w ciemności, wjechał na pola w pobliżu cegielni Frankiewiczza. Stąd wjechał na moźdary i konie ugrzęzły po brzuchy w błocie, ugrzązł również głęboko wóz natadowany. Z beznadziejnej sytuacji wyratowała woznicę i jego zaprzęg straż ognio-wa, która pracowała przy tem z całym wysiłkiem przez godzinę. (k.)

— * Usiłowane samobójstwo. W mieszkaniu niejakiego P. przy ul. Za Bramką nr. 8 usiłowała popełnić samobójstwo, zażywając lyzolu, niejaka Marianna R. narzeczona P. Powodem rozpaczliwego postępu było nieporozumienie między narzeczonymi. Przywołane Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) udzieliło desperacie pierwszej pomocy, poczem przewieziono ją do domu. (k.)

— * „Tragedja” bezrobotnego. Wczoraj przywołano Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55) na ul. Kolejową 32. Mieszka tam bezrobotny, niejakie Mieczysław M. który upił się aż do nieprzytomności i zachodziła obawa o jego życie. Po odpowiednich zabiegach lekarskich pijanego przewieziono na odwach policjiny. (k.)

— * Koń kopnął cyklistę. Rowerzysta Leon Krueger z Żabikowa najechał na ul. Strumykowej na konie Walentego Skrzypczaka (ul. Kilińskiego 14). Potracony przez cyklistę i przeleknięty koń kopnął Kruegera w głowę. Niezbyt ciężką ranę opatrzył lekarz Pogotowia Lekarskiego. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— * Złośliwość czy zaloty. P. Pelagja Kwiatkowska, zamieszkała przy ul. Szamarzewskiego 21, zrobiła doniesienie policyjne na p. Jankowskiego (Szamarzewskiego 15). Według tego doniesienia p. Jankowski rzucił klucze do okna p. Kwiatkowskiej i rozbił szybę. (z.)

— * Znaleziono kasztankę. W 7 pułku strzelców konnych znajduje się kasztanka, przytrzymana na ulicy Narazie nie stwierdzono, kto jest właścicielem kasztanki. (z.)

— * Usiłowane włamanie na probostwo. Ubiegłej nocy usiłowano dokonać włamania do kasy kościelnej parafii św. Marcina. Złodzieje przepilowali już kratę żelazną, zostali jednak spłoszeni i zbiegli niepoznani. (z.)

— * Kradzieże i włamania. Podczas inwentury w kiosku kolejowym „Ruch” na dworcu zachodnim kierownik tego kiosku p. Roman Sroka zauważył brak papierosów i cygar na sumę około 500 zł. Przypuszcza się, że dopuszczono się kradzieży. — Przy Przeczniczy 1 włamano się do mieszkania p. Ludwika Mańczyńskiego. Złodzieje zabrali bieliznę i odzież większej wartości. — Na dworcu kolejowym w Poznaniu okradziono właścicielkę ziemską p. Kazimierę Mlicką z Obudna w pow. żnińskim. Skradziono jej portfel, zawierający 750 zł. — Z lokalu sztabu 14 dyw. piech. Włkp. na ul. Cieszkowskiego skradziono p. Romanowi Rosenbergowi z Warszawy pled i bieliznę wartości około 300 zł. — P. Kazimierzowi Kosmali (Stary Rynek 95-96) skradziono zegarek męski z niezamkniętego mieszkania. (z.)

Patrz na te rzesze bezrobotnych!

I twoja to winą!

Boś kupował towar

zagraniczny!

I Ciebie czeka nędza!

Jeżeli nie będziesz kupował towaru krajowego.

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Włamanie na stacji kolejowej.** W Kunowie w pow. mogileńskim w nocy na 15 bm. włamali się nieznani złoścyni do lokalu służbowego na stacji kolejowej. Włamywacze wynieśli kasę ogniotrwałą na pole, rozbili ją i skradli gotówkę w nie stwierdzonej narażeniu ilości. (k.)

— **Samobójstwo 17-letniego.** W Kleszczewie w pow. średzkim popełnił samobójstwo, wieszając się w mieszkaniu, 17-letni Jan Kudłowiec. Przyczyny rozpaczliwego kroku chłopca nie zdołano dołądzić ustalić. (k.)

— **Przytrzymano Pralata.** W tych dniach skradziono z kasy gminnej w Popowie Wonięckim w powiecie śmigielskim z mieszkania soltysa Józefa Klata 2 600 złotych. Jak się okazało, kradzieży dopuścił się niejaki Michał Pralat, którego aresztowano i oddawiono do więzienia sądowego w Śmiglu. (k.)

— **Włamanie do agentury pocztowej.** W Włostowie w pow. strzelińskim włamali się nieznani złoścyni do biura agentury pocztowej i skradli kasę z znaczkami pocztowymi i 30 zł gotówki, razem 222 zł. Ponadto zabrali książeczkę oszczędności P. K. O. i kalkulatora z gotówki agenta pocztowego. (k.)

— **Wypadki podczas pracy.** W Goli, w pow. gostyńskim zatrudniony w gorzelni robotnik Michał Małczyński został porwany przez transmisję, przyczem odniósł bardzo ciężkie obrażenia. Przewieziono go do szpitala w Gostyniu, gdzie wkrótce zmarł. — W drodze do Nowego Tomyśla zmarł robotnik Jan Nowak z Nowego Tomyśla, którego znaleziono w stanie bezprzytomnym w pobliżu Przylęku, z słabymi oznakami życia. Nie zdołano wyjaśnić powodu tragicznego wypadku. Jedyne oględziny na miejscu rzuciły pewne światło na sprawę. Sp. Nowak zwoził z lasu drzewo budulcowe. W drodze nie które kłody urwały się z łańcuchem i spadły na ziemię. Nowak usiłował włączyć spadający budulec na wóz, postugując się przytem winą drewnianą i drągami. — Prawdopodobnie drąg dźwigni wysłiznął się z windy i Nowak otrzymał silne uderzenie w prawy bok, które pozabawiło go przytomności a następnie życia. (k.)

— **Wykolejenie.** Na dworcu przetokowym w Zajączkowie niedawno Tczewa najechała jedna maszyna na drugą. Oba parowozy wykoleiły się, co spowodowało poważną szkodę materialną. Nad usunięciem przeszkody pracowano cały dzień. — Wypadek w ludziach na szczęście nie był. (dt.)

— **Nadział się na pał.** Stróż Franciszek Krzemiński z Wejherowa, zatrudniony w firmie „Żelazobeton” w Gdyni, wpadł podczas inspekcji nadbrzeża szwedzkiego do dołu, głębokości około 3 metrów i nablił się tak nieszczęśliwie na pał, że wewnątrz wypłynęły na wierzch. Nieszczęśliwego odstawiono natychmiast do szpitala Stan jego jest bardzo groźny. (dt.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Dla ścisłości.) P. Antoni Janicki, radny miejski z Nar. Kl. Gospodarczego, prosi nas o zaznaczenie, że poza imieniem i nazwiskiem nie ma nic w ślęgo z Antonim Janickim, kometandem „Strzelca” w Gnieźnie, o którym niedawno pisaliśmy.

— **Nowy Tomyśl.** (Złote gody.) Dn. 9 bm. obchodził gospodarz Franciszek Wolny z swą małżonką Marianną z Ludwiczaków z Głinną złoty jubileusz pożycia małżeńskiego. Na intencję Jubilatów została odprawiona msza św. przez ks. Matuszaka, Jubilatów ślemy na dalszą drogę życiową „Szczęść Boże!”

— **Inowrocław.** (Z Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.) Dnia 13 bm. odbyło się plenarne posiedzenie komitetu miejskiego L. O. P. P. Uchwalono na początek grudnia urządzić z udziałem solistów, chóru „Echo” i orkiestry wojskowej koncert, z którego dochód przeznaczy się na budowę lotniska cywilnego w Inowrocławiu. Projektuje się również urządzenie balu lotniczego w okresie karnawałowym. — Dnia 12 bm. odbyło się w auli szkoły powszechnej im. Staszica otwarcie kursu ochrony przeciwgazowej dla pracowników miejskich w obecności członków zarządu miejskiego komitetu, ks. prob. Jaskólskiego, ks. prob. Pilipowskiego, pułk. Zieleniewskiego, por. Kicińskiego z Poznania i prof. Pawłowskiego, przedstawiciela korporacji miejskich. Przemówienia wygłosili: por. Kiciński, pułk. Zieleniewski, prof. Pawłowski, oficjalnego zaś otwarcia kursu dokonał wiceprezydent miasta p. Juengst. Wykłady będą wygłaszały instruktorzy pp. Puchala, kap. Zabłocki i dr. Wiernicki.

— (Wykłady religijne.) Staraniem III Zakonu Franciszkanów rozpoczęto w szkole wydziałowej żeńskiej cykl wykładów treści religijnej. Pierwszy wykład p. tyt. „A oni poszli za Nim” odbył się dnia 12 bm., następnym obejmie żywot św. Antoniego z racji 700 rocznicy śmierci.

— (Z Tow. „Sokół.”) Dnia 9 bm. w sali Tow. „Sokół” odbyło się przedstawienie amatorskie, na którym odegrano dwie jednaktówki: komedję p. t. „Chrapanie z rozkazu” i operetkę p. t. „Młynarz i kominiarz”. Na zakończenie zebrani podziwiali żywy obraz, poczem rozpoczęły się tańce, które trwały do późnej nocy.

— (Ustąpienie komisarza Sella.) Komisarz rządowy Powiatowej Kasy Chorych w Inowrocławiu, mimo przeprowadzania od dłuższego czasu kuracji w sanatoriach krajowych i zagranicznych, nie czuje się na siłach do dalszej pracy i wniosł do Okręgowego Urzędu Ubezpieczeń w Pozna-

niu prośbę o zwolnienie go z zajmowanego stanowiska. Dotąd jeszcze niewiadomo, kto będzie następcą p. Sella.

— (Wizytacja Sądu Powiatowego.) Po zbadaniu gospodarki sądu powiatowego prezes sądu okręgowego z Bydgoszczy, p. sędzia Staszewski złożył zast. naczelnika p. sędz. okr. Głowackiemu wyrazy uznania za wydatną pracę. (em.)

Z POMORZA

— **Pelplin.** (Najmłodsze miasto Polski.) Według uchwały Rady ministrów Pelplin został zaliczony do rzędu miast i otrzymał ustrój, oparty na ordynacji miejskiej. Pelplin leży przy ważnym szlaku Gdańsk-Warszawa i jest stacją postojową dla pociągów pospiesznych. Liczy około 5 300 mieszkańców; posiada dużo gmachów historycznych, trzy rynki, elektrownię, mleczarnię i cukrownię. Jest również rezydencją biskupa chełmińskiego. (dt.)

22-ga Loteria Państwowa

(Bez gwarancji).

W 1-szym dniu ciągnięcia 1-ej klasy, padły następujące wygrane:

10 000 zł Nr. 15597.
Po 5 000 zł Nr. 169021-90373.
Po 2 000 zł Nr. 99119 103620.
Po 1 000 zł Nr. 20265 22895 199604.
Po 500 zł Nr. 28797 39907 105977 125975 154514 104386.
Po 400 zł Nr. 13111 46200 55603 84429 95877 101787 108554 109554 109872 112848 117716 121515 105576 175386 181417 182011.
Po 200 zł Nr. 19704 34750 39590 60787 64232 64696 82040 9450 102887 116958 119418 125471 134586 144194 158172 169242 172011 175065 175934 191743 191998 196418 199174.
Po 150 zł Nr. 2393 3174 4305 5094 6378 6896 11148 13432 15722 20272 20565 24583 25750 26372 26672 28496 3869240484 43783 47971 52548 54797 60450 62933 63102 66217 66249 66735 66759 69662 74686 74826 78039 80631 85047 86393 95195 97143 98313 109047 109471 109501 112768 115705 117201 117922 118440 120731 126170 131980 132075 133487 134074 134686 135456 136367 138895 144821 149325 150496 158540 158871 162265 167117 168556 169680 171088 176349 176578 177160 178479 178788 182204 184032 184673 185145 189306 191555 196753 198880 201056 202599 203881 207229 207942 208956 209216.

Po 150 zł wygrali numery następujące:
12 13 70 207 48 71 333 90 468 562 519 27
56 1043 124 256 439 44 68 530 660 733 57
70 893 950 2159 211 95 407 543 86 612 989
3075 174 223 70 408 12 539 64 681 721 813
66 922 38 4003 305 69 91 479 93 99 601 736
803 5231 328 47 99 430 635 67 723 99 56 890
953 6015 47 97 126 65 319 24 65 78 505 747
73 856 96 991 7010 195 99 217 97 361 701 8
10 617 75 86 716 47 66 865 927 8091 84 147
59 71 75 216 39 304 99 428 29 63 526 701 44
82 800 9 43 47 91 95 915 51 9255 336 516 792
94 95 892 64 922 62 10048 134 220 40 57 96
610 78 893 11268 344 419 55 75 539 701 943
83 12034 87 88 145 362 430 51 566 601 17 78
80 932 13029 407 32 561 746 52 820 57 14142
45 307 33 541 90 742 15090 184 236 312 504
94 654 89 702 22 830 85 920 59 71 16007 76
239 45 82 544 89 94 951 17171 343 53 404 86
510 98 054 802 18016 220 332 50 62 560 676
759 835 54 19013 208 25 415 65 79 704 906
20116 272 389 464 71 85 629 30 74 21117 43
48 279 87 406 8 53 86 97 623 80 85 757 73 81
22158 104 219 308 625 74 742 805 23016 44
159 222 352 421 532 53 655 60 746 823 929
24047 222 60 331 94 428 690 856 949.
25016 89 194 295 302 336 606 11 720 34
920 63 68 26141 89 395 413 72 80 550 56 620
73 725 935 64 27204 40 308 468 551 91 604 38
62 730 904 28229 61 452 651 780 800 29022
217 24 79 463 562 682 917 30078 143 294 471
583 769 800 31014 527 661 768 875 928 32016
217 56 341 491 590 684 841 42 908 33000 300
434 512 600 21 92 748 835 56 917 34082 274
94 304 14 547 747 59 75 875 35070 20 346 433
37 518 25 607 11 68 700 896 993 36045 97 124
205 382 453 579 93 651 750 848 82 936 37026
197 241 354 547 72 614 92 849 50 51 950 3870
164 75 86 296 346 403 7 605 24 32 743 39112
202 319 26 90 653 67 701 19 922 98 40004 150
330 54 517 54 635 724 39 85 821 45 41154 329
590 602 11 723 872 928 64 42131 44 88 551 735
80 803 29 77 43016 123 89 288 302 14 51 59
94 425 71 79 596 622 27 720 41 953 93 44088
106 58 364 485 500 81 679 742 918 37 56 45063
144 246 53 330 96 441 570 612 804 17 82 965
75 87 46012 120 61 65 272 392 681 930 53
47300 419 91 502 29 685 97 701 11 27 999
48013 22 34 63 175 217 347 404 94 545 99 901
7 61 49017 143 48 211 304 61 68 414 46 512
814 26 979.

50017 68 248 556 74 89 617 29 822 904 18
51049 231 38 86 319 49 54 81 444 504 639 721
960 73 79 52061 96 117 214 464 96 502 77 780
945 53015 316 80 86 436 54 92 575 721 85 95
911 54082 218 42 330 583 644 726 806 92 55133
62 444 747 82 84 875 982 94 56084 120 274 529
98 635 47 968 57270 312 463 777 849 99 58005
102 290 347 423 513 44 803 91 59023 410 80
546 600 750 894 60057 220 38 76 430 533 34
727 56 863 918 45 69 61144 236 414 43 623 27
724 94 62100 522 691 794 845 98 902 48 61
63045 159 70 91 359 66 801 10 970 64030 112
26 48 81 369 562 72 744 820 42 949 60 89
65029 85 106 68 87 232 376 453 567 603 83 86
731 951 77 60008 256 400 14 28 87 90 528 741
345 55 931 67001 63 169 339 56 497 639 77 80
708 43 811 976 94 6807 100 90 293 369 53 406
530 63 662 92 833 69200 308 87 483 525 57 723
55 73 8 865 947 92 70030 63 71 105 245 383
455 733 905 50 71004 58 370 580 604 18 789
822 66 984 72045 408 669 75 811 944 65 73081
102 22 24 206 14 142 396 468 85 577 86 713 21
829 66 980 74097 132 435 49 633 531 617 710
28 30 874 932.

75001 87 100 52 265 313 66 433 569 656 78
88 815 982 76087 115 230 337 49 652 731 55 74
857 77123 64 944 318 96 635 38 798 824 78015

34 223 40 617 89 719 48 55 850 963 75 79118 73
90 257 544 630 59 709 851 80152 357 453 508
93 674 83 725 34 846 79 81018 57 90 151 226
379 419 622 725 802 91 912 82022 439 44 87 572
86 754 850 95 929 83166 201 5 8 88 316 39 75
430 523 967 84028 37 79 193 214 368 99 522 41
606 51 742 78 960 85244 47 67 94 351 489 526
41 90 646 780 88 91 862 901 53 71 75 81 86095
106 41 51 220 79 394 545 72 706 826 931 64 97
87179 203 410 46 536 59 830 89 908 38 81
88022 106 250 454 68 574 650 714 48 819 905
89030 96 101 4 276 312 18 594 862 951 68 38
90056 101 71 98 216 395 471 77 570 92 715 833
61 950 91004 21 112 563 675 88 703 63 76 915
92135 256 386 418 36 563 671 744 57 825 44 913
17 91 93001 298 413 19 518 95 653 67 772 835
58 80 91 93 976 87 94045 70 106 36 49 234 48
353 471 519 78 636 754 95037 144 500 647 78
702 826 74 96009 90 256 496 518 756 57 94 870
991 97131 70 337 435 717 840 914 98044 108 33
372 413 607 840 72 99067 144 301 416 43 526
687 774 826 965 73.

100298 407 58 555 685 919 101078 146 86
202 334 82 402 38 698 770 78 802 57 914 44
102024 193 335 466 613 27 30 33 103286 320
442 655 729 805 62 97 946 47 84 104048 117
34 253 55 99 416 509 12 679 717 89 891 964
105066 269 322 32 524 80 726 88 97 98 106024
50 56 137 43 71 229 96 388 93 522 690 869 908
107100 91 328 51 740 590 637 733 48 954 108085
87 138 401 48 586 613 25 42 731 35 70 915 82
109107 218 307 56 83 438 649 723 769 921 28
50 74 110097 145 85 91 200 311 68 93 409 22
45 61 609 997 111040 58 74 153 64 425 590
656 712 22 980 86 98 112068 147 331 428 50
555 66 97 677 700 891 113018 96 195 264 74
680 814 94 967 114051 299 909 68 437 79 612
21 885 115075 95 206 85 523 47 649 69 768 93
841 64 907 29 45 116015 21 56 205 39 411 48
543 76 87 620 723 832 55 920 117138 205 45
413 662 804 943 61 118073 190 214 337 66
69 483 541 618 31 83 92 822 922 119015 21 90
141 296 524 904 6 120211 50 356 469 572 99
821 23 32 942 95 121317 472 727 39 843 963
122093 363 420 81 580 672 84 777 968 123046
203 7 528 43 47 77 84 669 95 98 740 878 916 88
124609 85 154 438 45 702 50 817 52 54 966.
125075 96 146 60 200 408 31 99 570 674 909
126035 59 318 35 692 706 842 959 127039 220
93 99 306 525 75 80 91 710 815 67 128051 118
61 377 459 514 88 705 87 907 129064 114
38 277 334 95 457 693 729 44 835 53 67 75 914
68 130024 79 166 248 51 92 399 410 41 599 650
67 716 76 96 956 78 131008 97 173 265 302 54
90 442 69 513 701 820 924 33 132044 50 171
236 352 427 897 916 133078 107 207 339 76 740
582 611 22 85 766 880 89 965 134014 45 72 139
311 16 65 73 407 25 29 645 927 135001 113 277
306 655 56 722 72 844 136070 88 184 273 327
469 641 730 873 922 80 137138 244 92 322 49
480 866 913 50 138053 55 105 94 207 69 304 49
682 837 65 900 139103 46 63 280 625 67 75 734
73 849 914 46 65 140196 238 45 370 83 90 432
46 83 664 97 967 82 141285 99 511 619 46 51
706 16 90 810 918 67 142079 111 59 202 42 62
508 671 835 926 38 40 95 143115 35 64 232 836
508 9 88 821 144008 14 62 141 83 87 542 46
693 721 845 78 92 941 56 145023 39 63 149 213
318 65 513 760 816 146057 76 110 279 303 76
77 455 658 731 903 62 87 147032 107 237 327
437 532 91 675 702 820 904 8 72 148114 52 79
244 59 75 325 35 60 417 95 575 627 41 727 833
925 149008 23 69 359 420 531 681 91 881 900
20

150029 37 225 74 401 70 599 612 24 768
815 45 918 76 88 151110 74 270 302 92 449
60 77 546 62 611 84 935 152120 266 677 712
38 862 938 40 65 153011 71 244 80 302 16 410
21 520 82 650 755 820 27 154012 202 454 56
611 779 807 917 37 155215 398 440 519 606
68 89 728 156039 57 87 125 43 293 666 700 56
61 843 936 84 85 89 95 157092 337 462 709 26
30 158316 443 61 73 508 24 613 78 80 91 809
906 20 159051 62 179 215 304 36 478 80 85 521
50 700 2 11 803 49 160034 86 208 42 47 54 57 72
308 433 537 631 770 980 161018 75 81 262 69
522 44 75 618 790 946 57 162088 245 329 89
505 8 831 36 918 29 33 46 163001 131 213 43
392 410 12 66 564 621 713 90 805 164046 49
110 87 205 323 34 51 463 582 95 642 59 86 803
21 76 988 165013 24 35 88 157 284 449 567
676 935 49 87 166030 45 187 211 50 62 363 873
997 167005 11 122 99 231 572 97 720 66 812 902
168150 265 300 76 467 94 509 91 683 88 99 731

944 169157 540 43 48 600 742 90 807 911 59 82
88 170096 146 226 51 419 561 738 47 805 171032
129 266 445 96 532 624 59 87 904 68 172019 21
54 325 33 437 79 652 831 84 911 17 95 173222
97 396 626 39 702 60 930 174041 71 140 272
387 424 597 603 40 97 763 959.
175235 77 302 78 445 508 43 847 176038 74
224 79 340 643 759 812 30 6 955 64 177082 33
223 356 405 17 637 947 178155 83 204 96 320
31 50 584 661 869 80 179037 41 426 28 81 530
668 711 15 34 77 923 43 180151 353 437 601
812 181184 91 244 316 46 556 63 87 718 29 32
847 182009 102 19 48 84 279 316 401 61 525
696 907 183152 91 250 341 745 933 54

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

HOLD POZGONNY PERZYŃSKIEMU.

Z Warszawy piszą nam:

Teatry polskie zabierają się do złożeń holdu pamięci Włodzimierza Perzyńskiego, któremu tyle zawdzięczają. Pierwszy stanął w szeregu teatr krakowski, gdzie dyr. Trzciniński wystawił „Lekkomyślną siostrę”, pierwszą sztukę Perzyńskiego, która miała w Krakowie swoją „prapremierę” w r. 1903. Drugim z rzędu jest teatr regionalny w Grodnie, gdzie w najbliższy piątek odbędzie się przedstawienie „Aszantki”, poprzedzone prelekcją o twórczości Perzyńskiego. Do wygłoszenia jej został pozyskany Adam Grzymała Siedlecki.

W Warszawie występuje Teatr Polski z „Lekkomyślną Siostrą”, w wysoce interesującej obsadzie, dla teatromanów szczególnie pikantnej przez to, że rolę Marji, grywaną zawsze przez p. Przybyłko-Potocką, odtworzyła p. Marja Modzelewska, zaś p. Przybyłko-Potocka będzie grała Helenę Topolską. Ada będzie przesadzona tak szczęśliwie z kabaretu do teatru p. Mira Ziemińska. W rolach męskich pp. Stanisławski, Wesolowski, Daczyński i Grabowski.

Warto dla ścisłości zapisać, że Teatr Polski i Mały mają za sobą prawie trzysta wieczorów poświęconych Perzyńskiemu. Dokładnie: 281. Złożyło się na ten rekord siedm dzieł, a mianowicie: „Lekkomyślna siostra” (grana 77 razy), „Dzieje Józefa” (10 razy), „Strach na wróble” (9 razy), „Polityka” (101 razy), „Aszantka” (33 razy), „Szczęście Frania” (12 razy), „Rozum i głupstwo” (29 razy).

W teatrze Polskim będzie też grany, jeszcze przed Bożym Narodzeniem, ostatni, pośmiertny utwór Perzyńskiego, zatytułowany „Niewidzialna szata”, a skończony na kilkanaście dni przed zgonem. (tw)

TEATR

Autorem „Króla Jana Sobieskiego”, który dzisiaj będzie po raz pierwszy odegrany w Teatrze Polskim, jest dr. Józef Pollak z Warszawy, nie zaś profesor Uniwersytetu Poznańskiego, dr. Roman Pollak, którego łaskawej stałej współpracy Dział nasz tyle interesujących wypowiedzi zawdzięcza. Zaznaczamy to wobec wielu zapytań, z których wynika, że podobieństwo nazwiska wprowadziło czytelników w błąd i wywołuje nieporozumienia.

SZKOLNICTWO

Współczesne kierunki pedagogiczne. Informuje o nich p. Bandura w „Przyjaścielu Szkoły”. Autor omawia szkielet intelektualizm i woluntaryzm, pedagogikę indywidualną i socjalną, t. j. kierunki, które powstały przy rozpatrywaniu celów wychowawczych. Poza omawia zagadnienie autorytetu i wolności, ustroju szkolnego oraz pedagogikę psychoanalityczną. Wprawdzie artykuł nie wyczerpuje zagadnienia, jednak podaje rzeczy najistotniejsze, które mają wartość w praktyce szkolnej. (St. N.)

LITERATURA

M. Mann „Literatura włoska”. W zbiorowym wydawnictwie „Wielkiej literatury powszechnej” Trzaski-Ewerta i Michalskiego ukazującym się zeszytami wyszła właśnie „Literatura włoska” opracowana przez warszawskiego romanistę prof. M. Manna. Jest to bodaj pierwsza praca polska ujmująca w całość dzieło literatury włoskiej od średniowiecza do Pirandella, Papiniego i Crocego. Na 170 stronach dużego formatu daje tu autor zwięzły, doskonały w proporcjach ujęty przegląd dziełowej bogatej literatury. Studium to, wydane starannie, na doskonałym papierze, ilustrowane obficie — jest bardzo pożądanym źródłem informacji. Należy się nim zająć obszerniej. (P)

MUZYKA

Dawna muzyka wiołonczelowa w Warszawie. Donoszą nam z Warszawy: Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki urządziło 68 audycję w sali konserwatorium. Wiołonczelista p. Kazimierz Wilkomirski, koncertmistrz Filharmonii wybornej odtwórca wiołonczelowego koncertu Maklakiewicz, wykonał J. Seb. Bacha trzecią suitę C-dur na wiołonczelę solo oraz G. Fr. Haendla sonatę C-dur z towarzyszeniem fortepianu. Akompanjowała p. Marja Wilkomirska, która odegrała także J. S. Bacha preludium i fugę Fis moll oraz suitę taneczną G-moll G. Fr. Haendla. Ponadto na koncercie wystąpił Chór Stowarzyszenia, który pod batutą p. Bronisława Rutkowskiego odśpiewał Kyrie i Gloria z „Missa Paschalis” Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego. W następnej audycji wystąpi orkiestra smyczkowa z obfitym programem, złożonym z dzieł Corelliego, Bacha, Haendla i Mozarta. (w. m.)

W NAUKOWYM POZNANIU

WYSPIAŃSKI I WAGNER.

Oddział poznański Tow. Literackiego im. Adama Mickiewicza rozwija żywą działalność, której nowym objawem było urządzone w sali 17 Coll. Minus zebranie z odczytem dra Przemysława Mączewskiego na temat: Wyspiański i Wagner. Wysoce interesujący temat zgromadził licznych słuchaczy, którzy z ciekawością śledzili gruntowne a przystępnie podane wywody prelegenta.

Rozległy temat skondensował oczywiście dr. Mączewski do najkonieczniejszych faktów i wniosków, a znalazł się wśród nich i rewelacyjne. Wpływ teatru wagnerowskiego na Wyspiańskiego jest gdzieś gdzieś niejako namacalny, jak np. w pierwszej wersji „Legendy”, gdzie rzecz rozgrywa się na dnie Wisły, tak jak w pierwszym obrazie „Pierścienia Nibelunga” na dnie Renu i gdzie ma również swój odpowiednik uganianie się Alberyka za córami Renu. Siega on wszakże głębiej: do samej ideologii teatralnej Ryszarda Wagnera, do teatru jako zbiorowego dzieła sztuki, łączącego i stapiającego w sobie „sztuki siostrzane”: muzykę, poezję, taniec, rzeźbę, malarstwo i architekturę.

Dr. Mączewski stwierdził na podstawie dokumentów, że Wyspiański nie tylko dzieła Wagnera na scenie widywał, ale był obznajomiony z jego teoriami — zapewne na podstawie francuskiego dzieła Edwarda Schurégo — a myślał też o pisaniu tekstów dramatyczno-muzycznych i z Henrykiem Opieńskim pozostawał co do tego w ścisłym związku, zachęcając go do współpracy. Muzyka, tj. ilustracja muzyczna, jest też częścią w dziełach Wyspiańskiego, który włączał ją w dramat jako część integralną i jak najszczególowsze co do niej czynił przepisy. Muzycznością jest przepojony przecież sam wiersz Wyspiańskiego, dźwięczny i rytmiczny. Komponując do swych dzieł dekoracje i kostiumy, urzeczywistniał więc Wyspiański niejako owo wagnerowskie łączenie sztuk siostrzanych, które sam Wagner w gruncie rzeczy ograniczał do poezji i muzyki, jeżeli idzie o osobiste dolażenie ręki.

Wysoce ciekawe było m. in. stwierdzenie, że koncepcja Chrystusa-Apollina (z „Akropolis”) ma swój odpowiednik u Wagnera. Dr. Mączewski wykazał to szczegółowo, uwypuklając zbieżności i różnice. Cały odczyt — będący streszczeniem obszernej pracy — dodał wiele do estetycznego rozbiór dzieł Wyspiańskiego, który to rozbiór, jak stwierdził prelegent na wstępie — znajduje się w naszej literaturze krytycznej dopiero u swoich początków. Dotychczas na pierwszym miejscu był Wyspiański - myśliciel, Wyspiański-wieszcz, wraz ze swym stosunkiem do polskiej historyczności i do polskiej współczesności. Teraz winna przyjść pora na Wyspiańskiego-artystę, w szczególności artystę teatru, a stwierdzenie jego zbieżności z Wagnerem jest jednym z kroków do tego celu.

Odczyt, za który podziękowano prelegentowi hucznie oklaskami, zgalił i zamknął w zastępstwie prof. dr. S. Dobrzyckiego prof. dr. Roman Pollak. (In)

Z TOW. PRZYJACIÓŁ NAUK

W piątek, dnia 21 listopada 1930 roku o godz. 20.15 odbędzie się w sali wykładowej Zakładu Anatomii Patologicznej U. P. (ul. Koźła 9) XIII posiedzenie Wydziału Lekarskiego T. P. N. łącznie z Towarzystwem Patologów Polskich (sekcja poznańska), z następującym porządkiem obrad: 1. Dr. J. Zeyland: Przypadek gruźliczego zapalenia obocznego. 2. Dr. J. Zeyland: Wyniki doświadczeń na świnkach morskich z szczepionką przeciwgruźliczą „A-O”. 3. Dr. L. Konkolewski: Przypadek guza serowatego w sercu. 4. Dr. A. Barlik: 1. Proctitis luetica. 2. Carcinoma prostatae. 5. Dr. S. Winter: Dwa przypadki obłąk: okolicy przyusznicy i jamy Highmora. (Przyczynek do nauki o obłąkach). 6. Prof. L. Skubiszewski: O zmianach makroskopowych endo — peri — et myocarditis rheumatica.

Z Polskiego Tow. Matematycznego. Oddział Poznański odbędzie w czwartek dn. 20 bm. o godz. 18 w lokalu Instytutu Matematycznego U. P. (Zamek, sala 6) zebranie naukowe. Prof. Biernacki wygłosi odczyt p. t. G przekształceniu konformicznym.

Książki nadesłane

Z Kamiński: „W pobliżu biegun”. Opowiadanie. Zajmujące czytanki Nr. 1. Wyd. M. Arcta w Warszawie.

Z HISTORYJEK JĘZYKOWYCH

Jak świegocą zakochani — Janituchna, kapu-kapu itd. — Jeszcze polski cmentarz — Moda na romańszczyznę — Idzie o mnicha i biskupa — „Rybko”, „Polbuty” i inne wytworności — Te Leńcze i to Leńcze — Nie to co historyczne, ale co częstsze — W obronie „błędów”.

„Liebeswahnsinn — Pleonasmus. Liebe ist doch schon ein Wahnsinn” — powiedział poeta i nie skłamał. Nie wątpi, że zakochani zdradzają pewne znamiona obłąd. Można obserwować u nich zjawiska regresyjne, pewien jakby nawrót do fazy rozwojowej pierwotnej dziecinnej; zaznacza się to między innymi w skłonności do spieszczenia sposobów wyrażania się na podobieństwo dzieci. Mówi o takich zakochanych spieszczeniach p. M. Dłuska w trzecim zeszycie „Języka Polskiego” za r. 1930 w artykule p. t. „Przyczynek do zbierania polskich form hipokorystycznych”, gdzie cytuje np. taki zwrot: „Janituchno, jaby tak chciałem, żeby ty mi to powiedziałeś” (mówi to kobieta). — Chodzi tu o błędne stosowanie ruchomej części składowej form czasownika opisowych, a błędne świadomie, w celu spieszczenia mowy przez upodobnienie jej do mowy dzieci. Jak z tytułu widać, mówi p. Dłuska o takich zakochanych spieszczeniach tylko między innymi; celem autorki było omówić zebrane przez siebie wypadki, wcale liczne stosunkowo, spieszczeń odczasownikowych różnego rodzaju, więc takich jak np. papac, lulać, ciomac etc. (czasowniki nie używane normalnie poza gwarą dziecinną), spatuchny, kapki etc., myjkać się, gmyrkać się etc., kapu-kapu, kapu-kapu etc., maj zamiast masz, spaj, zam. śpij, i znowu: śpić zamiast spać etc., albo zmiany osoby, np. 1-sza zam. 2-ej: „Tak lubisz czekoladę lakomczuch?” „Lubisz” (odpowiada dorosły mężczyzna) etc.

Artykuł ten jest pięknym dowodem, że problem raz poruszony (w tym wypadku przez p. A. Obrębską w „Języku Polskim” XIV 3, w artykule „Technika spieszczeń w dzisiejszej polszczyźnie”) nie pada wśród miłośników języka polskiego grochem o ścianę, że owszem budzi wolę skuteczną, aby go wszechstronnie wyświecić. Podobnie z satysfakcją, tu już także osobistą, przeczytałem w omawianym zeszycie „Języka Polskiego” artykuł p. H. Datkovej (z Wilna) o „polskim cmentarzu”, który ja w swojej książce p. t. „Polska terminologia chrześcijańska” wywiodłem z średniołacińskiego „cimenterium” przez pośrednictwo czeskie. Autorka, zajmując się tylko tym jednym wyrazem, mogła rzecz zbadać dokładniej i rozpatrzywszy fakty fonetyczne i uwzględniając stronę sprawy historyczno-kulturalną, dochodzić do wniosku, że polski „cmentarz” trzeba wywieść wprost z romańszczyzny; a mianowicie z średniofrancuskiej postaci wyrazu „cimenterie”. Może być, że p. D. ma rację — wprawdzie dowód głosowy nie jest bez braków, ale stosunki historyczne takimi wywodowi się nie sprzeciwiają: wszak nasze najstarsze klasztory były osadzone Włochami, zaczęli mnichami z Belgii i Francji. Ośrodki tej kultury nie mogły, nawet nie chcąc, nie wywierać wpływu na społeczeństwo, wśród którego się znalazły; wpływ ten mógł się zaznaczyć także w języku, w przejęciu jednego i drugiego terminu kulturalnego. Sprawy nie uważam jednak za zamkniętą, wymaga ona jeszcze szczegółowych badań, nie tylko zresztą w zakresie tego jednego terminu.

Pochodzenie dwóch terminów chrześcijańskich, „mnicha” i „biskupa”, zbadał teraz na nowo czeski romanista Titz. Wywodzi on je (w praskiej „Slavia”) z romańszczyzny, powiedzmy dokładnie z włoszczyzny patryjarchatu akwilejskiego, skąd przesiąkała wraz z chrześcijaństwem do Słowian południowo-zachodnich, Chorwatów i Słowenów, a od nich dalej na północ, do Czech, zaczęli do Polski. Wywód ten przeciwstawia się mojemu, zamieszczonemu w „Polskiej terminologii chrześcijańskiej”, sprzeczającemu terminy oba do źródła niemieckiego, przez pośrednictwo Czech. W wywodzie swoim zgadzałem się z dawniejszymi badaczami, idąc z nimi za modą niemiecką; tę obecnie luzuje moda na romańszczyznę. Ekskurs o „mnichu” i „biskupie” zamknę wyrazami ukontentowania, że książka moja stała się niżej młodzie, od których gwarantuję dowcipy współfachowców.

Wracam do Języka Polskiego, do dalszych jego zeszytów, 4-go i 5-go. Znajdujemy tu, co było do przewidzenia, dalszy ciąg dyskusji nad interesującym zjawiskiem skrótów językowych typu „pewuka”, „komtur” etc. Podejmuje ją polonista warszawski prof. Doroszewski w artykule p. t. „Lakoniczne zwroty, skróty. Uwagi ze stanowiska ogólnojęzykoznawczego, słowotwórczego i kulturalnego”. Nie będy oczywiście streszczał tych jego teoretycznych rozważań, opartych na rozległym odczytaniu, słów tylko parę przywiodę z zakończenia, w którym prof. D. stawia pytanie praktyczne: za, czy przeciw skrótom? Ustosunkowuje się on do tej sprawy trzeźwo. Skróty są różne, powiada. Część w języku za pewne się zakorzeni. Są jednak oczywiście skróty raczej swą ordynarnością: różne Rybko, Skarbofermy, Polbuty itp. plody środowiska bez głębszej kultury, leżącego na nowinki. Trzeba, by przeciwstawili się temu ludzie, rozumiejący konieczność praktycznej troski o język jako narzędzie wyrazu ich myśli i uczuć, którzy jako jedną z norm kultury społeczno-językowej stosować będą umiar w skrótach.

Każdy kto jeździ do Zakopanego, zna zapewne stację Leńcze (przed Kalwarją). Nazwa ta oficjalna (wzgl. nazwy, bo jest Leńcze Górne i Leńcze Dolne) brzmi w ustach ludu: Leńce i dalej: do Leńca (też Leńców), w Leńcach etc. Jest to postać pierwotna nazwy, należącej do tego typu, co np. Mikulińce, Domańce, Niemce, Łęczce, Strzelce etc. W nazwie tej spółgłoskę „c” pojęto, niewiedząco dlaczego, jako ludowy odpowiednik kulturalnego „cz.”, więc nazwę odmazurono; ale że nowa jej postać nie mogła już uchodzić za mianownik liczby mnogiej, więc pojęto ją jako rzeczownik rodzaju nijakiego, jeden z takich jak: ostrze, ciernie, szczęście etc. i zaczęto odpowiednio odinieniać Leńcza, Leńczem etc. Ten tak pouczający przykład przekształcenia starych nazw topograficznych w języku literackim podaje w zesz. 4-ym „Jez. Pol.” p. M. Małecki wraz z odwrotnym wypadkiem przekształcenia starego ludowego nijakiego „Zarzyco” (t. j. Zarzeczca — miejscowość a raczej miejscowości, bo jest Wielkie i Małe Z., położone także niedaleko Kalwarji) w żeńskie Zarzyce. (do Zarzyc etc.); przekształcenie to dawno się zapewne dokonało, jak świadczy stare nazwisko odmiejscowe Zarzycki. P. Małecki ze swoich stwierdzeń wyciąga wniosek, że i „Zarzycom” i „Leńcom” należy przywrócić oficjalnie ich właściwą postać: Zarzeczce, Leńcze.

Zeszyt 5-ty „Jez. Polsk.” wzbudził w poprawnościowcach uczucia mieszane. Znajdą tu oni obszerną rozprawę p. St. Jodłowskiego „O formach w oddziale, w świerciadle i w oddziale, w zwierrciadle”. Jeżeli zacytuje passus z końcowych ustępów rozprawki: „poprawna jest nie forma historycznie uzasadniona, lecz poprostu powszechniejsza. Poczucie poprawności formy wytwarza się pod wpływem przyzwyczajenia się do niej”, — to wyznawcy poprawności będą już wiedzieli, jaka jest rozprawy konkluzja i skrzywią się na autora, jak też pewnie na p. A. Passendorfera, który w zeszytach 3 i 5 w rozprawce: „Z pobożowiska „Błędów językowych”, na podstawie bogatego materiału, wydobycgo z utworów najlepszych naszych pisarzy współczesnych, bierze w obronę owe „błędy językowe” (w guście: rozumię, śmiał, śmieł się etc.) wychodząc z tego samego jedynie racjonalnego stanowiska, co i p. St. Jodłowski.

Z obfitości mniejszych lub większych rozprawek zawartych w trzech ostatnich zeszytach „Jez. Polsk.” wybrałem i omówiłem te tylko, które, jak mnie się zdaje, mogą więcej zająć szersze koła wykształconej publiczności, mając zawsze jeden cel na oku: zainteresować „Językiem Polskim” i przysporzyć mu jak najwięcej czytelników.

Dr. Edward Klich.

Poznań.

Wyniki głosowania do Sejmu w dniu 16 listopada 1930 r. w mieście Poznaniu.

Obwód	Uprawn.	Głosy oddane	Głosy unie-ważnione	Głosy ważne	Nr. 1	Nr. 4	Nr. 7	Nr. 12	Nr. 22	Nr. 23
1	1386	1126	9	1117	648	385	39	0	0	45
2	1315	1163	5	1158	560	533	17	0	0	48
3	1040	910	1	908	569	288	19	1	0	31
4	724	545	2	545	206	287	43	4	0	5
5	733	596	3	593	269	272	9	6	0	37
6	730	529	1	528	266	224	11	13	0	14
7	1165	827	0	827	295	395	50	10	0	77
8	1123	946	2	943	261	601	29	8	0	44
9	1017	822	3	819	241	465	32	24	0	57
10	1132	854	2	852	224	515	32	15	0	66
11	1202	934	3	931	305	497	55	20	0	54
12	984	832	4	828	228	519	43	11	0	27
13	1076	885	0	885	286	506	45	12	0	36
14	1155	958	4	954	264	594	38	13	1	44
15	1063	833	2	836	257	474	47	29	0	29
16	855	715	2	713	203	453	21	5	0	26
17	1135	908	4	904	227	625	23	1	0	28
18	1073	901	2	899	214	627	36	9	0	13
19	930	784	3	781	140	608	21	5	0	7
20	939	783	7	776	189	493	47	40	0	7
21	1215	1024	3	1020	170	790	23	25	0	12
22	968	847	6	841	186	597	16	37	0	5
23	1075	836	3	833	141	641	22	8	0	21
24	1070	901	0	900	191	626	47	13	0	23
25	1044	862	2	860	240	519	58	15	0	28
26	892	736	4	732	182	480	37	9	0	24
27	804	617	5	612	168	388	24	4	0	23
28	1025	760	0	760	161	553	25	14	0	7
29	948	794	1	793	236	514	20	13	0	10
30	917	784	2	782	161	570	26	12	0	13
31	996	833	3	830	130	663	19	9	0	9
32	1064	786	3	781	184	524	37	15	0	21
33	1090	831	0	831	294	430	44	29	0	34
34	926	803	4	799	199	537	34	23	0	6
35	1119	875	2	873	229	563	29	18	0	34
36	1031	807	2	804	208	495	21	36	0	44
37	965	767	0	767	208	484	40	25	0	10
38	1078	792	8	784	204	499	20	30	0	31
39	1180	881	1	880	207	609	30	17	0	17
40	948	757	5	752	285	420	12	25	0	10
41	997	814	2	812	209	530	28	36	0	9
42	1149	818	3	815	258	504	26	14	0	13
43	1011	832	1	831	187	522	18	102	0	2
44	1212	867	3	864	222	605	9	24	0	4
45	937	797	1	796	167	596	12	8	0	13
46	1113	903	9	894	194	650	14	22	0	14
47	972	791	3	788	190	513	25	45	0	15
48	1131	902	3	899	277	561	35	23	0	3
49	832	695	2	693	194	451	15	27	0	6
50	1137	954	3	951	209	642	29	50	0	21
51	1095	837	1	836	256	491	17	68	0	4
52	1063	769	1	768	218	496	15	23	0	16
53	1149	872	7	865	260	566	12	17	0	10
54	1049	890	5	885	159	663	23	25	0	15
55	1033	828	3	823	177	618	13	11	0	4
56	873	720	0	720	181	499	21	8	0	11
57	914	768	3	765	180	544	19	16	0	6
58	1018	772	1	771	145	583	25	13	0	5
59	1146	940	6	934	211	624	55	29	0	15
60	1244	975	4	971	251	637	35	33	0	15
61	1041	845	1	844	248	499	53	29	0	15
62	1102	912	3	909	263	565	35	36	0	10
63	1109	901	3	901	283	539	48	21	0	10
64	1013	816	1	815	253	461	47	40	0	14
65	1047	847	7	840	312	456	44	24	0	4
66	1101	978	1	977	292	563	43	53	0	21
67	1148	945	3	962	351	495	42	39	1	32
68	908	765	8	757	293	352	44	40	0	28
69	1045	832	4	828	289	369	99	24	0	47
70	1022	833	6	827	289	434	58	28	0	18
71	1004	834	7	827	329	340	99	16	0	43
72	1055	895	4	891	313	473	64	29	0	12
73	921	804	0	804	277	425	72	19	0	11
74	1043	914	3	911	457	310	53	28	0	63
75	1149	921	4	917	356	411	79	44	0	27
76	1023	821	9	812	375	301	57	35	0	44
77	1137	881	3	878	368	333	123	8	0	46
78	1164	878	3	875	399	337	89	5	0	45
79	997	831	4	827	354	323	96	10	0	44
80	947	778	2	776	361	305	65	17	0	28
81	1210	978	9	969	424	404	78	19	0	44
82	1027	910	5	905	510	298	61	4	0	32
83	1204	1001	2	999	419	471	58	32	0	19
84	1279	913	2	911	272	566	18	39	0	16
85	975	801	0	801	313	412	40	26	0	10
86	1089	863	2	861	334	443	35	24	0	25
87	1125	985	5	980	500	362	71	19	0	28
88	1174	999	3	996	378	552	39	4	0	23
89	1115	938	0	938	349	472	62	39	0	16
90	1125	888	3	885	318	474	44	30	0	19
91	1198	1014	4	1010	409	469	71	22	0	39
92	1143	943	2	941	390	464	44	25	0	17
93	1244	1068	7	1061	401	599	41	10	0	11
94	1136	986	10	976	341	565	46	19	0	5
95	14 3	1139	3	1136	475	635	38	12	0	76
96	1292	1040	4	1045	457	425	56	0	0	107
97	1250	1016	3	1013	386	495	41	4	0	87
98	1098	973	6	967	380	506	42	1	0	88
99	1203	998	4	994	284	628	27	40	0	15
100	1255	1010	2	1008	347	588	32	24	1	6
101	1278	972	2	970	350	567	14	20	0	19
102	983	820	5	815	277	480	21	20	0	7

Obwód	Uprawn.	Głosy oddane	Głosy unieważnione	Głosy ważne	Nr. 1	Nr. 4	Nr. 7	Nr. 12	Nr. 22	Nr. 23
103	1196	866	3	863	308	516	15	21	0	3
104	1318	970	4	966	332	473	18	135	0	8
105	1184	925	4	921	347	508	19	41	0	6
106	1070	811	4	837	249	508	23	43	0	14
107	933	690	1	689	247	383	28	13	0	18
108	1012	837	3	834	238	533	31	23	0	9
109	852	660	1	659	232	344	34	34	0	15
110	1007	798	0	798	296	436	27	19	0	20
111	981	818	1	817	384	318	62	18	0	35
112	998	798	2	796	269	433	34	31	0	29
113	1145	961	3	958	297	547	58	16	0	40
114	1018	883	0	883	313	458	46	20	0	46
115	1022	828	4	824	232	531	43	5	0	13
116	1170	788	0	788	256	480	12	32	0	8
117	1181	896	1	895	240	594	10	47	0	4
118	1150	898	3	895	289	536	34	23	0	13
119	807	669	5	664	240	358	35	9	0	22
120	934	797	1	796	277	436	35	34	0	14
121	1052	844	6	838	205	569	29	29	0	6
122	1072	904	0	904	228	580	40	37	0	19
123	885	709	0	709	220	440	29	6	0	14
124	1001	794	4	790	263	450	21	9	0	47
125	1074	838	3	835	286	438	59	20	0	32
126	1116	956	3	953	374	426	52	14	0	87
127	865	678	2	676	288	304	46	10	0	28
128	1076	842	3	839	309	425	23	28	0	54
129	1235	1015	6	1009	528	423	16	5	0	37
130	1215	960	2	958	445	413	46	4	0	50
131	545	416	3	413	191	183	26	9	0	4
Razem:	139 150	112 288	405	111 883	36 993	63 778	4 930	2 930	3	3 249

Wyniki wyborów w innych okręgach woj. poznańskiego

Cyfry w nawiasie przy liczbie głosów listy narodowej nr. 4 oznaczają ilość głosów, uzyskanych przez listę narodową nr. 24 przy wyborach sejmowych w r. 1928.

Okręg nr. 32 Bydgoszcz.

Powiat	Nr. 1 (B. B.)	Nr. 4 (narodowa)	Nr. 7 (centrolew)	Nr. 12 (Niemcy)	Nr. 19 (Ch. D.)	Nr. 22 (alek. socj.)	Nr. 23 (Sec. niem.)
Bydgoszcz miasto	16 805	11 651 (7 182)	8 709	7 405	10 616	1 147	198
„ powiat	5 745	4 261 (2 349)	8 874	6 817	1 367	63	35
Inowrocław miasto	3 807	6 214 (3 794)	2 291	397	208	281	—
„ powiat	3 042	4 903 (2 762)	9 869	3 960	169	38	6
Strzelno	2 574	5 415 (2 622)	8 053	1 086	116	47	—
Szubin	2 997	5 002 (2 460)	7 606	5 221	371	10	—
Wyrzysk	4 984	7 809 (3 749)	10 115	7 128	1 161	22	15
Żnin	3 938	6 438 (2 993)	6 515	2 622	103	4	6
	43 892	51 643 (27 911)	62 032	34 636	14 111	1 915	260

Okręg nr. 33 Gniezno

Powiat	Nr. 1 (B. B.)	Nr. 4 (narodowa)	Nr. 7 (centrolew)	Nr. 12 (Niemcy)
Gniezno miasto	4 663	7 327 (4 911)	1 250	343
„ powiat	4 712	6 202 (2 988)	8 632	3 621
Września	4 850	4 918 (2 653)	8 067	1 288
Środa	7 000	5 972 (4 208)	8 039	1 103
Oborniki	4 958	8 015 (3 143)	8 095	4 804
Wągrowiec	4 621	6 590 (2 965)	9 026	3 854
Mogilno	4 023	6 375 (2 653)	8 614	3 171
	34 817	45 409 (23 962)	51 974	18 184

Okręg nr. 35 Poznań-wieś

Powiat	Uprawnionych do głosowania	Oddano głosów	Unieważn. przez komisję obwodową	Unieważn. przez komisję okręgową	Ważnych głosów	Nr. 1 (B. B.)	Nr. 4 (narodowa)	Nr. 7 (centrolew)	Nr. 12 (Niemcy)
Poznań-wieś	50 514	39 152	137	123	39 029	14 596	13 897 (6 998)	8 232	2 304
Kościan	24 857	22 659	31	36	22 623	7 024	7 219 (4 155)	7 838	542
Śrem	29 739	26 416	36	50	26 366	6 554	7 992 (4 148)	10 242	1 578
Rawicz	25 237	22 740	50	53	22 687	4 920	6 000 (2 190)	8 494	3 273
Leszno	28 564	27 035	61	67	26 968	9 176	8 747 (3 189)	3 895	5 150
	158 911	138 002	315	329	137 673	42 270	43 855 (19 680)	38 701	12 847

Urzędowe wyniki wyborów w m. Poznaniu

W dniu wczorajszym pod przewodnictwem p. sędziego dr. Cypriana, odbyło się posiedzenie Okręgowej Komisji Wyborczej okręgu nr. 34 (m. Poznań) na którym rozpatrywano szczegółowo protokoły wszystkich obwodów wyborczych w mieście Poznaniu. Po długim posiedzeniu, które rozpoczęło się o godz. 9, nastąpiło o godz. 15.30 w sali posiedzeń rady miejskiej urzędowe ogłoszenie wyniku wyborów do Sejmu. Ostateczny wynik jest następujący:

Uprawnionych do głosowania było: 139 150.

Złożono ogółem głosów: 112 288. — Frekwencja głosujących wynosiła więc 80,7 proc.

Unieważniono głosów 405 (liczba głosów unieważnionych w obwodach wynosiła 428).

Złożono głosów na listę nr. 1 — 36 993.

Złożono głosów na listę nr. 4 — 63 778.

Złożono głosów na listę nr. 7 — 4 930.

Złożono głosów na listę nr. 12 — 2 930.

Złożono głosów na listę nr. 22 — 3.

Złożono głosów na listę nr. 23 — 3 249.

Ogółem głosów ważnych 111 883.

W wyniku wyborów przy podziale mandatów lista nr. 4 (narodowa) otrzymała 3 mandaty, lista nr. 1 (B. B.) 1 mandat, inne listy nie uzyskały mandatu. (k)

Komunikat 9 (30)

Zw. Prac. Umysłowych Ziemi Zach. R. P.

1) W czwartek 20 listopada br. wiecz. o godz. 7-mej odbędzie się na sali p. Jarockiego w Poznaniu, ul. Masztalarska 8a miesięczne zebranie plenarne.

Na porządku obrad referat p. red. HERNICZKA n. t.: „W 100-lecie rocznicy powstania listopadowego” oraz sprawozdania i to: 1) prezesa p. BARCZEWSKIEGO z działalności Rady Okr. i projekt „Domu Prac. Umysłowego”. 2) wiceprezesa p. PIOTROWSKIEGO z Komisji Doradczej Zakładu Ubezpieczeń Prac. Umysł.

2) Uzyskaliśmy dla członków Zw. 50 proc. zniżki do Teatru Polskiego i 30 proc. zniżkę do Teatru Nowego ważną na wszystkie przedstawienia, z tem jedynie zastrzeżeniem, że na premjery oraz w niedzielę i święta zniżka będzie udzielana tylko w razie niezajętych miejsc.

Kupony zniżkowe wydaje Sekretariat, Poznań — ul. Masztalarska 8a 11 p., gdzie przyjmuje się również zgłoszenia nowych członków.

Za Zarząd:

Tadeusz Piotrowski, wiceprezes. Kazimierz Śmigielski, sekretarz.

Akcja Katolicka

na I. Krajowym

Kongresie Eucharystycznym w Polsce

Na półkach księgarskich ukazało się powyższe dziełko, przypominające nam nie tylko tytułem swym lecz i treścią owe wielkie dni, jakie Poznań przeżywał przed kilkoma miesiącami, dnia I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce. Dziełko jest pracą zbiorową, a raczej zbiorem referatów, dotyczących Akcji Katolickiej. „Niżejjsza praca ma przedstawić wszystko to, co dotyczyło Akcji Katolickiej na tym Kongresie” mówi autor ks. dr. Bross, w przedmowie. Dlatego też poza referatami wygłoszonymi na Sekcji Akcji Katolickiej I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce, zawiera zbiór referaty ks. Infułata Stanisława Adamskiego, i Jezuity O. Moskały.

Referaty poprzedza krótki historyczny rzut oka na Sekcję Akcji Katolickiej I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce, jej powstanie, działalność przygotowawczą oraz podczas Kongresu Eucharystycznego, który kończy się podaniem rezolucji, przyjętych przez zebranych na obradach oraz składu członków Komitetu Sekcji Akcji Katolickiej. Następują referaty wygłoszone w czasie Kongresu Eucharystycznego a mianowicie referat: Ks. Stanisława Adamskiego p. t. „Eucharystja źródłem Akcji Katolickiej”, wygłoszony na zebraniu plenarnem w trzecim dniu obrad. Referat ten ma znaczenie ideowe.

Dalej następują referaty, które wypowiadano w czasie obrad Sekcji Akcji Katolickiej a mianowicie; ks. dr.

Brossa p. t. „Stan Akcji Katolickiej w Polsce”, prof. dr. Stefana Glasera z Wilna p. t. „Eucharystja podstawą ducha apostołstwa”, p. Kazimierza Malki p. t. „Pielęgnowanie życia eucharystycznego w organizacjach Akcji Katolickiej”. Ostatni referat umieszczony w zbiorze wygłosił O. Moskały T. J. na temat: „Rola organizacji akademickich w Akcji Katolickiej”.

Zbiorek ten, który ukazał się nakładem Księgarni św. Wojciecha, w znanej już zewnętrznej szacie Książnicy Akcji Katol., jest miłą pamiątką I. Krajowego Kongresu Eucharystycznego w Polsce, przypominając żywo owe wzniecone chwile tym wszystkim, którzy uczestniczyli w Kongresie i słyszeli choćby jeden z wymienionych referatów; a poza tem ma on wartość trwałą, informacyjną i historyczną dla wszystkich, gdyż odbijają się w referatach poglądy i zapatrywania na zagadnienia Akcji Katolickiej z tych czasów, gdy ona dopiero powstaje, przyobleka się w ciało i nabiera w skrytości i ukryciu siły, przygotowując się do swej publicznej misji apostołskiej. M. Step.

Znaczenie miodu jako pokarmu

Już ludy w odległej przeszłości wysoko cenili miod jako pokarm, napój i środek leczniczy na wiele chorób.

Nowsza medycyna stwierdziła, że miod posiada wysoką wartość odżywczą; w porównaniu z cukrem z buraka cukr nie tworzy po spożyciu go, w organizmie ludzkim kwasów żołądkowych, zawiera wartościowe sole mineralne, kwasy i witaminy, jest łatwo strawny i organizm go zaraz wchłania.

Miod przedstawia dalej wysoką wartość leczniczą; przy ogólnym osłabieniu organizmu, tak u dzieci chorych na blednocę lub rachitis, jak i u osób starszych, wyczerpanych chorobą lub wiekiem, wzmacnia osłabiony organizm, wzmacnia funkcje żołądka, ułatwia trawienie innych pokarmów.

Miod zawiera w wysokim stopniu związek chemiczny „glikogen” (skrobia zwierzęca), który stanowi składnik zapasowy mięśni naszych, serca i wątroby, a tem samem jest źródłem siły naszego ciała.

Wedle orzeczeń słynnych lekarzy, miod jest głównym źródłem siły i rytmu serca i jest pierwszorzędnym środkiem odżywczym.

Dr. Zaiss opowiada, że 70-letniemu pacjentowi z puchliną na całym ciele, przy wadzie do tego i serca, zastosował wzmacniający, jak wiadomo, serce środek „digitalis”. Mimo odpowiedniego leczenia, stan pacjenta nie polepszył się.

Dla wzmożenia organizmu i serca polecił i miodu. Chory z przyjemnością konsumował większe ilości miodu i samorzutnie zarzucił digitalis; w krótkim czasie wyzdrowiał. Zrozumiałem jest, że tak digitalis, jak i miod są znakomitym środkiem wzmacniającym serce, ale organizm ludzki lepiej reaguje na „glikogen” zawarty w miodzie, jak na alkaloid „digitalis”, wyrabiany z trującej rośliny „naparstnika”.

Należy więc na zebraniach oświatowych, a zwłaszcza w szkołach uświadamiać zebranych o wartości miodu, który nadaje się do spożycia już to w formie naturalnej, już to jako przyprawa, dalej miod pitny i jako dodatek do win owocowych zamiast cukru. I. I.

Złota księga abstynencka

W czwartek, 30. 10. odbyła się w II szkole wydziałowej żeńskiej w Poznaniu piękna uroczystość przyjęcia 81 uczennic do abstynenckiej Złotej Księgi. Przebieg uroczystości był następujący:

Po pięknie wykonanym śpiewie chóru uczennic „Ojcie z niebios”, powitała p. rektorka Gruszczyńska gości w osobach p. inspektora Bilińskiego, p. prof. dr. Wodzieckiego, dziekana wydziału matematyczno-przyrodniczego U. P. i właściwego twórcy Złotej Księgi, p. rektora Kryzana, ks. Galdyńskiego, kierownika centrali przeciwalkoholowej i całe grono nauczycielskie. Po serdecznym przemówieniu p. rektorki do uczennic, zadeklarowała jedną z młodych abstynentek wierszyk Pauli Wężykówny „Bóg czuwa”, poczem przemówił p. dziekan Wodziecki, który w trafny sposób utwierdzał ochotniczkę i zachęcał do wytrwania w powziętym zamiarze. Po odśpiewaniu hymnu abstynenckiego „Mężni ciałem, mężni duchem”, przemówił ks. Galdyński, dziękując inicjatorce uroczystości, p. Sadowskiej, za podjęty trud, oraz p. rektorce i całemu gronu za życzliwe poparcie jej zabiegów. Młodym abstynentkom zaś wskazał na to, że praktykowana abstynencja jest potrzebna i obfitą w błogie skutki w życiu jednostki i całego narodu. Podkreślając pobudkę religijną i narodową, wskazując na przykład Wieselgrena i młodzieży szwedzkiej, życzył im, aby ich przykład, oparty obecnie o polecenie ministerjalne, znalazł licznych naśladowców nie tylko w szkołach m. Poznania, ale ponadto w szkołach całej Polski. Po wygłoszeniu dwu udatnych deklamacji, nastąpiło wspólne złożenie przysięgi abstynenckiej, po której wszystkie abstynentki zasiadły do przygotowanych stołów, aby własnoręcznie i równocześnie podpisać kartę przysiężenia, która będzie umieszczona w pięknej okładce pod napisem Złota Księga. Wspólnym śpiewem „Kto się w opiekę” zakończono tę miłą uroczystość.

Dla ścisłości warto jeszcze zaznaczyć, iż już przedtem zapisało się do Złotej Księgi w szkołach powszechnych w Rzeszowie 228, w Bogucicach na Śląsku 380, w Zagórzu p. Bielsko 27, w Woli Batorskiej 44, w Świnnej Porębie 23, w Miechucie 29. Jest uzasadniona nadzieja, iż ruch ten, który w tak łatwy sposób wychowuje młodzież do życia bezalkoholowego, ogarnie bardzo poważne zastępy młodzieży wszelkich typów szkół. Kuratorium szkolne poznańskie już wydało ze swej strony odpowiednie zarządzenie. Informacji wszelkich w sprawie Złotej Księgi udziela Związek Nauczycieli Abstynentów w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 26.

List z podróży do Angoli

(Korespondencja własna).

Corrida. — Odjazd do Lobito. — Wybór lodzi ratunkowej. — Ponętne naczynia. — Meduzy na obiad. — Wzajemne życzenia. — Madeira.

S. S. Colonial, w październiku. Mijają dni w Lisbonie. Szybko otrzymujemy listy polecające do Angoli do osób prywatnych i urzędowych, dzięki pomocy ustosunkowanego tu p. Schwarca, Polaka, dyrektora Towarzystwa Handlowego dla handlu z Polską, oraz kierownika Izby Przemysłowo-Handlowej polsko-portugalskiej. Zaopatrujemy się w bilety na okręt. Pozostało nam jeszcze dwa dni czasu. Trzeba zobaczyć walkę byków. Corrida odbywa się raz na tydzień, w niedzielę. Zaopatrujemy się więc w bilety, o które dość trudno i jedziemy do cyrku. Cyrk, obliczony na kilka tysięcy osób, mimo wczesnej pory już jest zapelniony żądnymi sensacji „bykowymi” portugalczykami. Właściwie widokowa tego walka nazwać nie można. Byki wolałyby raczej przepaść się trochę, gdyby nie drażnienie ich czerwienią i wbijaniem strzał w kark. Nawet rozjuszona niewiele robią krzywdy, gdyż rogi mają spilotowane i zaopatrzone ochroniaczami z blachy. Konie zakryte grubą skórą, jeźdźcy opancerzeni na nogach blachą. Kilka monotonicznych numerów, trochę gwizdania, trochę uznania w postaci rzuconych kapeluszy i na tem koniec.

Wreszcie nadchodzi dzień naszego odjazdu do Angoli. Okręt odchodzi o godzinie czwartej. Odbywamy pożegnalne wizyty i na statek. Zdaleka widać już tłok przy oknie. Przepychamy się do okna, wchodzimy nań, obejmujemy we władanie kabiny nasze i wychodzimy na pokład. Im bliżej odjazdu tem głośniejszy, tem tłumniejszy. Ostatnie uściski, ostatnie polecenia, i oto jeden mostek ściągnięty. Wypraszają obcych z pokładu. Zaczyna grać orkiestra okrętowa. Wreszcie sygnał, drugi mostek ściągnięty i oto lekko i niewidocznie odsuwamy się od brzozy.

Do Lobito (Afryka) mamy jechać około 20 dni. Rozpakowujemy się w kabinie i idę zwiędzić statek. Okręt czysty, lśni w potęgach słońca swoją bielą. Ładny, zgrabny, dość duży (10.000 tonn) ma na imię S. S. „Colonial”. Zwiędzam magazyny bagażowe na spodzie okrętu (parter), trzecią klasę (pierwsze piętro), drugą i pierwszą klasę (drugie piętro), salę jadalną pierwszej klasy (trzecie piętro), salę muzyczną i palarnię na czwartym piętrze. Wchodzę na piąte piętro, gdzie mieszczą się łodzie ratunkowe i usiłuję wejść na mostek kapitański. Niestety, grzecznie lecz stanowczo oficer dyżurny prosi mnie, bym obrał inne miejsce spacerów. Cóż robić, wobec tego skrętnie zbadałem łodzie ratunkowe i wybrałem sobie najdłuższą i możliwie najsilniejszą. Ot tak na wszelki wypadek. A nuż

trafimy na jaką torpedę z czasów wielkiej wojny, albo dziura zrobi się w okęcie. Wracam do palarni, oglądam obrazy, dywany, rzeźby.

Zbliża się pora obiadu. Przebiegam się i idę do sali jadalnej, gdzie wszyscy już się zebrali, gdyż było po dzwonku. Wszyscy — to znaczy 10 mężczyzn. Reszta splanca daninę morzu. Statek zlekka buja, to znaczy, nie kłamię, poprostu kołysze, wytrzymali zaopatrują się w miesięczne miseczki. Obiad składa się z 9 dań. Na obiad i to pierwszy na statku, dostaliśmy, kawałek maduzy, zapiekanej na oliwie, trochę glist na masle, dla odmiany zupę z jakiejś trawy, potem coś, ale nie wiem co to było, znów kawałek ryby o zapachu padliny, i tak dalej aż do skutku, do końca obiadu. Nie wszyscy są wytrzymali i w połowie obiadu starają się, zachowując poważną minę, udać że już się najedli. Szczęściem podają do stołu chleb i masło, z trudem więc, ale można się najeść, popijając doskonałym winem. Wreszcie już się przyzwyczaiłem do tutejszego jedzenia. Gdy się jest głodnym, wszystko smakuje, nawet pieczone meduzy, czy inny ślimak.

Następny dzień mija na obserwowaniu się wzajemnem. Chorzy życzą zdrowym z całego serca również choroby, zdrowi natomiast uciekają od nich, jak od zarazy. Widok bowiem cierpiącego na morską chorobę wywołuje ja i u zdrowego. Rano ukazują się mowy. Najlepszy znak, iż blisko ląd. Widać już dwa potężne, skalne bloki sterzące z wody. To Madeira.

Zbliżamy się szybko. Już pedzą na nasze spotkanie łodzie. Siedzą w nich chłopcy i wreszcie coś przeraźliwie. Trzeba rzucić im monetę. Dadzą nura i za chwilę wypłyną z monetą w zębach. Zbliżamy się do portu Madeiry, Funchal. Stajemy na kotwicy około 300 metrów od brzozy. Stoją tu już trzy okręty.

R. K.

Niepohamowana fantazja dziennikarza

Nowo otworzona w tych dniach, w zamku Charlottenburg w Berlinie wystawa dzieł znanego malarza Raucha dała sposobność jednemu z korespondentów prasy paryskiej w stolicy Niemiec do popelnienia pomyłki, którą obecnie prasa całego świata wesoło komentuje, nie szczędząc biednemu korespondentowi złośliwych uwag.

Jeden z najpoczytniejszych rannych dzienników paryskich donosił onegdaj na pierwszej stronie, że w Berlinie otworzono w tych dniach wielkie muzeum, połączone z wystawą „palaczy”. Dziennik paryski, w korespondencji własnej z Berlina — opisywał obszernie z najbardziej dokładnymi szczegółami wszelkie cenne przedmioty zebrane z okazji wystawy w nowym, wspaniałym muzeum, ilustrując zarazem piękność historycznych tabakierok, pochodzenie starożytnych i cennych fajek porcelanowych oraz wszelkich innych rzadkości, zbieranych przez amatorów a stanowiących jakby historię „dymu i palaczy tytoniu”. Z opisu wystawy czytelnik doznawał wrażenia, iż jest to dzieło niezwykle interesujące i nawiązujące oryginalne, stanowiące prawdziwy przegląd historyczny tytoniu i przedmiotów niezbędnych do palenia. Po takim wstępie, łatwo można sobie przedstawić zdziwienie dyrektora paryskiego wydawnictwa, gdy następnego dnia doniesiono mu z Berlina, że nigdy w tem mieście podobnej wystawy nie było, a o takim muzeum nikomu się nie śniło, natomiast otworzono tam — właśnie w tym samym dniu jak donosił korespondent, wystawę zbiorową dzieł malarza Raucha, zmarłego w 1857 r., a którego dzieła cieszą się wielkim powodzeniem w świecie artystycznym.

Jak wiadomo — Rauch — po niemiecku oznacza też dym. Niezbyt skrupulatny dziennikarz — któremu, nawiasem mówiąc, udzielono podobno natychmiastowej dymisji, nie wiedząc, że wogóle istniał kiedykolwiek malarz Rauch, przelomował dowolnie jego nazwisko i następnie, puściwszy wodze swej bujnej fantazji, wybudował niemiecki jak całe muzeum „palaczy i dymu”, tam gdzie szło jedynie o zwykłą, niemal codzienną, wystawę sztuki malarzkiej. Z pomyłki dziennikarza śmieje się obecnie cała Europa.

S. F.

Niezwykle pomysłowy oszust

Niejaki Stanisław Długocki w Warszawie, który żyje „nie orząc i nie siejąc”, niejednokrotnie już zdumiewał swe otoczenie niezwyklej pomysłowością i przytomnością umysłu. Ostatnią jego sprawką było wystąpienie w roli urzędnika policji śledczej gdzieś na dworcu kolejowym, gdzie aresztował kasjera i oczywiście zabrał także kasę dzienną.

Ujęty teraz po pewnym czasie dostał się do aresztu centralnego przy ul. Daniłowiczowskiej, gdzie go razem umieszczono w jednej celi z niejakim Adamczukiem, który odsiadywał karę za kradzież i już za kilka dni miał być wypuszczony.

Przypadek chciał, że przed kilku dniami odszedł na urlop dozorca więzienny, który m. in. miał też nadzór nad całą Długockiego i Adamczuka. Na miejsce tego dozorcę przyszedł inny. Tymczasem skończył się okres kary Adamczuka i miał on być wypuszczony na wolność. Fakt ten postanowił wykorzystać Długocki. Przyszedł Adamczukowi 1000 zł., prosił go, aby nie odzywał się, gdy dozorca, który nie znał ich obu z twarzy, — otworzy drzwi, by go wypuścić. A gdy będzie już na wolności — wówczas i on, Adamczuk zostanie wypuszczony, gdyż słusznie będzie mógł domagać się tego.

Plan udał się znakomicie. Dozorca otworzył drzwi, zawołał Adamczuk a Długocki odezwał się, podając się za niego. Uprzednio oczywiście poinformował się dokładnie co do personalii Adamczuka. Otworzyły się wrota więzienne — za chwilę Długocki miał już korzystać z pełni wolności. Ale nagle stała się rzecz nieoczekiwana. Do więzienia przyszedł przypadkowo pewien wywiadowca, który znał Długockiego. Zdemaskował go więc i oddał z powrotem w ręce władz więziennych.

W Grecji nie będzie ślubów cywilnych.

Rząd grecki przygotowuje ustawę, w myśl której śluby cywilne zostają zniesione. Ustawę odnośną opracował minister sprawiedliwości z udziałem wyższych dostojników kościelnych.

SPORT

Gry sportowe

„AZS” Warszawa — „ŁKS” Łódź spotkanie decydujące w hazenie o mistrzostwo Polski odbędzie się w niedzielę o godzinie 13.30 na stadionie „Ośrodek”. Jako przedmecz przewidziane jest spotkanie o mistrzostwo kl. B w hazenie między Wartą II i AZS II. (in)

„Cracovia” — „AZS” Poznań spotkanie panów w koszykówkę o mistrzostwo Polski odbędzie się w niedzielę o godz. 15 na stadionie „Ośrodek”. Ze względu na równy poziom obu drużyn mecz zapowiada się bardzo ciekawie. Jako przedmecz odbędzie się o godz. 14 mecz koszykówki AZS II — AZS III. (in)

Turniej AZS. Z okazji pobytu w Poznaniu w niedzielę drużyn żeńskich „AZS” Warszawa i „ŁKS” Łódź organizuje „AZS” Poznań turniej gier sportowych z udziałem powyższych zespołów. O godz. 15.30 przewidziane jest spotkanie w siatkówkę pań między „ŁKS” — Łódź i „AZS” — Poznań oraz o godz. 16 — w koszykówkę pań „AZS” — Warszawa i „AZS” — Poznań. Spotkanie odbędzie się na stadionie Ośrodek i zapowiada się bardzo ciekawie. (in)

Treningi oddz. gier sportowych Warty odbywają się we wtorki i czwartki w sali „Ośrodek” od godz. 17 — 19.

Lekka atletyka

Treningi oddziału lekkoatletycznego K. S. „Warta” odbywają się codziennie od godz. 19.30 do 21.30; dla panów w niedzielę, wtorki, czwartki i piątki, dla pań w środy i soboty; w niedzielę — dla pań i pań od godz. 10 do 12. Treningi odbywają się w sali „Ośrodek”.

Piłka nożna

Mecze ligowe w niedzielę. W dniu 23 listopada odbędzie się tylko jeden mecz o mistrzostwo ligi „LTSG” — „Ruch” w Łodzi. Mecz ten zakończy serię walk ligowych najmłodszego klubu ekstraklasy. (PAT)

Pływanie

Nowe rekordy Bocheńskiego. W finale belgijskim rozgrywek klubowych o puchar Levy’ego „Ghent SC” pokonał „Brussels Swimming Club” dzięki udziałowi w barwach Gandawy Polaka Bocheńskiego. Nasz rodak zwyciężył na 100 mtr. w czasie 1:02.6 sek. oraz ustanowił trzy nowe rekordy polskie na 50 mtr. — 27 s., 300 mtr. — 3:57 s.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 15. 11. 1930.

Ku uczczeniu śp. Aleksandry Russanowskiej złożyła Sod. Mari. Pań Miejskich Ziemi Lubelskiej 100.—	St. Sojkowa, Gniezno 5.—	Burm. W. Łuczak, Janowiec 5.—
M. Skowrońska, Międzychód z podz. N. S. Jez. za odebr. łaski 10.—	A. Małkowiakówna Kępno 10.—	Szkoła powszechna Poręba 20.—

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretariat Al. Marcinkowskiego. 21

i 400 mtr. — 5:17 s. W dniu 6 grudnia „Ghent SC” zmierzy się w Paryżu ze zwycięzcą rozgrywek w strefie francuskiej. Wówczas Bocheński będzie miał możność stoczenia walki z Tarisem, a spodziewany jest pozbawienie Baranyego. W tym wypadku byłby to wspaniały trójmecz najszybszych pływaków europejskich. (PAT)

Pięściarstwo

K. S. „Warta” organizuje nowy kurs bokserki dla nowicjuszy pod kierownictwem p. Stamma. Kurs rozpocznie się 20 bm. Zgłoszenia w sekretariacie Klubu Al. Marcinkowskiego 26.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Czwartek, dnia 20 listopada 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 12.35 koncert dla młodzieży (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien.; godz. 17.45 koncert wokalny (transmisja z Warszawy); godz. 18.15 „Kwestja gospodarcza” (wygl. red. Roman Fengler); godz. 19.00 kurs elem. języka ang.; godz. 19.15 Dialog humor. (wygl. pp. Wojciechowska i Noskowskiego art. T. P.); godz. 19.30 komunikat „Miesiąca Pomorza”; godz. 19.45 dodatek polityczny (wygl. red. Stefan Werner); godz. 20.00 kącik krótkofalowy (wygl. p. Zygmunt Bresiński); godz. 20.30 koncert wieczorny. Wykonawcy: Marja Szrajberówna (skrzypce), Chór męski „Arion” pod batutą Aleks. Klichowskiego, prof. Franciszek Łukasiewicz (akomp.); godz. 21.30 „O tę świętą ziemię” — słuchowisko z Katowic; godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty PAT, sport i policyjne.
Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 12.35 koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godz. 16.10 koncert gramofonowy; godz. 17.45 koncert popularny z udziałem Tria Polskiego Radja w Katowicach; godz. 20.00 transmisja z Warszawy; godz. 23.00 retransmisja ze stacyj zagranicznych ewent. muzyka lekka.

Warszawa 1412 m.) godz. 12.35 VI-ty koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godz. 14.30 „Ośmiogodzinny dzień pani domu” — p. Marja Ankiewiczowa; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Z zagadnień o istocie twórczości muzycznej” — dr. Z. Jachimowski; godzina 17.45 koncert wokalny; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 20.00 felieton p. t. „Moralność w polityce”; g. 20.50 muzyka lekka Ork. P. R. pod dyr. Nawrota i K. Szerszyński (śpiew); godz. 21.30 słuchowisko z Katowic „O tę świętą ziemię”; godz. 22.15 recital Marji Święcickiej. W programie utworzy J. Paderewskiego; godz. 23.00 muzyka taneczna.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Młodych Destylatorów. Planarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 20 bm o godz. 21 min. 30 w lokalu p. Kesselbauera przy W. Garbarach 13-14.

— Związek Tow. Pomocników Fryzjerskich. Zebranie planarne odbędzie się w środę, dnia 19 bm. o godz. 20 w salce posiedzeń w lokalu p. Jarockiego przy ulicy Masztalarskiej 8a.

— K. P. H. przy I pozn. druž. harc. Zebranie planarne odbędzie się w środę, dnia 19 bm o godz. 19.30 w harcówce przy Wolnicy nr. 1.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO**Zgony:**

Dnia 18. 11. zgłoszono: Stefanja Stachecka, z domu Andrzejewska, 66 l. Teodozja Musiałówna, asystentka pocztowa, 31 l. Urszula Kręglewska, 1 r. 3 mies. 14 d. Franciszek Wikło, szeregowiec, 23 l. Irena Lechna, hafciarka, 22 l. Kazimierz Szczublewski, 4 l. 8 mies. Matylda Zills, diakoniska, 65 l. Anna Heynat, 5 l. 7 mies. Józefat Gomerski, agronom, 42 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: M. M. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę, 25 zł. — K. W. i E. Z. 5 zł. — Adamstwo Wituscy z okazji ślubu 25 zł. — J. D. z prośbą o błogosławieństwo 5 zł. — M. Bulczyński, Września, 3 zł. — Stankowie z podziękowaniem za otrzymane łaski 22 zł. — H. S. z prośbą o opiekę i pomoc w ciężkim położeniu 2 zł. — Ludwikowie Rydecy 35 zł. — Z. S. 100 zł. — M. M. i M. Z. 5 zł. — A. Tabakowie, Swarzędz, z prośbą o błogosławieństwo 40 zł. — N. N. 5 zł. — Marja Pawlicka zamiast kwiatów na grób swej przełożonej, śp. Zofii Rzepeckiej 4 zł. — T. Rachlak z prośbą o zdrowie 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1420,55 zł.

Na Tow. Opieki nad Inwalidami: F.

Stachowiak, Góra, 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 30 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— Stała abonentka, Poznań. Postąpiła Pani bardzo nieroztropnie, pozostawiając w czasie, kiedy wartość pieniądza obniżała się z dnia na dzień, 20 tys. koron w depozycie banku. Należało już wówczas nabyć coś o wartości trwałej. Równowartość wkładu bez odsetek wynosi 10 000 zł, jednak nie uzyska Pani więcej niż 125 zł, o ile Pani wogóle jeszcze co uzyska, gdyż bank, w którym Pani pieniądze umieściła, jest zapewne spółdzielnią i przelicza wkłady tak samo jak udziały członków, najczęściej bardzo nisko. Niech Pani zażąda wypłaty należności. (K.)

— Przy-Wo-Ko, Poznań. W zasadzie apolityczne, jednak opanowane przez „sancję”. (K.)

— Narodowiec. Owszem, lokator ma obowiązek utrzymania czystości na przylegającej części klatki schodowej; kontrakt najmu zwykle zawiera odpowiednie postanowienia. (K.)

— U. K., Poznań. Sądźmy, że dokładny adres nie jest potrzebny. (K.)

— P. Stefanowicz. Trzymiesięczne lub umówione wyższe. (K.)

— Dortmund. Do konsulatu polskiego w Essen. (K.)

— H. G. S. Państwowe Seminarjum Ochroniarskie w Poznaniu, ul. Długa 4, tel. 51-89. (K.)

— P. Edw. Chelmikowski. Przed komisją egzaminacyjną z ramienia Kuratorium Okr. Szk. (K.)

— Julia. Prawdopodobnie będzie Pani musiała dopłacić do pierwszej spłaty 7 180 zł; równowartość tej spłaty wynosiła tylko 200 zł. — Równowartość pożycz-

ki zaciągniętej w kwietniu 1922 wynosiła tylko 68 zł. (K.)

— M. Ch. stały czytelnik. Radzimy się zwrócić do Wielkopolskiej Izby Rolniczej, ul. Mickiewicza 31. (K.)

GRYPA

jest chorobą zakaźną. Przebieg jej występuje pod różnymi postaciami. Zapalenie dróg oddechowych od lekkiego kataru, aż do ciężkiego zapalenia płuc i opłucnej, osłabienie serca, choroby organów trawienia, systemu nerwowego, nerek itd. mogą na pierwsze wysunąć się miejsce.

Ponieważ zarazki grypy przedostają się najszybciej przez jamę ustną i krtani, należy dbać o ich staranną dezynfekcję. — Tabletki Paramint przewyższają pod tym względem wszelkie wody do płukania ust. Ślina zmieszana z Paramintem przenika do wewnętrznych części krtani i dokonuje jednocześnie niezawodnej dezynfekcji całej jamy ustnej i krtani. Co godzinę jedną tabletkę powoli rozpuścić w ustach. Zatykaj wszędzie gdy zachodzić może obawa zakażenia: w teatrze, w kinie, w biurze, w tramwaju, w pociągu, w szkole i w domu tabletki Paramint, które według dzisiejszego stanu wiedzy najlepiej chronią przed zakażeniem.

Do nabycia w aptekach i drogeriach. Pw 6538-46,118

Obrazy i oprawa obrazów tylko
Witold Leworski,
Wrocławska 36.
Pw 4051-48,125

AMAT
płatki mydlane

są o połowę tańsze, ale tak samo dobre jak wszystkie inne zagraniczne płatki mydlane

Pw 5476

Dnia 17 listopada zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, nasza droga, niezapomniana koleżanka, ś. p.

Teodozja Musiałówna

w Zmarłej straciłmy gorliwą pracowniczkę i dobrą koleżankę, przeto pamięć o Niej w sercach naszych nie zginie.

Cześć Jej pamięci!

Kierownictwo, Koleżanki i Koledzy
Urzędu Telegraficznego.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 20 listopada o godzinie 3,15 po południu, z kaplicy cmentarnej w Górczynie. zw 26553

Za okazane nam serdeczne dowody współczucia, złożenie wieńców oraz oddanie ostatniej przysługi naszemu najdroższemu mężowi i ojcu, ś. p.

Prezesowi Dr. Józefowi Łęgowskiemu

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu, Przedstawicielom Władz Szkolnych i wszystkim Przyjaciółom i Znajomym gorące

Bóg zapłać!

Rodzina.

zw 26561

We wtorek, dnia 18 b. m., rozstał się z tym światem nasz kochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Józef Schildt

emeryt. nauczyciel

w 75 roku życia, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni córki, zięć i wnuczki.

Pogrzeb z domu żałoby w piątek o godz. 10-ej przed poł. na cmentarz parafialny w Żerkowie.

Wielebnemu ks. Prałatowi Dr. Taczakowi oraz Duchowieństwu, biorącemu udział w kondukcie pogrzebowej, Dyrekcji i Gronu Nauczycielskiemu Gmn. im. Gen. Zamyskiej, Dyrekcji Gmn. Król. Jadwigi, Dąbrówki, Serca Jezusowego, SS. Urszulanek, SS. Zmartwychwstańców wszystkim Przyjaciółom i Życzliwym, Absolwentom i Uczniom Gmn. im. Gen. Zamyskiej oraz Delegacjom innych Szkół Żeńskich za oddanie ostatniej przysługi, ś. p.

Zofii Rzepeckiej

oraz za dowody współczucia z powodu bolesnej dla nas straty, składa wdzięczności pełne

Bóg zapłać!

Rodzina.

dw 2119

Dr. med.

Juljan Gawroński

lekarz wychowawca, b. prymariusz Zakładu Psychiatrycznego Dziekanów. Porady dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami nerwowymi i psychicznymi oraz internat (izolacja, obserwacja, wychowanie i szkoła specjalna) pod Poznaniem. We wtorki i piątki, od 3-ej do 6-ej po południu. Ul. 27-go Grudnia 19, front II. p-tro prawo. Pw 6855-47,51

RADJO TELEFONY

aparaty
głośniki
przybory

wszelkich
systemów

Poznańskie Towarzystwo Telefonów

Centrala: Poznań, ul. Piekary 16/17 (Apollo), tel. 24-80. Filia: Bydgoszcz, Jagiellońska 67/68, tel. 738. Pw 5470-18,46

Apel do P. P. Kupców i właśc. Drukarń

Nie kupujcie tandety żydowskiej.

Nasze bloczki kalendarzowe

„Ratuszowe”

w 3 wielkościach są tanim wyrobem polskich rąk.

Do nabycia hurtownie:

Reprez.: K. Antkowski Poznań, Kopernika 2.

Hurtownia Fr. Szymański, Poznań, Pocztowa 31.

Fabrykat Drukarni Centralnej w Śremie.

Pw 6016-41,59

MIESZKANIE

o 3 pokojach i kuchni,

w śródmieściu i nowym domu, jasne i słoneczne z centralnym ogrzewaniem, jest zaraz do oddania bez odstępnego i wprost od gospodarza. Zgłoszenia do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 47,29 Pw 6854-47,29

Zgubiono

w sobotę wieczorem 15 b. m. w Kino Stylowym (godzina 7)

kolczyk brylantowy

wzgl. w drodze do Continentalu, św. Marcin. Zwrot za wynagrodzeniem. zw 26560

Ul. Świeradzińskiego 11, II. p. pr.

Ceny

na
tapety

znacznie

zniżyłem

Zb. Waligórski

ul. Pocztowa 31.
tylko naprzeciw poczty

zw 2-55/77

Wyborowa kapusta kiszona

100 kg. 6,— zł excl. beczka

Kapusta biała w główkach

100 kg. 2,— zł franko wagon

Kotowiecko.

FABRYKA KAPUSTY

Kotowiecko - Wlkp.

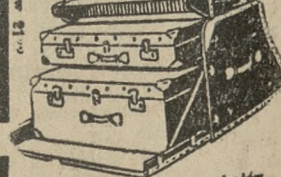
dw 1950

Rekordy światowe

robią ludzie dla sławy, dla pieniędzy lub dla miłości! — Dla rączki kobiecej poświęca się dużo jeżeli nie wszystko! — Robisz naj-mądrzej, ofiarowując Jej coś z biżuterii od „Mayera” (właśc. L. Na-laskowski) z ulicy No-wej 11. Telefon 1844. Pw 6-9-47,57

Składu wolnego

w okolicy Rynku Wildeckiego poszukuje się dla celów handlowych. Oferty pod nw 5245 do Kurjera Pozn.

Kufry samochodowe

do każdego typu samochodów wykonuje Józef Degórski, Bud. Karoseri Poznań, Dąbrowskiego 80 CENY NISKIE!

Dnia 18 listopada 1930 r. zmarł po ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., mój ukochany mąż i najdroższy tatuś, ś. p.

Leopold Dębno-Krzyżanowski

Sodalis Marjanus

Eksportacja odbędzie się w piątek o godz. 4-ej po południu ze szpitala powiatowego do kościoła parafialnego w Strzelnie. W sobotę o godz. 9 rano ceremonie żałobne i złożenie drogiego nam zwłok do grobu.

W ciężkim smutku żona z córką.

nw 5257

Za serdeczne wyrazy współczucia, oddanie ostatniej przysługi i tak licznie złożone wieńce naszemu najdroższemu synowi i bratu, ś. p.

Jankowi Rucińskiemu

składamy Przewielebnemu Duchowieństwu, P. Dyrektorowi Dr. Brunonowi Czajkowskiemu, Panom Profesorom, Uczniom i Uczniom Wielkopolskiego Gimnazjum, Państwu Dyr. Dr. Piotrowskim, Bratniej Pomocy, Ucz. Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej w Poznaniu oraz wszystkim Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzice i brat.

zw 26558

Jeżeli nie Szyller - Szkolnik to ktoś inny potrafi szczególnie określić Twój charakter, zdolności i przeznaczenie. Napisz imię, nazwisko, miesiąc urodzenia, otrzymasz próbny analizę darmo. Poznasz kim jesteś, kim być możesz. Warszawa. Psycho - Grafolog Szyller - Szkolnik, Nowowiejska 22, m. 6. Znaczkami pocztowymi 75 gr na przesyłkę załączyc. Przyjęcia osobiste cały dzień. Analiza szczegółowa, horoskop, odpowiedź słynnego medium. Książki - Razem 2 zł. zw 5246

Samochody
osobowe
ciężarowe
autobusy

Oświecim Praga

Znaczna
zniżka cen
wobec częściowego
wyrobu w kraju.

Centralne Zakłady Naprawy i Składy części zapasowych w Oświęcimiu.
PRZEDSTAWICIELSTWA:

Tw 612

„OŚWIECIM-PRAGA-AUTO“

POZNAN: plac Wolności 11, Telefon 55-33, Telegr. „Autopraga“; TORUŃ: ulica Prosta 22;
LWÓW: Jagiellońska 7, Telefon 3-05; ŁÓDŹ: Wólczańska 188; WARSZAWA: Kredytowa 4,
Telefon 291-34, Telegr. „Centropług“; WŁOCŁAWEK: ulica Toruńska 2; CZĘSTOCHOWA:
II. Aleja 42; SOSNOWIEC: Dęblńska 7; KRAKÓW: Kremerowska 6, Telefon 156-16
i plac Szczepański (Gmach Starego Teatru); KATOWICE: plac Wolności 9, Telefon 31-41.

„OŚWIECIM“ ZJEDNOCZONE FABRYKI MASZYN I SAMOCHODÓW S. A.
Telefon 47. Oświęcim II. Telegr. „Famis“.

PRZESZKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ

TELEFON 1513 POZNAN GWARNA 10
ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIEKSZY SPECJALNY DOM
PIERWSZORZĘDNYCH
**TOWARÓW
FUTRZANYCH**

WYKONANIE PODŁUG MIARY
WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą
zaufania. My od przeszło 85 lat istnie-
jący specjalny interes daje gwaran-
cję za fachowe, solidne wyko-
nanie i nieskazitelny
zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE

Panie nie niszczyć włosów!

Wodna ondulacja najtańsza, najtrwalsza, najszybsza i najpiękniejsza bez jakiegokolwiek pomocy osiągnięta przez używanie naszych dotąd nieznanych i niezrównanych praw. ochr. aparatów do fryzury na przedział. Jest to jednorazowy wydatek na kilka lat. Aparat, który się składa z kilkunastu ruchomych grzewi, jest trwały, elastyczny, odpowiedni na każdą głowę i ondukuje pod gwarancją krótkie i długie włosy. Przy zamówieniu należy podać na jakiej stronie znajduje się przedział. Cena aparatu zł 13,50. Na koszt wyki dołącza się zł 1,50. Do nabycia „ESTETYKOPOL“, Marjan Brzozowski, św. Marcina 37, Poznań. tel. 57-44

Nadzwyczajne Walne Zebranie

Akcjonariuszów Banku Cukrownictwa, S. A. w Poznaniu odbędzie się w piątek, dnia 19 grudnia 1930 r. o godz. 17-ej w gmachu własnym przy ul. Sew. Mielżyńskiego 7.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Uzgodnienie statutu Banku z prawem o Spółkach Akcyjnych z dnia 22 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 39 poz. 383).
3. Upoważnienie Rady Nadzorczej do przeprowadzenia ewentualnych redakcyjnych zmian statutu.

Do udziału w Walnym Zebraniu zaprasza się wszystkich akcjonariuszów. Prawo uczestniczenia mają ci akcjonariusze, którzy złożyli akcje Banku Cukrownictwa wartości nominalnej co najmniej 100 zł, a o ile tychże dotychczas nie otrzymali, odpowiednie noty ugodowe lub kwity de pozytywne Banku Cukrownictwa najpóźniej dnia 15 grudnia b. r. do godziny 2-giej po południu w Centrali Banku w Poznaniu lub w Oddziałach Banku Cukrownictwa w Warszawie i we Lwowie lub też u polskiego notariusza, który poświadczy winien, iż akcje złożone zostały u niego na przechowanie aż do ukończenia Nadzwyczajnego Walnego Zebrania. nw 5253
Poznań, dnia 18 listopada 1930 r.

Zarząd.

Roman Buszkiewicz, zam. w Tarnowie Podgórnej, zast. przez adwokata Cz. Chmielewskiego w Poznaniu, wniosł o pozbawienie mocy 2 listów hipotecznych dla pożyczek w kwocie 9.000 Mk. i 500.000 Mk., zapisanych w księdze wieczystej Tarnowo-Podgórze tom VI lwh. 131 w dziale III pod lb. 4 i 8, i to w kwocie 9.000 Mk. dla Posener Landwirtschaftliche Kreditgenossenschaft, spółdzielni z o. o. w Poznaniu, i w kwocie 500.000 Mk. na rzecz Andrzeja Polczyńskiego z Poznania. Posiadacz listów wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 27 lutego 1931 r. godz. 12 i przedłożył listy, gdyż w przeciwnym wypadku listy zostaną pozbawione mocy. Poznań, dnia 7 listopada 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 4855

Eleonora Modrzejewska z Poznania, zast. przez adwokata Burdajewicza w Poznaniu, wniosła o pozbawienie mocy listu hipotecznego dla 325,77 dolarów U. S. A., zapisanej w księdze wieczystej Poznań-Lazarz tom 46 lwh. 1124 w dziale III pod lb. 1 na rzecz wnioskodawczyni. Posiadacz listu wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 27 lutego 1931 r. godz. 12 i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 25 października 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 4854

OGŁOSZENIE

Przy wyborach do Sejmu w dniu 16 listopada 1930 r. w Okręgu Wyborczym Nr. 34, Poznań-Miasto, oddano ważnych głosów 111 883, z czego przypada:

Na listę Nr. 1 („B. B. W. R.“)	86 993 głosów
Na listę Nr. 4 („Lista Narodowa“)	63 778 „
Na listę Nr. 7 („Centrolew“)	4 930 „
Na listę Nr. 12 („Blok Niemiecki“)	2 930 „
Na listę Nr. 22 („P. P. S. - lewica“)	3 „
Na listę Nr. 23 („Jedność Rob. Chłopska“)	3 249 „

Posłami wobec tego zostali wybrani:

Z listy Nr. 1 („BBWR“) Dr. Leon Surzyński, lat 39, lekarz, Poznań, ul. Kraszewskiego 12.

Z listy Nr. 4 („Lista Narodowa“):

1) Wojciech Trampczyński, lat 70, prawnik, Poznań, Al. Chopina 3-a.

2) Franciszek Górczak, lat 55, mistrz szewski, Buk, powiat Grodzisk.

3) Helena Grossmannówna, lat 53, przew. N.O.K. Poznań, ul. Ogrodowa 16.

Listy Nr. 7, 12, 22 i 23 bez mandatu.

Poznań, dnia 18 listopada 1930 r.

Okręgowa Komisja Wyborcza Nr. 34

Przewodniczący

(-) Dr. Tadeusz Cyprian

Sędzia okręgowy.

nw 4861

Wydział Powiatowy w Toruniu rozpisuje niniejszym

KONKURS

na stanowisko drogomistrza powiatowego.

Do podania należy dołączyć:

1. Metrykę urodzenia (nie przekroczone 35 lat)
2. Poświadczenie obywatelstwa.
3. Świadcstwo z ukończenia kursów dla drogomistrzów.
4. Świadcstwo moralności.
5. Dokładny życiorys.
6. Ewentualne referencje.
7. Świadcstwo z odbycia co najmniej 3-letniej praktyki drogowej.
8. Świadcstwo zdrowia.

Warunki pracy według umowy. Przyjęcie nastąpi na-

razie za kontraktem. Podania należy kierować do Wydziału Powiatowego w Toruniu najpóźniej do dnia 1. XII. 1930 r.

nw 4860 Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

Na wniosek firmy Fabryka Kapeluszy Leon Szczawiński w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 25, o udzielenie odroczenia wypłat, wyznacza się termin na 3 grudnia 1930, godz. 10, w tutejszym Sądzie, pokój 23, do rozpoczęcia sprawy. Wierzycieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 15 listopada 1930 r. Sąd Powiatowy 2-a. nw 4858

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 21 listopada, t. j. w piątek, o godz. 9 przed poł., sprzedam publicznie najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą w gminie Chłudowo pow. Poznań:

zbiór z 3 mórg pszenicy, szalę do garćroby, umywalnię z lustrem, 2 prosiaki, manę z transmisją kartoflarkę „Gwiazda“, 2 wozy rubocze, plug, grablarke. nw 5025

Zbiórka przed sołectwem gminy Chłudowo pow. Poznań, 10 minut przed przetargiem. Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

Dąbrowski, kom. sąd. Poznań, Młyńska 13.

Plac Wolności 5.

Plac Wolności 5.

„Restauracja i Sniadalnica Mieszczańska“

Menu obiadów: ryby, drób, dziczyzna. Obiady od zł 1,50. Gorące zakąski od 80 gr, wódka 25 gr.

Doborowy wybór potraw „ala carte“, ceny znacznie zniżone. Potrawy na czystym maśle. Kuchnia znana ze swej dobroci.

zw 2653

Fachowo pielęgnowane piwa i wszelkie napoje.

Lokal spotkań gości prowincjonalnych.

Przenośne piecyki kaflane!

marki „Standard“ w rozmaitych wielkościach najlepiej i najtaniej nabyć można tylko w Zakładach ceramicznych M. PERKIEWICZ, LUDWIKOWO p. Mosina i w składnicy: Poznań, ul. Składowa 4, Gdynia, Szosa Gdańska.

Pw 6874-47.84

UCHWAŁA. W sprawie postępowania w celu odroczenia wypłat Stanisława Urbanińskiego, właściciela tartaku w Ujściu i młyn w Urbanowie pow. Chodzież, — zastąpionego przez pełnomocnika adwokata dra Lichoniewicza w Chodzieży, postanawia się: Wobec cofnięcia przez dłużnika wniosku o odroczenie wypłat, postępowanie umarza się na koszt dłużnika. Chodzież, dnia 25 października 1930 roku. Sąd Powiatowy. nw 4 859

UCHWAŁA. W sprawie postępowania zapobiegawczego nad majątkiem firmy S. Neugedachter, Poznań, Stary Rynek 80/82, właśc. Lotte Neugedachter, umarza się postępowanie zapobiegawcze z powodu upływu 9-miesięcznego terminu odroczenia wypłat na koszt wnioskującego art. 27 i 29 rozp. z 6 marca 1928 r. Poznań, 11 listopada 1930. Sąd Powiatowy 2-a. nw 4 856

LICYTACJA PRZYMUSOWA
W czwartek, dnia 20 listopada b. r., o godz. 10.30 przed poł. przy ul. Gwarnej 18 sprzedam publicznie największą dającąmu za gotówkę:
2 blurka, 2 krzesła przed biurko, szafę żelazną, garnitur klubowy w skórę, regały, lampy elektr., maszynę do pisania i inne przedmioty.
Licytacja odbędzie się napewno. nw 5 026
T. Bartkowiak, kom. sąd. z poł. Poznań, Wały Jagiello 3.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy millimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790)
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagłe ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu

ekspedycji (godz. 18.30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25

Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Kuchnia kompl.

biała, szpialnia dębowa kompl., lodownia 2 drzwiowa, obrazy, regały, polisy na sprzedaż. Górna Wilda 50, III. lewo. zw 40 901

Pianino

Bechstein koncertowe nie używane 4250 sprzedam. Oferty Kurjer zw 40 926

Wózek

o 4 kołach za 125 zł zaraz sprzedam. Adres Kurjer dw 40 916

Piec

duży, żelazny tanio sprzedam. Skład, Jasna 14. zw 40 933

Pokój

spokojny tylko dla lepszego, solidnego pana Metznerowa św. Józefa 3, I. Pw 6 852

3,50 zł

kosztuje para modnych jesiennych pończoch w Kałamajskiego. Pw 6 862-44,266

Drogerja

perfumerja, farby w Gdańsku, dobrze zaprowadzone z mieszkaniem bardzo korzystnie do nabycia. Zgłoszenia Kurjer dw 2 116

Skład

kolonialny w pełnym biegu obszerne piwnice, mieszkanie 3 pokoje kuchnia nadaje się na każdą branżę, miasto 19 000 mieszkańców korzystnie do oddania. Oferty Kurjer zw 40 931

Parcele

z rozpoczętą budowlą i koncesją w Poznaniu sprzedam na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer zw 40 944

Sorzedam

6 kur rasowych „Minorka”, czarne, po 6 zł. foksterjerki bardzo czujna. Nogajewski, Grunwaldzka 27. zw 40 954

Kamienice

składy, przedsiębiorstwa handlowe, przemysłowe sprzedaje Górnicki, Inowrocław, Mikołaja 30. zw 41 007

Bacność młynarzel

Młyn wodny, nadmierny zapas wody, staw 6 morgowy do tego 85 morgi ziemi pszenno-burszacznej, całkowitym żywym i martwym inwentarzem, zabudowania maszynowe przy Poznaniu od Niemca. Cena handlowa 50 000. Wpłaty połowa Lech, Poznań, Grobla 22. zw 41 016

Piec

żelazny do gotowania tanio. Gielnik, Wierzbickiego 31a. zw 40 969

Ubranka włóczkowe

najpraktyczniejsza odzież dla chłopców, piękne kolory, niskie ceny, poleca Kałamajski. Pw 6 861-44,265

Zimowe płaszcze

damskie, nowe bardzo korzystnie sprzedam. Rude, Poznańska 50, II. front. zw 40 974

Futro

karakuty damskie, nowe 380 zł sprzedam Owczarzak, Marszałka Focha 80, skład kolonialny. zw 40 989

Wózki

reczne, dwukółowe, nowe tanio. Degórski, Dąbrowskiego 88. zw 40 981

Salon

małomiastkowy inkr. kanapka Recamier serwantki, komody, biblioteki, lustra, fotele, krzesła na sprzedaż. Skarbowska 4, parter, lewo. zw 40 991

Underwood

maszynę do pisania jak nową sprzedam. Oferty Kurjer zw 40 988

Ślubne

prezenty, jak: wyroby czyste srebrzone, czyste alpakowe, czyste mosiężne, czyste porcelany, czyste szkła, czyste majoliki kupuje się jedynie tanio wprost Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, podwórze. zw 40 978

Samochód

Chevrolet, zegar „Argo”, korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zw 40 987

Dwa

domy sprzedam wraz z sadem i ogrodem warzywnym w Poznaniu zaraz. Agenci wykluczeni. Adres wskazuje Kurjer rw 12 326

Dom

nowo zbudowany, dochód roczny 4 300 zł sprzedam spieszenie z powodu wyjazdu. Wpłaty 15 000, reszta hipoteka. Oferty Kurjer zw 41 065

Maszynę

szewską, cylindrową korzystnie oddam. Adres Kurjer zw 41 075

Lampę

elektr., wiszącą tanio. Pl. Nowomiejski 3, II. p. zw 41 073

Piekarnia

dom, cena 23 000 sprzedam Górnicki, Inowrocław, Mikołaja 30. zw 41 008

Praktyczna

gospodyni kupuje fartuchy dla siebie i dzieci u Kałamajskiego. Pw 6 863-44,267

Pończochy

Bemberga 4,90, oddaje według cennika fabrycznego Reprezentacja „Atlantic” Wrocław 15, I. ptr. Pw 6 873 57,637

Ogrodnictwo

duże fachuwo założone blisko Poznania sprzedam lub wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer zw 39 839

Sypialnie

używane, jasny dach i różne inne przedmioty odda okazynie Poznański Dom Komisyjny, Dominikańska 3, Telefon 21-26. Pw 6 812-46,127

Sprzedam

łóżeczko, kominek koksowy, filsy, meble. Spokojna 15 a zw 40 568

W mieście

powiatowemu, liczącemu około 3 000 mieszkańców jest do sprzedania nieruchomości przy ul. przynajmniej z całkowitem urządzeniem rzemieślniczym jak składem warzyw, szatnią maszyną z mechanicznym zapędem na dogodnych warunkach spłaty. Zgłoszenia przyjmują Bank Ludowy w Górnym Górnym. zw 39 188

Futro

małże używane opoz tanio sprzedam. Adres wskazuje Kurjer zw 39 381

Oddam korzystnie

mało używany bez dub. sztucer cal. 8 m/m, mało używany Mannlicher cal. 7,64 m/m, używana Blichflinte cal. 20x11,15 m/m. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 40 703

Meble

eleganckie i skromne tanio tylko w fabryce Juliana Weclawski, ul. św. Rocha 3 (Miaszczko) zw 38 394

Trykoty

damskie, meskie i dziecięce, najlepsze wykonanie i najniższe ceny u Kałamajskiego. Pw 6 860-44,264

Miód pszczelny

kuracyjny 21 złotych, orzechy włoskie 17 złotych, pieciokłowe opakowanie, franco, zaliczka. — S. Horowitz, Zaleszczyki. zw 40 705

Antyki

wielki wybór inne używane rzeczy. Pocztowa 22, skład. Pw 6 015 57,394

Koń

2-letni, gotowy oprzeć na sprzedaż. Puszczykowo „Willa „Warta”. zw 40 511

Buhaje

rozplodowe, pierwszorzędne zdolne do skoku ma do sprzedania. Majetność Pepowo pow. Gostyn. zw 40 475

Nowy

skład z mieszkaniem zaraz do wynajęcia Ul. Lipowa 14 Poznań-Debiec. zw 40 717

Antyki

szafy brzozone tanio. Stolarska, Bukowska 3. zw 40 702

Miód

lipowy w emalowanych wiaderkach 4,60 zł kg. sprzedaje franco Pleszew, Lisowski, Pl. szew 2. zw 37 063

Futra

lis, skóry każdy kupić powinien najtaniej, gdzie tylko u Dobrowolskiego Marcina 1 zw 39 934

60 mórg

na Kujawach korzystnie sprzedaje Górnicki, Inowrocław, Mikołaja 30. zw 41 008

Motocykl okazja

F N sprzedaje Sarolea, Dąbrowskiego 4. zw 41 002

Futro

karakulowe skunksowe tanio sprzedam. Wielkie Gariary 53, II, pietro lewo. zw 41 000

Skład

z pokojem do wynajęcia od zaraz wprost od gospodarza. Szamarszewskiego 30, cukiernia. zw 41 015

Gramofon

szafkowy tanio sprzedam Ul. Słowackiego 48 II pietro prawo. jw 5 074

Maszyna

do pisania „Remington” tanio. Dutkiewiczowa Chwałszewo 70. zw 41 019

Skład

przy Kraszewskiego tanio, Dutkiewicz, Chwałszewo 70. zw 41 012

Skład

frzyzjerski z mieszkaniem sprzedam. Adres wskazuje Kurjer zw 41 049

Konia

na biegach używanego kupie. Czechak, Główna 113. zw 41 051

Płaszcze

damskie ostatnie, nowe woiści naitaniej ryosowe 45 50 anielskie 52 90 żurzet 120 modele 190 zaronk-wielkane 24 90 oile-werv 5 60 sweterk 3 90 „Bazar Konfekcyjny” Stankiewicz Stary Rynek 84 na-rodnik Zamkowej. Pw 5 623 57 197

Futra

damskie i meskie we wszystkich gatunkach najnowsze modele poleca korzystnie W. Królikiewicz, Magazyn Futur, Poznań, Podgórną 6. Pw 6 239 37,24

Farbiarnia futer

Poznań - Wilda Wybickiego 12 garbuje, farbuje wszelkiego rodzaju skóry futrzane oraz futra na wszelkie kolory zw 41 037

Dywany

chodniki, linoleum, ceraty bardzo tanio poleca Poznański Skład Dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocław 20, przy Placu św. Krzyszka, Dywany od 20, dywaniki od 2,90. zw 39 996

Cegielnia

parowa o produkcji 2-2½ mili. z nową maszyną 80 koni przy mieście w Wielkopolsce z dobrem pokładem gliny jest zaraz na sprzedaż. Cena 160 000. Zgłoszenia do Reklamy Polskiej Poznań, Al. Marcinkowskiego 6, 5791. zw 41 032

Sprzedam

bardzo korzystnie futro karakułowe z skunksowym kołnierzem, również futro damskie poszyte granatowym kangarem. Krasniskiego 18, parter, lewo. zw 40 965

Pianino

sprzedam tanio Wiśniewski Prusa 18. zw 41 029

Pianino

sprzedam tanio Słupski Marsz. Focha 47. zw 41 028

Maszynę

do pisania Continental sprzedam 4-7, Grunwaldzka 5, parter, prawo. zw 41 038

Skład

kolonialny w ruchliwej ulicy, nadający się także na inną branżę, tanio sprzedam. Oferty Kurjer zw 40 968

Samochód

Ford, limuzyna, 6-osobowy, niespełna 16 000 kilometrów, pluszem wysany, na nowych oponach, jak nowy, sprzedam korzystnie St. Wargula, Wolsztyn, Poznańska 15. zw 41 011

Meble

po znacznie niższych cenach poleca Plucinski, Wodna 7. zw 40 179

Pierze i puch

hig. czyste wyroby pościelowe, koldy puchowe, poduszki dekoracyjne najtaniej! EMKAP, Poznań, ul. Wrocław 30, tel. 58-08. Pw 5446-33,137

Meble

wszelkiego i dżaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pał ul. Marszałka Focha 29 m. czynn mebli telefon 64 25. Pw 519-45 52

Piekarnia

do tego 4 morgi roli i ogród na sprzedaż. Pośrednikom nie odpowiadamy. Zgłoszenia do Kurjera zw 40 706

Sypialnie

jadalnie pokoje meskie sálontki obrazy biurka kanapy kuchnie i t. p. odda tanio Poznański Dom Komisyjny, Dominikańska 3, telefon 21-26. Pw 6 527 45,150

Samochód

limuzyna 6 osobowa, „Berliet”, gotowa do jazdy, bardzo tanio odda Poznański Dom Komisyjny, Dominikańska 3, Telefon 21-26. Pw 6 814 46,131

Sypialnie

bardzo tanio sprzedaje Stolarska, Kwiatowa 6. rw 12 318

440 volt

motory 6 i 8 konny sprzedam. Trybalski, Plac Sapieżyński 11. zw 40 815

Samochód

marki Wanderer 2 osobowy w dobrym stanie, cena 800 zł Zgłoszenia ul. Półwiejska 34, skład kolonialny. zw 40 811

Motocykl

akumulator, waga tanio sprzedam, Cukiernia, Dąbrowskiego 64 zw 40 800

Dom

piętrowy 1½ morgi ziemi w Pobiedziskach sprzedam, Jasielski, Poznań, Lodowa 9. zw 40 007/8

Skład

kolonialny towarów, mieszkaniem korzystnie. Adres Kurjer zw 41 076/7

Gramofony

Płyty gramofonowe mechanizmy Sprzedaję po cenach najniższych. Felika Balon, Wozna 12. Pw 6 541/2 57,628/9

Futra

skórki, blamy, ceny hurtowne. — Ilankiewicz, Wielka 9. (wchód Szewska). zw 40 752-3

Wierchowca

wspaniałego, wzrostu 1,62, gniedego, 12 lat, bardzo dobrze ujeżdżonego, wielokrotnego zwycięzcę konkursów sprzedaje ofier walerji na życzenie fotograf. Oferty Kurjer zw 40 881

Wózek

dziecięcy i dębowa szafka do nut sprzedam, Zimny, Małe Garbary 11. zw 40 896

Angielkę

przełożona sprzedam lub zamienie na pięć pokojowy Kłose Zagórze 13. zw 40 903

Sprzedam

damskie futro karakułowe z prawdziwymi skunksami Spokoj do stycznia, procent obiadu lub na 15 zł. zw 40 874,10 zł od setki. Oferty dw 2 111

Telefon

odstąpię. Oferty Kurjer zw 40 873

Wyprowadzę

meble do znizonych cenach tylko krótki czas! Szpryngacz ul. Włoka 13. Pw 3 078

Pończochy

piękne, dobre, tanie A. Szymański, Poznań św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Pw 5 952/53-43,18 21

Dom

welbowany jak n wy 10 ubikacji 1.164 zł rocznie dochodu sprzedam 18 000 zł wpłaty 11 000, reszta hipoteka 8 letnia. Mieszkanie, skład, piekarnia zaraz wolne nadaje się bardzo na rzemnicstwo. Zbierski, Robakowo, poczta Gdki. zw 40 838/9

5 KUPNA

Meble

Dywany Obrazy, Srebra Bronzy Porcelana Kryształ Broń. Numizmatyka oraz wszelkie starożytności. Kupno — Sprzedaż Antykarnia Braci Pióro, Aleje Marcinkowskiego 23. Pw 6533-46,20

Zakład fryzjerski

podanie ceny i miejscowości do Kurjera Poznańskiego zw 40 947/8

Okazyjnie

salonik mekiki, używany, z lustrem ewentualnie dywanem, również stół używany mały komplet o nirszym tresuarze w dobrym stanie kupie. Zgłoszenia Kurjer zw 40 828

Szczeniaka foxterjer

Pokój
kuchnia 1800 wtem 2 lata dzierżawa. Wiadomość Fraczyk, Gen. Umieńskiego 9, wejście 16. zdw 41 087

2
pokoje, częściowo lub próżne używaniem kuchni. Adres Kurjer zdw 41 004

5 pokoi
za dzierżawę, 4 pokoje za 5 300 zł wskazuje Świercz, Słowackiego 27, III. jw 5 073

Czteropokojowe
komfortowe, willi, roczna dzierżawa 3 000 zaraz, gospodarz Oferty Kurjer zdw 41 048

9 SZUKA MIESZK.

Próżnego
pokoju najchętniej od gospodarza lub z używaniem kuchni za opłatą za kilka miesięcy zgóry poszukuje małżeństwo z jednym dzieckiem (tylko okolica śródmieścia). Łaskawe oferty uprasza pod zdw 40 556

Poszukuję
mieszkania 2 pokojowego z kuchnią od gospodarza, rok zgóry czynsz Oferty Kurjer zdw 41 840

Poszukuję
2-3 pokojowego komfortowego mieszkania Agencji wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 40 825

2 pokoi
komf. o ile możliwości centr. ogrzewaniem, czystych, centrum lub w pobliżu poszukuje od 1. 12. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 40 886 lub telefon 74 56.

Szukam
składu próżnego z przyległym mieszkaniem od właściciela zaraz Oferty Kurjer zdw 40 853

Poszukuję
2 lub 3 pokoi Szwarcz, Kurjer zdw 40 952

3 500 zł
mam do dyspozycji, szukam mieszkania trzy lub dwupokojowego z wygodami. Małżeństwo kulturalne, bezdzietne. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 40 932

2-4 pokoi
komfort poszukuje właściciela domu wprost od gospodarza. — Posrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 40 907

Mieszkanie
2-4 pokojowego poszukuje urzędnik państwowy z małą rodziną, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 40 998

Mieszkania
6 pokojowego z przynależnościami, możliwie bliżej śródmieścia wprost gospodarza poszukuje. Dzierżawa podług ugody. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. rw 12 323

Mieszkania
1 lub 2 pokojowego z kuchnią poszukuje wdowa z córką. Opłata dzierżawy zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 062

Szukam
mieszkania 2-3 pokojowego od gospodarza, Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 41 013

Mieszkanie
4-5 pokoi poszukuje się natychmiast. Czynsz zapłaci za dłuższy czas zgóry. Oferty Reklama Polska, Posań Al. Marcinkowskiego 6 pod „4707”. zdw 41 033

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój, kuchnię na dwa pokoje i kuchnię, okolica Wilda. Adres wskazuje Kurjer zdw 40 722

11 POKOJE UMEBL.

Słowackiego 27
I. piętro, lewo, lepsze panu zaraz lub od 1. 12. zdw 40 701

Matejki 59
I. prawo, pokój do wynajęcia, zdw 40 750

Kwiatowa 3
I. lewo, utrzymaniem, poważnemu panu, elektryczność, zdw 40 841

Dwa
pokoje do wynajęcia, Bydgoska 2, II. piętro, zdw 40 803

Pokój
umeblowany zaraz lub 1 grudnia do wynajęcia, Strzelecka 33, I. piętro, prawo, zdw 40 802

Pokój
zaraz, Św. Wojciecha 5, Plojda, zdw 41 799

Dwa
pokoje umeblowane do wynajęcia, Plac Działowy 10, II. zdw 40 879

Pokój
1 lub 2 osoby utrzymaniem lub bez wolny, Zupańskiego 13, Szychałska, zdw 40 863

Pokój
umeblowany dla dwóch panów lub małżeństwa z używaniem kuchni zaraz do wynajęcia, Napieralski, Maleckiego 31 32, zdw 40 808

Pokoik
frontowy bez pościeli, elektryczność całkowite utrzymanie, Nowa 11a, III. zdw 40 807

Pokój
2 osoby a centralnem ogrzewaniem od 1. do wynajęcia. Sew. Mielżyńskiego 5, Baranowska, zdw 40 895

Frontowe
dwa pokoje od 1. 12. do wynajęcia Działalskich 2, II. prawo, zdw 40 891

Pokój
umeblowany do wynajęcia, Kryśtek Spokojna 27, zdw 40 800

Blisko
Uniwersytetu mam 2 komfortowe pokoje z całodziennym utrzymaniem od 15. 12. lub przed, za przystępną cenę do wynajęcia. Jeden mniejszy jednoosobowy, drugi duży dwuosobowy, osobny holl do dyspozycji, telefon, fortepian, łazienka, Dom kulturalny elegancki, religijny. — Słowackiego 12, III. zdw 40 908

Pokój
zaraz lub 1. Grunwaldzka 20a, II. lewo, zdw 40 923

Tani
pokój bezdzietnemu małżeństwu lub dwóm panom, Adres Kurjer zdw 40 921

Dwuosobowy
panom (pościel pożądana) pierwszego, Józefa 9, III. prawo, zdw 40 913

Pokój
panience (om) wynajme od 1. z utrzymaniem lub obiadem, Maleckiego 27, III. lewo, zdw 40 912

Pokój
elegancki elektrycznym światłem, Strzelecka 5, I. prawo, zdw 40 939

Spokojny
pokój zaraz, Welcker, Plac Bernardyński 2, zdw 40 949

Pokój
dwóm panom zaraz lub 1. Prądzińskiego 54 II. lewo, front, zdw 40 930

Pokój
umeblowany, wejście z klatki schodowej, inteligentnemu lepszemu panu od 1. 12. do wynajęcia. Zgłoszenia od 9-3, Długa 12, II. lewo, zdw 40 960

Pokój
frontowy, elektryka 2 panom. — Grobla 27, II. lewo, zdw 40 903

Niekrepujący
duży pokój, elektryczność wynajme, Tegierska, Wielkie Garbary 33, rw 12 328

Lepszemu
panu pokój wynajme, Łakowa 4b, I. lewo, rw 12 327

Pokój
dwóm panom. Bialecki, Szkolna 9, rw 12 324

Pokój
umeblowany na 2 osoby, Warchlewski, Przecznicza 2, zdw 41 066

Pokój
frontowy lepszemu panu, bardzo dobru utrzymaniem 1. 12. Podgórna 12b, III. zdw 40 751

Pokój
elegancki, Cieszkowskiego 8, III. prawo, zdw 41 083

Pokój
umeblowany dla małżeństwa wynajme, Wspólna 12, parter, lewo zdw 41 031

Pokój
elegancki panu lub małżeństwu, Rzepeckiego 19, II. wejście, Waszkowiak, zdw 41 005

Pokoik
inteligentnej panience, Słowackiego 39, III. lewo, jw 5 070

Pokój
umeblowany, elektryczność wynajme, Patrona Jackowskiego 25, II. prawo, jw 5 071

Pokój
Zupańskiego 21, I. prawo, zdw 41 040

Pokój
do wynajęcia, Karwowskiego 8, parter, lewo, zdw 41 053

12 SZUKA POKOJU

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje skromnego pokoju do 40 zł. Kurjer zdw 40 880

Pokoju
sympatycznego, centrum. Oferty Kurjer zdw 40 885

Pokoju
lub ubikacji z telefonem na biuro poszukuje, Oferty Kurjer zdw 40 910

Małżeństwo
poszukuje pokoju, używanie kuchni, zaraz, najchętniej Wilda. Oferty Kurjer zdw 40 938

Pokoju
dobrze umeblowanego z wygodami, z herbata ewentualnie śniadaniem, z pościelą, poszukuje pan z inteligencją na stanowisku zaraz lub od 1. 12. Warunek śródmieście i zupełnie niekrepujące wejście (możliwe z klatki schodowej). Łaskawe zgłoszenia konieczne z podaniem ceny i warunków do Kurjera pod dw 2 120

2
łącznych pokoi lub jednego dużego, skromnie lub częściowo umeblowanych, bez pościeli, możliwością gotowania, rodzina 3 osoby poszukuje. Oferty Kurjer zdw 40 933

2
łącznych pokoi lub jednego dużego, skromnie lub częściowo umeblowanych, bez pościeli, możliwością gotowania, rodzina 3 osoby poszukuje. Oferty Kurjer zdw 40 933

Pokoik
frontowy bez pościeli, elektryczność całkowite utrzymanie, Nowa 11a, III. zdw 40 807

Młode
bezdzielne małżeństwo poszukuje obszernego, używaniem kuchni w okolicy Tamy Garbarskiej, Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 12 321

Pokoju
poszukuje zaraz, Oferty, warunki Kurjer nw 5 252

Panienska
poszukuje pokój w centrum. Cena Kurjer zdw 41 086

Pani
na stanowisko poszukuje sympatycznego, niekrepującego pokoju niedrogi. Oferty Kurjer Poznański zdw 41 090

13 LOKALE

Zaraz do wynajęcia
pokoje z ubikacjami w całości lub częściowo jako lokale handlowe, Getepe, Poznań, Fr. Ratajczaka 14, telefon 40-46 Pw 6 817-47.1

Obszerny
lokal w suterenu na skład lub warsztat przy ulicy Garnarskiej 2 wynajme, Wskazuje dozorca domu, zdw 40 405

Na cel handlowy
1 lub 2 pokoje w centrum, podanie ceny i ulicy do Kurjera Poznańskiego zdw 40 950/1

Ubikację
warsztatową lub składnicę sprzedam lub wydzierżawię, Cukiernia, Dąbrowskiego 64, zdw 40 810

2 ubikacje
na biura poszukujemy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 40 940

Ubikacje składowe
wielkie z mieszkaniem, obszerne remizy i stajnie, bardzo duże podwórze, w śródmieściu, nadające się na każde przedsiębiorstwo, jak na skład samochodów itp., na dogodnych warunkach do wynajęcia (wolne od 15. 11. 30). Na życzenie przebudowa. Rommel, Zdrojowsko, Inowrocław, ul. Król. Jadwigi 16, nw 5 251

Lokal
handlowy z oknem wystawowym przy najruchliwszej ulicy natchmiast do wynajęcia. Leszno, Wilk, Rynek 30, nw 5 255

14 DZIERŻAWY

Dzierżawę
resztówki 500 morgowej oddam zaraz Ziemia buraczana Budynki murwane, Inwentarze kompletne, Tenuta 270 centin żyta, Pomorze, Do objęcia potrzeba 75 tysięcy zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 272

Teren na Łazarzu
narożnik ul. Niegolewskich i Ludwika Rzepeckiego 5 000 mtr. z kompletnie uszykowany pod ślizgawkę zaraz wydzierżawie, M. Kacmarek, Emilia Szczęśliwej 2, zdw 40 831

Krawcowi
wydzierżawie w dużej wsi kościelnej, bogatej okolicy, pod Poznaniem, gdzie brak domów i ogród owocowy, dzierżawa 600 rocznie, kaucja 800, Zgłoszenia do nin. pisma dw 2 113-4

Kopalna złota
Z powodu choroby wydzierżawie, sprzedam lub zamienię na dom w Poznaniu skład maszyn rolniczych, żelaza, warsztat reparacyjny, w powiatowym mieście, gdzie wyższe szkoły, obrót roczny ca. 600 tys. zł. Do dzierżawy potrzeba ca. 50 000, do kupna ca. 80 000 do 100 000. Przy zamianę na dom mogę dopłacić do 50 000 zł. Zgłoszenia pod zdw 40 985 do Kurjera Poznańskiego.

Piekarnię
wydzierżawie zaraz, Zgłoszenie Matysiak, Oborniki, Rynek 22, zdw 41 014

16 OSOBISTE
książkę Ubezpieczalni Nr 34 729, W. Marcinkowska, zdw 40 548

Autobusy
do Gniezna 9.15, 11.15, 13.45, 16.30, 18.00, 20.15, rpw 12 311

Panie Edziu B.
Dlaczego pan nie dostąpił wracać w poniedziałek do pracy? Czy pan się gniewa? Zuzia, zdw 40 876

20 LICYTACJE
W dniu 28 listopada rb. o godz. 12.00, w ekspedycji towarowej Poznań odbędzie się publiczna licytacja i skryjni płyt fotograficznych, wagi 145 kg. oraz 1 sztuki gramofonu walizkowego. Ekspedycja towarowa Poznań, zdw 41 067

21 ZGUBY
zgubiona książeczka wojskowa Donat Jabłoński, zdw 40 620

Pies wilk
się przybłąkał do odebrania za zwrot kosztów. Aleje Wielkopolskie 27, zdw 40 856

Zgubiono
świadectwo czeładnicze, wystawione przez Izbę Rzemieślniczą w Poznaniu na nazwisko Władysława Zgorzeleka, które uwięzła, zdw 40 854

22 ROZMAITE

6,90 zł
płaszcz biały z rekawami, płaszcz czarny, satynowy od 9.50, płaszcz biały męski od 9.50 poleca Fabryka Bielizny J. Schuber, Wrocławska 3, Pw 6260 44.06

Higieniczne czyszczenie
pierz i puch u skutecznymy i solidnie i tanio (na życzenie odbiór i dostawa w domu) EMKAP, Poznań, ul. Wrocławskiej 30, tel. 53-03, Pw 5 445-33.136

Św. Marcin 64, Hayduk
pończochy trykoty, bielizna najkorzystniej kupicie Pw 6522-45.109

Bajecznie
tanie: sztucer łowny Kolberga, radionaprawy, słuchawki bućki 35.33, Wróblewski, Focha 38, zdw 40 853

Domowe obiady
Plac Nowomiejski 10a, I. lewo, zdw 40 821

Klauzule
windykacje weksli załatwia Koczorski, Rynek Łazarski 6, codziennie od 19-20, zdw 40 800

Obiady
kresowe na masle, Waly Zygmunta Augusta 1, II. prawo (na rożnik Marcina), zdw 40 875

Osobę
która w dniu 18. bm. zabrała złote wieczne pióro marki „Montblanc” poznano. W razie oddania takowego w przeciągu tygodnia, sprawę oddamy w ręce policji. Antoni Rose, Nowa 8, zdw 41 099

Na zimę
najpraktyczniejsze, najcieplejsze suknie, szlafroczy, swetry, kostiumy sportowe, pullovery sukienki, ubranka, kombinacje itp. najlepszej wlny wykonuje „Tricot”, Romona Szymańskiego 10, III. Przyjmuje wszelkie przeróbki. Pw 6 871 47.33

Pracznia
akuratna poszukuje prania i prasowania wszelkiej bielizny Chwałiszewo 71, IV. piętro, zdw 41 078

Obiady
na masle za 1.80-2.50 zł wydaje od 2-4, że dobre, proszę się przekonać. „Ipsiana” Mińska 4, zdw 41 003

Bezpłatnie!
Napisz natychmiast imię rok miesiąc urodzenia otrzymasz analizę charakteru, zdolności, przeznaczenia, określenie ważnych faktów życia — darmo! 75 gr (znaczący pocztowy) na przesyłkę, załączyc. Warszawa Psycho-Grafolog, Szylar Szolnik, Nowowiejska 32, np 4 580

Krawcowa
wykonuje pierwszorzędne suknie, kostiumy i piaszce bardzo korzystnie, Krasińskiego 13, parter, lewo, zdw 40 964

23 OZENKI
Wiele bogatych pan pragnie bezwzględnie wyjść z małżeństwem z inteligentnych panów nowo bez stanowią i majątku. Który z panów chce szybko i dobrze ożenić się niech z całym zaufaniem zwróci się do najwspanialszej biura matrymonialnego „Przyszłość” w Warszawie: ul. Wspólna 52 m 1 telefon 437 60 Pw 6 239 62.588

Dla
znajomej, zgrabnej, przystojnej blondynki, córki gospodarskiej z pod Poznania, posiadającej narazie 5 000 i wyprawę, poszukuje męża, najchętniej urzędnika. — Zgłoszenia przyjmują Kurjer zdw 41 034 5

Panna
lat 26, z dobrej rodziny z prowinacji poszukuje męża. Oferty Kurjer zdw 40 643

Młody zdolny wynalazca
posiadający własne przedsiębiorstwo, na drodze do zdobycia poważnego majątku pragnie poznać panią inteligentną młodą, która dopomoże gotówką 2 000 do eksploatacji jednego z opatentowanych wynalazków. Pani, której zależy na własnym ożenku domowym dobrym mężu i świetnej przyszłości złoży swą ofertę możliwie z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 845. Dyskrecja zapewniona.

Która
z pań (wiek obojętny) dopomogłaby inteligentnemu handlowcowi do założenia bardzo intrzybnego przedsiębiorstwa (potrzeba 50 tys.) Cel matrymonialny. Rzecz traktuje się poważnie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 40 855

Dla
mej szwagierki panny lat 36, szatynki posiadająca gotówki 6 000 zł, poszukuje stosownej panny, najchętniej rzemieślnika lub urzędnika, wdowcy nie wykluczeni. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 40 890

Panna
lat 37, przystojna, religijna, posiadająca cośkolwiek gotówki pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Widowiec
pragnie poznać pana na stałym stanowisku od lat 35-45. Wdowiec nie wykluczony, w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 40 894

Za
piekarnia - cukiernia dzielnego, zdrowego, wyjdzie panna dobrze wychowana z gotówką 10-15.000. Oferty Kurjer zdw 41 026/7

Wdowa
lat średnich o bardzo szlachetnym sercu, bezdzietna bez dalszej rodziny, wesoła materialnie niezależna, ładnym pańskim mieszkaniem, szuka na tej drodze kulturalnego męża, tylko starszego pana o pięknym nazwisku, stanowisku. Poważne oferty proszę kierować Kurjer Poznański zdw 40 922

Życzenia gwiazdkowe
Kawaler, lat 38, wyższego wzrostu, posłubi pannie lub bezdzietnej wdowie, wyższego wzrostu, siadłej tuszy, nie zupełnie biedna, Na życzenie przystąpi do spółki z gotówką celem późniejszego ożenku. Dyskretne, spieszne, nieanonimowe oferty do Kurjera zdw 41 052

Wdowiec
lat 50, urzędnik gorzelniany, na stałe, samodzielnie posadzie, poszukuje bezdzietnej wdówki lub panny w celu matrymonialnym. Panie, którym zależy na spokojnym, solidnym pożyciu z córką, wiek matką, zechcą skierować swe pisma do Kurjera Poznańskiego nw 5 256

Panna
zgrabna i przystojna majątkiem zaraz 15.000, pragnie wyjść za kupca lub przemysłowca powyżej lat 30 Oferty przyjmie Kurjer zdw 41 024

24 NAUKA
Stenografii
listownie, szybko jak najdokładniej wyuczamy gwarancja: Instytut Stenograficzny Warszawa Krucza 28. Znajemy stenografię, polecamy miesiecznik „Stenograf” (stenogramy tłumaczenia). Pw 6238

Kino „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14

wyswietla dziś potężny dramat współczesny p. t.

Opełnana przez ZmysłyW roli głównej ulubienica publiczności **Marcella Albani i Jack Trevor**. Początek seansów w niedzielę i święta o godzinie 3-ej.
zw 4855**Dwie bufetowe**z prowincji, język polski, nie-miecki, poszukują posady od 1. 12. Laskawe oferty Kurjer
zdw 41 010**Szofer**

poszukuje posady w wolnych chwilach może zająć się koźmi, być polowym, pomóc kowalowi. Oferty Kurjer zdw 40 862

Gospodyni - kucharka

z dobrem gotowaniem uczciwa młodsza poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 40 860

Bona - niania

długoletnie świadectwa, zna szyć, robotki, chętna do pomocy w gospodarstwie domowym poszukuje posady do dzieci Oferty Kurjer zdw 40 857

Służąca

chętna, sumienna, czysta szuka posady. Oferty Kurjer zdw 40 868

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer zdw 40 867

Bufetowa

sumienna z kaucją lub bez, z do-bremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 40 888

Zarządczyni

z dobrymi świadectwami poszukuje posady w sanatorium lub hotelu, obeznana z kuchnią ka-syna Oferty Kurjer zdw 40 857

Krawcowa

pierwszorzędna na wszelką gar-drobe damska poleca się w dom Oferty Kurjer zdw 40 907

Dziewczyna

uczciwa, sumienna poszukuje po-sady do dzieci lub do wszelkiej pracy domowej od 1 grudnia. Oferty Kurjer zdw 40 906

Pokojuowa

zna szyć i wszelką pracę do-mową przyjmie posadę od 1. 12. ewentl. 15 Oferty Kurjer zdw 40 905

Początkująca

biuralistka poszukuje posady e-wentualnie kilka godzin dziennie Oferty Kurjer zdw 40 902

Osoba

staraża przez rodzinę ustosunko-wana w lepszych sferach szuka posady jako wojażer inkasent lub inna. Na żądanie kaucja Oferty Kurjer zdw 40 920

Panienska

lat 16, wykształcenie 5 klas gim-nazjalnych z lepszej rodziny po-szukuje posady do dzieci Oferty Kurjer zdw 40 919

Panienska

lat 20, skromna, uczciwa, z lep-szej rodziny szuka jakiegokolwiek posady w poważniejszej firmie. Oferty Kurjer zdw 40 918

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer zdw 40 911

Początkująca

biuralistka szuka posady, pierw-szy czas bez wynagrodzenia. La-skawe zgłoszenia Kurjer zdw 40 937

DZISIAJ W KINIE**Apollo:** „Pieśniarz Paryża“.**Aurora:** „Czarny Jeździec“.**Colosseum:** „Milość Paryżan-ki“.**Corso:** „Największa atrakcja cyrkowa“.**Casino:** „Pat i Patachon i za-czarowany dywan“.**Edison:** „Harold Lloyd jako Wróg Kobiet“.**Harfa:** „Życie jest piękne“.**„Garsonki i drapacze nie ba“.****Kapitol:** „Kto zna pannę Brown“?**Metropolis:** „Między dwiema kobietami“.**Orzeł:** „Niewolnica złotej ska-ły“.**Odeon:** „Opełnana przez zmy-sły“.**Renaissance:** „Wieżień Sing-Sing“ oraz „Śmierć bladym twarzą“.**Śłońce:** „Dusze bez steru“.**Stylowe — Teatr Rewja:** Wy-borcy! Wybierzcie Nas!**Tęcza:** „Martwy węzeł“ i far-sa p. t. „Złoty Cielec“.**Wilsona:** „O czym się nie mó-wi rodzicom“.**Panienska**

z lepszej rodziny posiadająca średnie wykształcenie znająca szyć i ręczne roboty szuka od-powiedniej posady. Laskawe zgło-szenia do Kurjera zdw 41 006

Posługi

prania lub prasowania, poszuku-je. Oferty Kurjer zdw 40 972

Inteligentna

panienka z dobrej rodziny, po-szukuje posady do dzieci, chlubne świadectwa. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 40 978

Dziewczyna

szuka posady do dzieci lub do wszystkiego, świadectwa dobre. Oferty Kurjer zdw 40 977

Panna

inteligentna, która pracowała przy chorych, z dobrymi świad-ectwami, poszukuje posady do pielęgnowania chorych, najchętniej do niemowlęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 994

Uczciwa

wiejska dziewczyna z gotowa-niem, szuka posady od 1. 12. w religijnym domu. Oferty Kurjer zdw 40 992

KLINIK**WZORY OGŁOSZEN****„REKLAMA“**

DRUKARNI POLSKIEJ S.A.

POZNAŃ, AL. JEJ. MARCINKOWSKIEGO 17

Uczciwa

dziewczyna, znająca szyć i go-towanie, przyjmie jakiegokolwiek posadę. Oferty Kurjer zdw 40 959

Biuralista

z praktyką, poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera Poznań-skiego zdw 40 982

Uczciwa

osoba poszukuje pracy do sprzą-tania biur. Oferty Kurjer zdw 41 058

Pracznia

z dobrem poleceniem, szuka pra-nia. Oferty Kurjer zdw 41 064

Dla

córkę mojej poszukuje posady do dzieci lub do pomocy pani do-mu. Oferty Kurjer zdw 41 079

Gospodyni kucharka

poszukuje posady samodzielnej, najchętniej na majatku od 1. 12. lub 1. I. 1931 Oferty Kurjer zdw 41 085

Fartuchy na gwiazdkę

wielki wybór hurtownie

bardzo tanio poleca**Marjan Garstecki****Poznań, ul. Kozia 19**

zw 26 548

Dentystyczny

technik, miłoty w metalu oraz w kauczuku, różnymi najnowszymi sposobami pracujący oraz w ope-ratywie technicznej poszukuje po-sady na skromnych warunkach od 15. XII. 30 Oferty Kurjer zdw 40 985

Polecam

jako bone dwudziestoletnią pa-nienkę, kochającą dzieci, wy-kształceniem gimnazjalnem Oferty Jordanowa, Bydgoszcz, Konar-skiego 4. zdw 41 996

Dziewczyna

uczciwa, umiejąca dobrze goto-wać, piec poszukuje posady. La-skawe zgłoszenia Kurjer zdw 40 494

Panienska

lepszego domu szuka stanowiska w poważnym przedsiębiorstwie, pisze na maszynie, władająca językiem niemieckim. Laskawe of-erty Kurjer zdw 40 493

Służąca

poszukuje posady. Kurjer zdw 46 552

Dziewczyna

staraża, uczciwa i sumienna po-szukuje posady zaraz. Zgłosze-nia Kurjer zdw 40 536

28 WOLNE MIEJSCA**Uczeń**

potrzebny, Maciejewski, mistrz garncarski, Mosina, Poznań-ska 92. zdw 40 297

Underwood

nauka pisanie na maszynie fir-ma G. Gerlach, Gwarna 14 i str. Pw 6014 43.80

Dziewczyna

uczciwa do wszystkiego potrzeb-na zaraz. Stachowiak Górna Włda 47 zdw 38 872

Uczciwa

pracowita dziewczyna z gotowa-niem potrzebna. Staszica 7 par-ter, lewo. jw 5072

Retuszerów

zdolnych portrecistów przyjmie. Dąbrowski Wielkie Garbary 33. zdw 41 039

Potrzebne

parkietówki zawodowe do wi-niarui. Adres Kurjer zdw 41 054

Uczciwa

dziewczyna z dobrem gotowa-niem i praniem do wszystkiego od 1. 12. 30 potrzebna Pucńska Ra-tajczaka 35 zdw 41 046

Krawcowa krojczyni

pierwszorzędna kilka lat prakty-ki potrzebna Zgłoszenia Kurjer zdw 41 036

Biurową

siłę początkującą z ładnym cha-rakterem pisma przyjmie firma Informatoryi Ekonomiczne Po-znań, Mickiewicza 28 zdw 41 031

Poszukuję

posługaczki Plac Działowy 9. II. zdw 40 859

Pokojuowa

wykwalifikowana, znająca do-skonale obsługę, czysta, warunek dingoletnie świadectwa z do-brych domów, potrzebna od 1. 12. Adres wskaże Kurjer zdw 40 956

Poszukuję szofera

z kaurją lub współnika na takse. Zgłoszenia do Kuriera zdw 40 973

Posługaczka

przed południem, Kanałowa 4. II. zdw 40 975

Szofer

z kaurją 500 zł potrzebny na cie-żarówkę. Adres wskaże Kurjer zdw 40 976

Poszukuję

dzielnej fryzjerki, która jest ob-znajmiona z ondulacją wodną. Zgłoszenia zaraz z świadectwami. J. Frankowski, Wejherowo (Po-morze). zdw 40 984

Czeladnik

krawiecki do reki może się zgło-sić. Grobla 10, Królikowski. rw 12 329

Dziewczyna

z gotowaniem do wszystkich prac potrzebna Restauracja ul. Wro-niecka 6. rw 12 322

Posada

woźnego i pom. biurowego na pro-wincji za zabezpieczeniem 1000 wolna. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 059

Wychowawczyni

bona do 2 chłopców, lat 7—10, po-moc nauce wymagana, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 41 074

Stała posada

Potrzebny ekspedjent do sprzeda-ży okularów i pantofli. Kaucja pożądana 200 zł Oferty Kurjer zdw 40 524

Uczennice

do wykwinnej krawieczyny potrzebne, Buchmanowa Małec-kiego 12 zdw 46 508

Przyjmę

dziecko na wychowanie Rolna. Dom kolejowy wejście 9. Nr. 127 zdw 40 506

Służąca

do wszelkich prac domowych, z dobrem gotowaniem posiadająca dobre świadectwa, potrzebna do trojga osób w Gdyni od 1 grud-nia. Zgłoszenie osobiste w gołz popołudniowych od 5. 6. Poznań, Waly Wazów 24 zdw 40 358

Przyjmę

szofera z kaurją na dorożkę sa-mochodową i na ciężarówkę. — Oferty Kurjer zdw 40 812

Służąca

do wszystkiego może się zgłosić. Wroniecka 18, skład obuwia. zdw 40 808

Podróżujący

na dykt z kaurją lub gwaran-cją potrzebny. Oferty do Ku-rjera zdw 40 877

Bona

freblanka, skromna, dobrze pole-cona potrzebna Zgłoszenia Ku-rjer zdw 41 017

Posługaczka

lub służąca potrzebna Zacisze 4. III p. Zgłoszenia od godz. 4—8. zdw 40 889

Studentka

potrzebna do dziewczynki 4 klasy wstępnej do udzielania lekcji. Przybylska, Reczypopolitej 9. I. zdw 46 914

Młodszy

zdolny książkowy, pewny bilan-sista, potrzebny do żurnalu ame-rykańskiego zaraz. Zgłoszenia piś-mienne z podaniem pensji do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 47.28. Pw 6 857-47.28

Samodzielną

siłą do stroju potrzebną. Matu-szewska, Aleje Marcinkowskie-go 13. zdw 40 943

Poszukuję

zdolnego, solidnego podróżujące-go na wyroby cukiernicze. Oferty Kurjer zdw 40 359

Chłopiec do posylek

inteligentny z ładnym cha-rakterem pisma potrzebny. — Zgłoszenia: Podgórną 12b, II., prawo, czwartek 8—9 wieczorem. zdw 40 936

Bony freblanki

poszukuje na wyjazd od 15 grud-nia. Św. Marcin 42, parter, Bort-nowski. zdw 40 946

Pomocnik

szewski potrzebny zaraz. Po-znań, Szwajcarska 20, Wichnow-ski. zdw 40 945

Fryzjerka

pierwszorzędna siła, potrzebna. 3 Maja 4. zdw 40 957

Oddam

zastępstwo dobrze zaprowadzone podróżującemu na Wielkopolskę, pensja stała lub prowizja, za u-dzielenie pożyczki 5 000 zł, po-ważne incasę udzielam. Oferty do ekspedycji Kuriera Pozn. zdw 41 060

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami notowymi 240 gr. od 1-lamowego milin. 150 gr. przed wiadomościami notowymi 240 gr. Odgłoszenia do wyda-nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30. w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąt, do godz. 9 przedpołudniem Drobne ogłosze-nia, słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

Przedpłata

na grudzień 1930, za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-datku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Po-znaniu w ekped. z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50 z odnośnieniem kwartalnie z 14.50, pod opaską w Polsce z 9.00, pod opaską w innych krajach z 11.00 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305. w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. (O) Poznań nr 200 149

Spółka Akcyjna

poszukuje zaraz 3 panów z dobrą wymową: odpowiednią prezencją do pracy zewnętrznej. Posada stała 20 30 zł dziennie zarobku, platne codziennie. Zgłoszenia oso-biste, przyjmie inspektor Munka od 9-11 i 3-5 przy Pocztowej 31a, wysoki parter. Pw 6 897-47.23

Kurs

księgowości, stenografii, pisania na maszynie rozpoczynam dnia 22 bm „Postep“ Wrocławski 35. III zdw 40 725

Posadę

biurowa (może być siła początku-jaca) otrzyma, kto pożyczycy 300 zł Oferty Kurjer zdw 40 533

Posługaczka

młodsza uczciwa, Polna ulica na przed południem. Zgłoszenia od 6-7 wieczorem. Adres wskaże Kurjer zdw 40 785

Woźnica

który był, lub jest przy rozwo-żeniu pieczywa z kaurją potrzebny zaraz. Piekarnia, Górna Włda 51. zdw 40 740

Poszukuję

skromnej pani (frebl) z praktyką do dziec. 5-2 letn z uło, dziennem utrzymaniem bez spa-nia. Wyczerpujące oferty Ku-rjer zdw 40 51*

Cukiernik

pierwszorzędna siła potrzebny za-raz Cukiernia Poznańska ul. Górna Włda 51. zdw 40 740

Dziewczyna

do wszystkiego potrzebna zaraz. Wielkie Garbary 23. I. piętro, lewo. zdw 40 846

Uczeń

fryzjerski i uczennica potrzebni. Oferty Kurjer zdw 41 088

Panna

młoda, znająca gospodarstwo do-mowe roboty szyć potrzebna do samotnej osoby na prowincji. Oferty z fotografją i referencja-mi do Kurjera zdw 40 864

Młodszy biurowy

obeznany z sprawami sądowymi i pisanem na maszynie potrzebny zaraz (Oferty „Par“ Al. Marcin-kowskiego 11 pod nr. 47.27. Pw 6 848 47.27

Poszukuję

(ki) do prakty dentyst, Zgłoszenia z podaniem pensji etc. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 40 597

Humor zagraniczny

— Ja maluję tylko to, co odczuwam. Oto mój ostatni obraz.
 — Jak go zatytułowałeś?
 — „Głód“.
 (Fautoche, Meksyk). S. F.